

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK DİN MÜSİKİSİ BİLİM DALI

EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN BESTELENMİŞ ESERLERİ

Yüksek Lisans Tezi

AHMET YERDELEN

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANABİLİM DALI
TÜRK DİN MÜSİKİSİ BİLİM DALI

EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN BESTELENMİŞ ESERLERİ

Yüksek Lisans Tezi

AHMET YERDELEN

Danışman: PROF. DR. AHMET HAKKI TURABİ

İstanbul, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

TEZ ONAY BELGESİ

İSLAM TARİHİ VE SANATLARI Anabilim Dalı TÜRK DİN MUSİKİSİ Bilim Dalı
TEZLİ YÜKSEK LİSANS öğrencisi AHMET YERDELEN'nın EŞREFOĞLU RÜMİ' NİN
BESTELENMİŞ ESERLERİ adlı tez çalışması, Enstitümüz Yönetim Kurulunun 25.03.2019 tarih
ve 2019-8/1 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Yüksek Lisans
Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Savunma Tarihi ..9.. / ..4.. / ..2019..

Öğretim Üyesi Adı Soyadı		İmzası
1.	Tez Danışmanı Prof. Dr. AHMET HAKKI TURABI	
2.	Jüri Üyesi Prof. Dr. M.SAFA YEPREM	
3.	Jüri Üyesi Doç. Dr. ERHAN ÖZDEN	

GENEL BİLGİLER

İsim ve Soyadı	: Ahmet Yerdelen
Anabilim Dalı	: İslam Tarihi ve Sanatları
Programı	: Türk Din Mûsikîsi
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi
Tez Türü ve Tarihi	: Yüksek Lisans – 2019
Anahtar Kelimeler	: Eşrefoğlu Rûmî, Eşrefiyye, Dîvân, Tekke Mûsikîsi

ÖZET

EŞREFOĞLU RÛMÎ' NİN BESTELENMİŞ ESERLERİ

Türk mûsikîsinin olgunluğa eriştiği XV. yüzyılda, Osmanlı Devleti döneminin en önemli sûfîlerinden biri olan Eşrefoğlu Rûmî, yazmış olduğu şiirlerle nice bestekâr için önemli bir kaynak olmuştur. Şiirlerinden çoğunun bestelenmiş olmasına rağmen hayatı, eserleri ve tasavvufî yönü hakkında yapılan çalışmalardaki hareketliliğin, Türk mûsikîsine vermiş olduğu katkıya karşılık mûsikî alanında yeterli olmadığını düşünerek, böyle bir çalışma yapmaya karar verdik.

Bu çalışmanın amacı, Eşrefoğlu Rûmî ile ilgili bugüne kadar ortaya konulan eserlerden yola çıkarak hayatı ile eserleri hakkında bilgi vermektir. Çalışmamızın ana konusunu oluşturan Dîvân'ına ait bestelenmiş şiirlerini, ulaşabildiğimiz kaynaklar ve kişilerden elde ettiğimiz bilgiler nezdinde yeniden notaya alarak bir araya getirmek, makam ve usûl sınıflandırması yaparak Türk mûsikîsinin hizmetine sunmaktır.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname	: Ahmet Yerdelen
Department	: İslamic History and Arts
Program	: Turkish Religious Music
Thesis Advisor	: Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi
Thesis Type and Date	: Master-2019
Keywords	: Eşrefoğlu Rumi, Eshrefiyya, Divan, Music of Tekke

ABSTRACT

EŞREFOĞLU RUMI' S COMPOSED WORKS

Turkish music reaches maturity. In the 15th century, Eşrefoğlu Rumi, one of the most important Sufis of the Ottoman Empire, has been an important source for many composers with his poems. Although many of his poems were composed, the mobility in his life studies on his life, work and mystical drection was, Thinking that music is not enough in his music field due to his contribution to Turkish music, we decided to do such a study.

The purpose of this study is, to give information about his life and his works on the basis of the works set forth so far about Rumi. Composed poems of the divan which constitutes the main subject of our study, to bring together again by taking into consideration the information we have obtained from the sources and the people, to make the Turkish music by making classification of authorities and procedures.

ÖNSÖZ

Türk mûsikîsi adına olumlu yönde gelişmelerin ileri safhada olduğu bir dönem olan XV. yüzyıl, hem yönetim açısından hem de ilmi gelişmeler açısından tarihimizde dikkat çekici bir zaman dilimini ifade etmektedir.

Eşrefoğlu Rûmî, bu döneme damga vuran önemli mutasavvıflardan olmuş yazdığı eserler ve geliştirdiği fikirlerle nice insanların gönlünde yer edinmeyi başarmıştır. Ayrıca, Dîvân'ı ile de günümüze kadar bestekârlar için güfte kaynağı olmuştur.

Yaptığımız çalışmamızda, Eşrefoğlu Rûmî'nin hayat serüvenine dikkat çektikten sonra bugüne kadar ki bestelenmiş şiirlerini bir araya getirerek Türk mûsikîsinin hizmetine sunmayı amaçladık.

Çalışmamızın oluşum süresinden nihayete eriş dönemine kadar birlikte hareket ettiğimiz ve mûsikî ile tanışmama vesile olan danışman hocam Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi'ye, bu yolculukta üzerimde çok emeği olan Prof. Dr. M. Safa Yeprem, Doç. Dr. A. Başak Harmancı ve Doç. Dr. Erhan Özden'e, ilmi tecrübelerinden beni hiçbir zaman mahrum etmeyen Doç. Dr. Nuri Özcan'a, son olarak emeklerinden, sabırlarından ve desteklerinden dolayı eşim ve kızlarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No.

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLO LİSTESİ.....	vi
KISALTMALAR.....	vii
METODOLOJİ.....	viii
GİRİŞ _____	2
BİRİNCİ BÖLÜM _____	4
EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN HAYATI, ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ _____	4
1.1.Hayatı _____	4
1.1.1.İsmi, Doğum tarihi ve Ailesi _____	4
1.1.2.Eğitimi _____	5
1.1.3.Tasavvuf'a İntisâbı ve Mürşidleri _____	5
1.1.4.Eşrefiyye'nin Teşekkülü _____	6
1.1.5. Eşrefiyye Tekkeleri ve Postnişînleri _____	7
1.1.5.1. İznik Eşrefzâde Âsitânesi ve Postnişînleri _____	7
1.1.5.2. Bursa Eşrefi Tekkeleri ve Tekkede Görev Yapan Şeyhleri _____	8
1.1.5.3.İstanbul Tekkeleri _____	12
1.1.5.4. Anadolu'da Kurulan Diğer Tekkeler _____	13
1.1.6.Vefatı _____	13
1.2.Tasavvufi ve Edebi Şahsiyeti _____	13
1.2.1.Tasavvufi Şahsiyeti _____	13
1.2.2.Edebi Şahsiyeti _____	14
1.3.Eserleri _____	15
1.3.1.Dîvân _____	15
1.3.2.Müzekki'n-nüfûs _____	16

1.3.3.Tarikatnâme	17
İKİNCİ BÖLÜM	18
BULGULAR VE YORUMLAR	18
2.1.Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Bestelenmiş Eserlerin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi	18
2.1.1.Makamsal Sınıflandırma	22
2.1.2.Usûl Sınıflandırma	24
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	25
REPERTUAR	25
3.1. Notalar ve Şiirler	25
SONUÇ	217
EKLER	219
KAYNAKÇA	232

TABLO LİSTESİ

Sayfa No.

Tablo 1:	Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Olan Bestelenmiş Eserlerin Örnekleme Tablosu.....	18
Tablo 2:	Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Olan Bestelenmiş Eserlerin Makamsal Sınıflandırma Tablosu.....	22
Tablo 3:	Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Olan Bestelenmiş Eserlerin Usûl Sınıflandırma Tablosu.....	24

KISALTMALAR

a.g.e.	Adı Geçen Eser
An.	Ansiklopedi
bkz.	Bakınız
C.	Cilt
d.	Doğum
DİB	Diyanet İşleri Başkanlığı
Dr.	Doktor
Ed.	Editör
E.R.	Eşrefoğlu Rûmî
F.S.M.	Fatih Sultan Mehmet
H.	Hicri
Hız.	Hazreti
İSAM	İslam Araştırmalar Merkezi
İ.T.Ü.	İstanbul Teknik Üniversitesi
M.	Miladi
Prof.	Profesör
s.	Sayfa
ss.	Sayfalar
S.	Sayı
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TRT	Türkiye Radyo Televizyon Kurumu
yy.	Yüzyıl

METODOLOJİ

Problem Cümlesi

Eşrefoğlu Rûmî'nin Dîvân'ına ait şiirlerden günümüze kadar kaç tanesi bestelenmiştir?

Araştırmanın Önemi

Yapılan bu araştırma, Eşrefoğlu Rûmî'nin Türk mûsikîsi camiası tarafından daha fazla tanınması, bestelenmiş ve notaya alınmış şiirlerinin geniş kitlelere ulaştırılması, bu kitlelerce dinlenmesi ve okunması açısından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Eşrefoğlu Rûmî'nin hayat serüveninde kısa bir gezintiye çıkmak, günümüze kadar ulaşan silsilesinden haberdar etmek, Dîvân'ına ait tüm bestelenmiş şiirlerini yeniden notaya yazarak bir araya getirmek ve ulaşılmasını kolaylaştırmak ayrıca Türk mûsikîsinin hizmetine sunmaktır. Elde edilen bestelenmiş eserlerin, yapılan analizler sayesinde bir takım bulgularla birlikte farklı sonuçlara ulaşmasını sağlamaktır.

Araştırmanın Yöntemi

Kaynak tarama yöntemi ile oluşturduğumuz bu çalışmanın literatür kısmının oluşturulması için, İstanbul'da bulunan TDV İSAM kütüphanesindeki kaynaklar, ulusal tez merkezinde ulaşılabilen yüksek lisans ve doktora tezi, veri tabanlarından elde edilebilen makale ve bildirimler, Notam programı ve bestekârlardan elde edilen eserler incelenmiştir.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmamız, İstanbul ili TDV İSAM kütüphanesindeki Türkçe kaynaklar, Eşrefoğlu Rûmî'nin eserlerinden sadece Dîvân'ında ki şiirler, bestelenmiş şiirler elde edilirken Notam programı ve bu programda olmayan güfteleri besteleyen bestekârlar ile sınırlandırılmıştır.

GİRİŞ

Yaşanılan dönem, kişinin şahsiyetinde önemli izler bırakır. Zira tarih bize, bir eser meydana getiren veya bir düşünce ortaya koyan kişilerin, fikirleri ve eserleri üzerinde, yaşanılan dönemin izlerini görmenin mümkün olduğunu göstermektedir.

Tarihte önemli bir düşünür olarak karşımıza çıkan Eşrefoğlu Rûmî, XV. yüzyılda yaşamış mutasavvıf bir şairdir. Eşrefoğlu Rûmî'nin şahsiyetinde ve ilmi düşüncelerinde yaşadığı dönemin etkisinin olduğu söylenebilir. Bu çalışmaya Eşrefoğlu Rûmî'nin yaşadığı dönemle ilgili bilgiler verilerek başlanmıştır.

XV. yy'da Anadolu'da yetişen şair ve yazarlar önceki yüzyıllara göre daha fazladır. Bilhassa, Sultan II. Murad Hân ve Fatih Sultan Mehmet Hân dönemleri ilmi ve edebi çalışmaların en hareketli zamanı olmuştur. Türk dünyası, Doğu'da ve Batı'da siyasi açıdan ilerleme kaydederken, buna paralel olarak ilim ve sanat yönünden de gelişmiştir.¹ Bu dönemde her çeşit ilim dalında değerli âlimler yetişmiş, mûsikî alanında da Abdülkâdir Merâğî, Lâdikli Mehmed Çelebi, Şehzâde Korkut, Ahmedoğlu Şükrullah, Hızır bin Abdullah, Bedr-i Dilşâd gibi mûsikî nazariyatçıların ve mûsikîşinasların ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır.²

Ayrıca bu yüzyılda, devlet adamlarının mutasavvıflarla olumlu münasebetler kurdukları da görülmüştür. Padişah Yıldırım Bayezid'in Emir Sultan'a kızını vermesi, Sultan II. Murad Hân'ın Hacı Bayram-ı Velî'nin dervişlerini vergiden muaf tutması, bu hürmet ve riayetın canlı bir örneğidir.³ Bu durum, Anadolu topraklarında tarikat ve tasavvufa ait olan tekkelerin ortaya çıkmasını sağlamıştır. Kurulan bu tekkeler, şiir ve mûsikî başta olmak üzere güzel sanatlar alanında önde gelen kurumlar olmuşlardır. Tekkeler, dinin duygu yönünü güçlendirmiş, şiir ve mûsikînin yardımıyla ruha coşku

¹ Bayram Akdoğan, 15.yy. Osmanlı Döneminde Türk Müsîkîsi, Diyanet İlmî Dergi, C.35, S.1, Ocak+Şubat+Mart 1999, s.135.

² Yusuf Ziya Beydüz, "E.R. Bilgi Şöleni Bildirileri", Mustafa Güneş (Ed.), E. Rûmî'nin Mûsikîşinaslığı ve Bestelenmiş Şiirleri içinde (165-167), İznik-Bursa: 1-2 Haziran 2001, s.165.

³ Ahmet Özkan, E.R. Hayatı, Tasavvufî Görüşleri ve Eşrefiyye Tarikatı, Doktora Tezi, Erzurum 2013, s.6.

veren zikir meclisleri tekkelere farklı bir atmosfer kazandırmış, bu hal ilâhi aşk ve muhabbeti doğurmuştur.⁴

Böyle bir atmosferde yetişen ve ilâhi aşk ile şiirler yazan Eşrefoğlu Rûmî'ye bigâne kalmayan dünden bugüne nice bestekâr, Anadolu da halk tarafından coşkuyla okunan ve dilden dile aktarılan Eşrefoğlu Rûmî'nin şiirlerini bestelemiştir. Bu da fikirlerinin toplum tarafından ne kadar benimsendiğini bizlere göstermiştir.

Eşrefoğlu Rûmî'nin bestelenmiş tüm eserlerini bir araya getirmeyi gâye edindiğimiz bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Eşrefoğlu Rûmî'nin hayatı, eserleri ve tasavvufî düşüncesi, kaynak tarama yoluyla elde edilen kitaplar, makaleler, akademik çalışmalar ve ansiklopedi gibi eserlerden faydalanılarak anlatılmıştır.

İkinci bölümde, kolaylık olması amacıyla, elde edilen mevcut repertuarla ilgili makamsal ve usûl bakımından sınıflandırmalar yapılarak bir takım bulgular ve analizler elde edilmiştir. Bu bağlamda elde edilen bulgular ve analizler tablo eşliğinde elde edilmiş, tablolardan elde edilen yorumlara ve sonuçlara bu bölümde yer verilmiştir.

Bu çalışmanın üçüncü bölümünde, Eşrefoğlu Rûmî'nin bestelenmiş şiirleri *Finale 2008* nota yazım programı kullanılarak yeniden notaya yazılmış ve güfteler Dîvân'ından tashih edilmiştir. Bestesi yapılan şiirlere ulaşırken öncelikle tüm bestelenmiş eserleri, Dîvân'ın farklı yayınevlerine ait basılmış beş adet nüshası ile karşılaştırma yapılarak kendisine ait olmayan güfteler listeden çıkarılmıştır. Mevcut notalar farklı versiyonlarla Türk Müziği Notam Programı'nda yayınlanmış notalardan ve bestekârların kendilerinden temin edilmiştir.

Bu araştırmanın evreni ve örnekleme, güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye ait olan farklı bestekârlar tarafından bestelenmiş eserlerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu literatür taraması yapılarak ulaşılabilen 95 eser ile sınırlandırılmıştır.

⁴ Mustafa Kara, Tekke, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 40, s. 369.

BİRİNCİ BÖLÜM

EŞREFOĞLU RÛMÎ'NİN HAYATI, ŞAHSİYETİ VE ESERLERİ

1.1.Hayati

1.1.1.İsmi, Doğum tarihi ve Ailesi

Eşrefoğlu Rûmî'nin asıl adı Abdullah, babasının adı Eşref, dedesinin adı Muhammed Mısrî'dir. Babasının adına izâfeten 'Eşrefoğlu', 'Eşrefzâde'; Anadolu'da tevellüd etmesi sebebiyle 'Eşref-i Rûmî'⁵ olarak da anılmıştır.

İznik'te dünyaya gelen Eşrefoğlu Rûmî'nin doğum tarihi kesin olarak belli değildir.⁶ Ancak bazı araştırmacıların Eşrefoğlu Rûmî'yi M. 1353 (H. 754) tarihinde dünyaya gelmiş olarak göstermelerine karşılık⁷, Nevzat Canan; Orhan Köprülü'nün özel kütüphanesinde yer alan bir *Menâkıb-ı Eşrefzâde*'de doğum tarihinin M. 1377 (H. 779) olarak kaydedildiğinin görüldüğünü, 116 yıl yaşadığını iddia eden bazı kaynaklara istinaden doğum yılı olarak bu tarihin gerçeğe daha uygun olduğunu belirtmektedir.⁸

Eşrefoğlu Rûmî'nin soyu Hz. Ali efendimize dayanmaktadır. Mısır'dan Suriye'nin Hama kasabasına, daha sonra da Anadolu'ya göç edip önce Manisa'ya oradan da İznik'e yerleşen aslen Mekkeli ve Hz. Peygamber'in soyundan geldiği rivayet edilen bir ailenin çocuğudur.⁹

Eşrefoğlu Rûmî'nin, gençlik yıllarında tasavvuf yolunda ilerlemek ve müşidini aramak için çıktığı ilim yolunda karşılaştığı Hacı Bayram-ı Veli (ö.1429), tam bir teslimiyetle kendisine mürid olmak isteyen Eşrefoğlu Rûmî'nin istidadında hiç şüphe etmemiş, onu sülûk için gerekli sınav ve tecrübelerden geçirerek tasfiye ve tekâmülünü yakından takip etmiştir. Dehasına inandığı için kendisine daha da

⁵ Mustafa Tatcı, E.R. Dîvân-ı İlahiyat, Ankara: DİB Yayınları, 2014, s. 15

⁶ Ahmet Özkan, s. 16.

⁷ Abdullah Uçman, Menâkıb-ı Eşrefzâde, Kitabevi, İstanbul:2009, s. 14.

⁸ Bkz. Nevzat Canan, "E.R. Bilgi Şöleni Bildirileri", Mustafa Güneş(Ed.), E. Rûmî'nin Hayatı, Edebi Şahsiyeti ve Edebiyatımızdaki Yeri içinde (120-141), İznik-Bursa: 1-2 Haziran 2001, s. 120.

⁹ Tatcı, s.15.

yakınlaşmak amacıyla çok beğendiği bu müridini kızı *Hayrünnisa Hatun* ile evlendirmiş¹⁰ ve bu evlilikten de yegâne evladı olan *Züleyha* dünyaya gelmiştir.¹¹

Eşrefoğlu Rûmî'nin de hemen hemen bütün tarikat pirlерinin ve büyük mutasavvıfların İslam dünyasında peygamber sülalesine nisbet edilmeleri düşüncesinin yansıması olarak *Seyyid* ve *Şerif* olarak isimlendirildiğine tanık olmaktadır.¹²

1.1.2.Eğitimi

Eşrefoğlu Rûmî'nin çocukluğu ve gençlik yılları İznik'te ailesinin yanında, daha çok onların terbiye ve disiplini altında geçmiş, daha sonra ileri sayılabilecek bir yaşta Bursa'ya giderek burada ki Çelebi Sultan Mehmed Medresesi'nde tahsile başlamıştır.¹³

Dânişmend¹⁴ olarak girdiği Çelebi Sultan Mehmed medresesinde bir müddet sonra o vaktin âlimlerinden ve bilhassa fıkıh ilminin üstadlarından bulunan *Kara Hoca* lakabı ile anılan Afyonkarahisarlı Alâüddin Ali (ö.1482)'ye asistan olmuş ve onun verdiği dersleri takrir ve izaha başlamıştır.¹⁵

1.1.3.Tasavvuf'a İntisâbı ve Mürşidleri

Eşrefoğlu Rûmî, girdiği medresede bir yandan zâhir ilimlerle uğraşırken bir yandan da fırsat buldukça tasavvuf kitaplarını ve evliya menkıbelerini okuyarak tasavvuf kültürünü artırmaya çalışmıştır.¹⁶

Bu süre zarfında gördüğü bir rüyanın tesiriyle medreseyi ve zâhiri ilimleri terk eder ve bâtinî ilimlerden nasibini almak üzere Emir Sultan (ö.1429)'ın kapısını çalar. Emir Sultan, artık çok yaşlandığından bahsederek onu Hacı Bayram-ı Velî (ö.1429)'ye gönderir. On yıl mücâhede ve riyâzet ile dergâhın en ağır işlerini gören Eşrefoğlu Rûmî,

¹⁰ Mustafa Güneş, İznikli Eşrefoğlu Rûmî Dîvân ve Menkıbeler, Hoşgörü Yayınları, Haziran 2014, s. 29.

¹¹ Asaf Halet Çelebi, Eşrefoğlu Dîvânı, İstanbul: Türk Klasikleri Serisi-1944, s. 18.

¹² Çelebi, s. 5.

¹³ Uçman, s. 15.

¹⁴ Genellikle icâzet alma seviyesine gelmiş, medresede oda sahibi talebeler için kullanılan terim.(Geniş bilgi için bkz: Mehmet İpşirli, Dânişmend, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul-1993, C. 8, ss. 464-465.)

¹⁵ Çelebi, s. 9.

¹⁶ Güneş, s. 22.

Şeyhinden icâzet alır ve *Bayrâmiyye* tarikatını temsil etmek üzere İznik'e halife olarak gönderilir.¹⁷

Eşrefoğlu Rûmî, İznik'e geldiğinde halkın irşadına meyletmeyip Erbaîn'e¹⁸ çekilir. Bu müddet içinde hâlinin ve ilminin zevkiyle yetinmeyip manevi mertebelerde daha kemâle ulaşmak gayesiyle tekrar şeyhi Hacı Bayram-ı Velî'ye müracaat eder. Erbaîn sırasında yaşadığı manevi hallerini mürakabe eden Hacı Bayram-ı Velî, onu Hama'da Abdülkâdir-i Geylanî Hazretleri (ö.1165-66)'nin soyundan gelen Şeyh Hüseyin Hamavi (ö. ?)'ye sevk eder.¹⁹ Bunun üzerine İznik'e geri dönen Eşrefoğlu Rûmî, derhal Erbaîn'e girer ve bu sırada gördüğü rüyaları bir kağıta yazarak beraberinde hanımı ve kızı olduğu halde uzun ve çileli bir yolculuğa çıkar. Anadolu'yu bir baştan bir başa yaya olarak aşan Eşrefoğlu Rûmî, Hama'ya varır varmaz Hüseyin-i Hamavi'ye intisâp eder ve şeyhi tarafından Erbaîn'de gördüğü rüyaların yazılı olduğu kağıta bakılarak ayağının tozuyla tekrar Erbaîn'e sokulur. Kırk gün içinde çilesini tamamlar ve Hamavi'den Kâdirî hilâfetnâmesi alarak İznik'e geri döner.²⁰

İznik'e döndükten sonra *Kâdiriyye* ve *Bayrâmiyye* tarikatlarını birleştirerek *Eşrefiyye* tarikatını kurar ve halkı irşada başlar.²¹

1.1.4.Eşrefiyye'nin Teşekkülü

Osmanlı topraklarında Eşrefiyye'nin kuruluşu XV. yüzyılda gerçekleşmiştir. Eşrefoğlu Rûmî, Hama'dan döndüğü İznik'te kurmuş olduğu tekkesi ile Eşrefiyye'nin temelini de atmıştır. Halifesi olan Abdurrahman Tırsi (ö.1519) ve torunu Şeyh Hamdi Efendi (ö.1603) ile kuruluş safhasını tamamlamıştır.²² Eşrefiyye'nin İznik'te kurulan ilk tekkeden sonra ikinci derecede önemli merkezi, Bursa'da İncirli semtinde kurulan ve "Eşrefzâde Tekkesi" veya "İncirli Tekkesi" adıyla anılan dergâhtır. Sonrasında gerek kuruluş safhasında Eşrefî olan Eşrefzâde ve Karakadî tekkeleri olduğu gibi, Eyüp

¹⁷ Esra Keskinçılıç, E.R. Tarikatnâme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul-1995, s. 10.

¹⁸ Sâlik'in kırk gün süreyle özel bir mekanda inzivaya çekilip kendisini ibadete vermesi anlamında bir tasavvuf terimidir.(geniş bilgi için bkz: Süleyman Uludağ-Selçuk Eraydın, Erbaîn, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul 1995, C. 11,ss. 270-271.)

¹⁹ Tatçı, s.7.

²⁰ Uçman, s. 16.

²¹ Keskinçılıç, s. 11.

²² Kara, Eşrefiyye, C. 11, ss. 477-479.

Efendi, Yakub Efendi ve Karabaş tekkeleri gibi kuruluş itibariyle Eşrefî olmasalar bile daha sonra Eşrefî şeyhlerin yönetimine geçen dergâlar da olmuştur.²³Bursa ve çevresinde yayılan tarikat, daha sonra İstanbul'a ulaşarak burada faaliyet göstermiştir. Zamanla Anadolu'nun bazı şehirlerinde de Eşrefîyye tekkeleri açılmıştır.²⁴

Eşrefîyye tekkelerini, tarikat pirinden itibaren birçok postnişînin şiir ve tasavvuf başta olmak üzere farklı alanlarda da eser vermiş olmaları, Osmanlı döneminde en canlı tasavvufî tarikatlardan olmasını sağlamıştır. Ayrıca mûsikî alanında da Eşrefoğlu Rûmî'nin bizzat kendi besteleri bulunduğu gibi birçok şiiri de ilâhi olarak bestelenmiş ve tekkelerde ki yerini almıştır.²⁵

1.1.5. Eşrefîyye Tekkeleri ve Postnişînleri

Eşrefîyye'nin ilk tekkesi, İznik'te kurulan Eşrefzâde Âsitânesi'dir. Tarikat ilk önce Bursa ve çevresinde ardından İstanbul'da kurularak yayılmıştır. Eşrefî tekkeleri, genel olarak Bursa ve İstanbul'da bulunsa da Manisa, İzmir ve Bilecik gibi Anadolu şehirlerinde de varlığı görülmektedir.²⁶

İlk olarak İznik'te bulunan merkez tekkeden başlayarak tüm Eşrefî tekkeleri ve bu tekkelerde görev yapan postnişînleri başlıklar halinde verilecektir.

1.1.5.1. İznik Eşrefzâde Âsitânesi ve Postnişînleri

İznik Eşrefzâde Âsitânesi'nin kuruluş zamanı ve nasıl kurulduğu hakkında kaynaklarda kesin bir bilgi yoktur. İznik Eşrefzâde Âsitânesi, bazı kaynaklarda II. Bâyezîd Hân'ın annesi tarafından vakf ve inşa edildiği söyleniyorsa da, Mükerrerme Hatunla alâkalı Vakıflar Genel Müdürlüğü'nde mevcut vakfiyenin, dergâhın çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda hazırlanmış bir akar vakfiyesi olup, Osmanlı tarihinde bir padişah annesi olan Mükerrerme Hatun'un II. Bâyezîd Hân'ın annesi olmayıp anneliği olduğu anlaşılmıştır. Bu durumda Eşrefzâde Dergâhı'nın, İznik'teki

²³ Abdurrezzak Tek, Bursa'da Kadirî Tekkeleri, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı. 1, 2010, C. 19, s. 144.

²⁴ Ahmet Özkan, s. 114.

²⁵ Ahmet Özkan, s. 114.

²⁶ Ahmet Özkan, s. 114.

bir kısım gayrete gelen halk veya ismi henüz meçhul bir vâkıf tarafından inşa ve tesis edildiği düşünülmektedir.²⁷

Eşrefoğlu Rûmî'den sonra İznik âsitânesinde postnişîn olan diğer şeyhler şunlardır:²⁸

- Abdurrahim Tirsî (ö. 926/1520)
- Muslihiddîn Efendi (ö. ?)
- Hamdi Efendi (Hamdi-i Evvel) (ö. 1012/1603-04)
- Ali Sırrî (Sır Ali Sultan) (ö. 1046/1639)
- Hamdi-i Sâni (ö. 1069/1659)
- Lütfullah Efendi (ö. 1104/1693)
- Ahmed Efendi (ö. 1106/1694-95)
- Eşref-i Sâni (ö. 1109/1698)
- Abdullah Efendi (ö. 1147/1734-35)
- Abdülkâdir Efendi (Abdülkâdir Sırrî) (ö. 1176/1762)
- Mehmed Efendi (ö. 1201/1787)
- Abdulkâdir Efendi (ö. 1214/1799)
- Hüseyin Hamdi Efendi (ö. 1229/1814)

İznik Eşrefzâde âsitânesinde postnişinlik görevinin babadan oğula geçtiği görülmektedir. Postnişin olan zâtın yerine geçebilecek ehil bir oğlu varsa görev bu oğula tevdi edilmiştir. Bu durum, oğulları olmayan âsitânenin ilk postnişini Abdurrahim Tirsî ve son postnişini Hüseyin Hamdi Efendi dışında tüm postnişinlerde devam etmiştir.²⁹

1.1.5.2. Bursa Eşrefî Tekkeleri ve Tekkede Görev Yapan Şeyhleri

Eşrefî tekkelerinin en yoğun olduğu şehir Bursa'dır. 1925'de Tekke ve Zaviyelerin kapatılmasına kadar Eşrefiyye usûlü tarikat faaliyetleri 12 tekkede yapılmıştır. Bu tekkeler içerisinde kuruluş amacıyla Eşrefî olanlar olduğu gibi, başka

²⁷ Mehmed Safiyüddin Erhan, İznik Eşrefzâde Âsitânesi, s. 174.

²⁸ Ahmet Özkan, s. 140.

²⁹ Ahmet Özkan, s. 154.

tarikatlara hizmet edip ardından Eşrefiyye'ye geçmiş tekkeler de bulunmaktadır. İncirli Eşrefzâde Dergâhı, Bursa'nın en önde gelen tekkelerinden biri olup XVII. yüzyıldan sonra merkez tekke konumuna yerleşmiştir.³⁰ Bu tekkeler ve tekkelerde görev yapan şeyhler şunlardır:

- **İncirli Eşrefzâde Dergâhı**

Tekke ve zaviyelerin kapatıldığı 1925 yılına kadar faaliyetine devam eden İncirli tekkesinde Eşrefiyye'den başka bir tarikatın izine rastlanılmaz. Günümüze sadece hazîresi ulaşabilmiştir.³¹

Tekkede görev yapan şeyhler şunlardır:³²

1-Mehmed Efendi (ö. 1060/1650)

2-İzzeddîn Efendi (ö. 1153/1740)

3-Abdülkâdir Necib Efendi (ö. 1115/1703)

4-Safiyüddîn Efendi (ö. 1205/1790)

5-Necmeddîn Efendi (ö. 1217/1803)

6-Mehmed Habib Efendi (ö. 1217/1803)

7-Mehmed Fahreddîn Efendi (ö. 1227/1812)

8-Nâfiz Efendi (ö. 1282/1865)

9-İsmail Gâlib Efendi (ö. 1284/1867)

10-Ali Sırrî Efendi (1322/1906)

11-Ahmed Ziyaeddin Efendi (ö. 1324/1907)

12-Şeyh Fahreddîn ve Şeyh Mehmed Şemseddîn (ö. ?)

- **Eyüb Efendi Tekkesi**

Tekkede görev yapan şeyhler şunlardır:³³

³⁰ Ahmet Özkan, s. 154.

³¹ Ahmet Özkan, s. 156.

³² Tek, ss. 145-154.

³³ Tek, ss. 164-169.

- 1-Mehmed Şerefeddîn Efendi (ö. 1183/1769)
- 2-Avnullah Efendi (ö. 1155/1742)
- 3-Fahreddîn Efendi (Fahreddîn-i Evvel) (ö. 1176/1762)
- 4-Celâleddîn Efendi (ö.1224/1809)
- 5-Şemseddîn Efendi (ö. 1261/1845)

- **Yâkub Efendi Tekkesi**

Yâkub Efendi Tekkesi'nde postnişîn olan zâtlar şunlardır:³⁴

- 1-Ahmed Ziyaeddîn Efendi (ö. 1198/1784)
- 2-Mehmed Fahreddîn Efendi (ö. 1227/1812)
- 3-Nâfiz Efendi (ö. 1282/1866)

- **Seyyid Usûl Dergâhı**

Dergâhta görev yapan Eşrefî postnişînleri şunlardır:³⁵

- 1-Ahmed Baba Efendi (ö. 1260/1844)
- 2-İbrahim Dede (ö. 1273/1856)
- 3-Muhibullah Efendi (ö. 1293/1876)
- 4-Fazlî Efendi (ö. 1284/1867)
- 5-Abdî Efendi (ö. 1343/1925)

- **Karakadi Dergâhı**

Tekkede görev yapan Eşrefî postnişînleri şunlardır:³⁶

- 1-Abdullah Efendi (ö. 1175/1761)
- 2-Hüseyin Efendi (ö. 1209/1794)
- 3-Mehmed Ali Efendi (ö. 1221/1806)

- **Karabaş-ı Velî Dergâhı**

Derhgâh'ta postnişîn olan Eşrefî şeyhleri şunlardır:³⁷

- 1-Süleyman Vehbî Efendi (ö. 1259/1843)

³⁴ Ahmet Özkan, s. 185.

³⁵ Tek, ss. 161-163.

³⁶ Ahmet Özkan, s. 195.

³⁷ Tek, ss. 176-174.

- 2-Emin Efendi (ö. 1295/1878)
- 3-Tevfik Efendi (ö. 1333/1915)
- 4-Mustafa Nazif Efendi (ö. 1351/1932)

- **Hamam Tekkesi**

Tekkede görev yapan Eşrefî şeyhleri şunlardır:³⁸

- 1-Ahmed Efendi (ö. 1051/1641)
- 2-Halil Efendi (ö. 1185-1771)
- 3-Konyalı Ali Efendi (ö. 1185/1771)
- 4-Ahmed Efendi (ö. 1223/1808)
- 5-Mustafa Efendi (ö. 1228/1813)
- 6-Sâid Efendi (ö. 1287/1870)
- 7-Eşref Efendi (ö. 1292/1875)
- 8-Rıza Efendi (ö. 1305/1888)
- 9-Osman Efendi (ö. 1326/1908)
- 10-Cemal Efendi (ö. 1329/1911)

- **Kaygulu Dergâhı**

Kaygulu Dergâhı'nda Eşrefî usulle faaliyet icrâ eden postnişinler şunlardır:³⁹

- 1-Halil Efendi (ö. 1235/1818)
- 2-Hasan Efendi (ö. 1291/1874)
- 3-Veyis Efendi (ö. 1300/1882)

- **Numâniye Tekkesi**

Hekimoğlu Ali Paşa tarafından Bursa Çatalfırın semtinde bulunan Numâniye Tekkesi, postnişinlerinden Safiyüddîn Efendi'nin Bursa Reîsü'l-meşâyihî olması sebebiyle Safiyüddîn Efendi Tekkesi ve ilk postnişini Numan Efendi'den dolayı Numâniye Dergâhı olarak da isimlendirilmiştir.⁴⁰

³⁸ Tek, ss. 155-159.

³⁹ Ahmet Özkan, s. 204.

⁴⁰ Ahmet Özkan, s. 179.

Günümüze kadar ulaşabilen dergâh, Eşrefoğlu Rûmî'nin torunlarından olan Mehmed Safiyüddin Erhan⁴¹ bey tarafından restore edilmiştir.

Numâniye Dergâhında postnişîn olan zâtlar şunlardır:⁴²

1-Numan Efendi (ö. 1180/1766)

2-Mehmed Eşref Efendi (ö. 1201/1787)

3-Mehmed Ârif Efendi (ö. 1217/1802)

4-Safiyüddîn Efendi (ö. 1290/1874)

5-Ârif Efendi (ö. 1314/1897)

6-Mehmed Safiyüddîn Efendi (ö. 1950)⁴³

Bursa Eşrefî tekkelerinde İznik âsitanesinde olduğu gibi meşihat genelde babadan oğula intikal etmiştir. Postnişîn olan zâtın yerine geçecek oğlu yoksa veya ehil değilse o zaman diğer aile üyelerinden ehil kimseler göreve getirilmiştir. Bunun da imkânı yoksa postnişîn olarak aile dışından başka ehil bir zâta bu görevin verildiği görülmektedir.⁴⁴

1.1.5.3.İstanbul Tekkeleri⁴⁵

- Abdal Yâkub Tekkesi
- Gavsî Tekkesi
- Ördek Baba Zaviyesi
- Keyci Hâtun Mescidi Tekkesi
- Tophâne Kâdirî Âsitânesi

⁴¹ Bursa'nın eski ailelerinden Bursa Eşreflerine mensup Abdülkadir Muhyiddin Eşrefoğlu ile Atifet Hanım'ın izdivacından 1954'te Bursa'nın Çatalfırın semtinde dünyaya geldi. Ailesinin ve muhitinin seçkin şahsiyetleri ve sanatkârlarında istifade etti. Eski vakıf ve tasavvuf kültürüne dair eserlere emek vererek vukufunu artırmış olup bu vadideki çalışmalara devam etmektedir. (*M.Safiyüddin bey hakkındaki bu bilgiler kendisiyle görüşülerek elde edilmiştir.*)

⁴² Tek, ss. 170-172.

⁴³ Cemaleddin Server Revnakoğlu, Safiyüddin Efendi ile görüşüp kendisinden malumat almış, Safiyüddin Efendi'nin 29 Aralık 1950 tarihinde vefât ettiğini, başvekâlet arşivinde çalışan Ziya Eşrefoğlu isminde bir evladı bulunduğunu bildirmektedir. (bkz. Ahmet Özkan, s. 184.)

⁴⁴ Ahmet Özkan, ss. 154-155.

⁴⁵ Ahmet Özkan, ss. 206-212.

1.1.5.4. Anadolu’da Kurulan Diğer Tekkeler⁴⁶

- Lefke (Osmaneli) Tekkesi
- Manisa Demirci Tekkesi
- İzmir (Manisa) Nif Tekkesi

1.1.6. Vefatı

Araştırmalarımız, Eşrefoğlu Rûmî’nin doğum tarihinde olan farklı görüşlerin vefat tarihinde de devam ettiğini göstermektedir.

Menâkıb-ı Eşrefzâde’ye göre H.874’de (M.1469-70) muhtemelen 100 yaşlarında İznik’te vefat eder ve daha sonraları camiye çevrilen dergâhın hazîresine defnedilir. Türbesinde yazılı olduğu söylenen “*Eşrefzâde azm-i cinân eyledi*” mısrasının işaret ettiği bu tarih diğerlerinden daha doğru kabul edilmiştir.⁴⁷

Eşrefoğlu Rûmî’nin İznik’te kendi namına mensup bir cami, türbe ve tekkesi mevcuttur. Sultan *IV. Murad Hân* tarafından Irak seferi dönüşünde yeniden bina ettirilmiş olan bu türbe ve cami, Yunan istilasında harap olmuştur. İznik’e takriben on beş kilometre uzaklıkta olan dağdaki çilehanesi de yine bu istilada tahrip edilmiştir.⁴⁸

1.2. Tasavvufi ve Edebi Şahsiyeti

1.2.1. Tasavvufi Şahsiyeti

Eşrefoğlu Rûmî, *Kâdiriyye*, *Bayrâmiyye* tarikatları ile Emir Sultan’ın sisteminin kaynaşması neticesi ortaya çıkan *Eşrefiyye* tarikatının kurucusudur.⁴⁹ *Vahdet-i vücud* düşüncesini benimseyen Eşrefoğlu Rûmî’nin özellikle *Dîvân*’ında coşkun bir ruh hali ile yazılmış şiirler mevcuttur. *Tarikatnâme* ve *Müzekkin-nüfûs*’ta

⁴⁶ Ahmet Özkan, ss. 214-215.

⁴⁷ A.Necla Pekolcay - Abdullah Uçman, Eşrefoğlu Rûmî, TDV İslam Ansiklopedisi, C.11, s. 481.

⁴⁸ Güneş, Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı, s. 51.

⁴⁹ Enver Özkan, s. 28.

vahdet-i vücud düşüncesinin en kuvvetli temsilcisi olarak kabul edilen *Muhyiddin İbn Arabî*'den alıntılara yer verilmiştir.⁵⁰

Anadolu da tasavvuf cereyanının revaçta olduğu bir zamanda irşad faaliyetlerine başlayan Eşrefoğlu Rûmî, insanın terbiyesi ve yetiştirilmesi konularındaki fikirleriyle tanınır. Eşrefoğlu Rûmî'ye göre en büyük eser, yetişmiş insandır.⁵¹

Tasavvuf düşüncesini sevgi ve aşk üzerine bina eden ve Allah'a ulaşmanın yolunu ona duyulan muhabbette arayan Eşrefoğlu Rûmî'nin tarikat anlayışına göre bu yolun ilk kapısı şeriattır. Şeriati tam anlamıyla bilmeyenin tarikat de ilerlemesi ve hakikate ulaşması mümkün değildir.⁵²

Eşrefoğlu Rûmî, ehli-sünnet'e bağlı, aşk ve gönül ehli bir tasavvuf erbabı olarak karşımıza çıkmakta, ayrıca temsil ettiği bu tasavvuf düşüncesi ve ahlâkının toplumda muhabbet bulması için çok gayret gösteren bir dava adamıdır.

1.2.2.Edebi Şahsiyeti

Eşrefoğlu Rûmî'nin edebi şahsiyeti, tasavvufi inançları doğrultusunda gelişip şekillenmiştir. Şiirlerinde daha çok *Yunus Emre* tesiri hâkim olmakla beraber kendine has söyleyişlerin bulunduğu manzumelerin sayısı da az değildir. Hece ve aruz veznini başarıyla kullanmış, lirik şiirler yanında didaktik manzumeler de yazmıştır.⁵³

Halk ve tasavvuf edebiyatında şiir ve ilâhileri çok değer gören Eşrefoğlu Rûmî, dini kanaatlerini ve düşüncelerini halka arz ederken zamanındaki Türkçe'yi iyi kullanmış, Osmanlı toplumuna tasavvufu sevdirmiştir. Halkı kendine ısındırırken tasavvufu ve tevhid gerçeğini anlatmakla kalmamış aynı zamanda coşkun ilâhileri ile kitlelerin coşmasına ve dini duygularının doruk noktasına çıkmasına büyük katkısı olmuştur.⁵⁴ Ayrıca, diğer mutasavvıf şairlerde olduğu gibi Eşrefoğlu Rûmî'nin

⁵⁰ Enver Özkan, s. 32.

⁵¹ Mustafa Güneş, E.R. Hayatı, Eserleri ve Divân'ından Seçmeler, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara:1999, s. 58.

⁵² Ahmet Özkan, E.R. Hayatı, Tasavvufi Görüşleri ve Eşrefiyye Tarikatı, s. 33.

⁵³ Pekolcay-Uçman, ss. 481-482.

⁵⁴ Enver Özkan, ss. 27-28.

şiiirlerinde de Kuran'ı Kerim'den ayetlere, hadislere, İslam âlimlerine, tasavvufi remizlere, mahalli söyleyişlere ve atasözlerine rastlamak mümkündür.⁵⁵

Eşrefoğlu Rûmî'nin şiiirlerinin çoğu bestelenmiş ve günümüzde de okunmaktadır. Bugün de *Kâdirî* dergâhlarında kıyâmî zikir Eşrefoğlu Rûmî'nin, “ *Cem' olmuş dervişleri pîrim Abdülkâdir'in*” ilâhisiyle başlamaktadır.⁵⁶

1.3.Eserleri

Eşrefoğlu Rûmî'nin eserlerinin sayısı hakkında kaynaklarda farklı bilgiler verilmektedir. Asaf Halet Çelebi, *Eşrefoğlu Dîvân*'ı neşrinde şu eserlere yer vermektedir: *Dîvân*, *Müzekki'n-nüfûs*, *Tarikatnâme*, *Delâilinnübüvve*, *Fütüvvetnâme*, *İbretnâme(Hediyet-ül-fukarâ)*, *Elestnâme*, *Nasihât nâme*, *Hayratnâme*, *Münacaatnâme*, *Esrâr üt-tâlibin*, *Tâcnâme* (Her ne kadar kütüphanesinde kayıtlı olsa da Çelebi bu eseri şüpheli olarak görmektedir.)⁵⁷ Bundan önce ve bundan sonra yazılan eserler de genel olarak bu sıralama devam etmiştir.

Dîvân, *Müzekki'n-nüfûs* ve *Tarikatnâme* günümüze kadar yapılan çalışmaların tamamında Eşrefoğlu Rûmî'ye ait eserler olarak kaydedilmiştir.⁵⁸ Bu anlamda çalışmamızda Eşrefoğlu Rûmî'ye aidiyeti kesinleşmiş eserleri, başlıklar altında değerlendireceğiz.

1.3.1.Dîvân

Dîvân'ın eski ve yeni yazıyla birçok baskısı mevcuttur. İlk olarak H. 1286/M. 1869'da Hint tüccarlarından Hasan Efendi'nin gayretiyle basılmıştır.⁵⁹ Dîvân, yeni harflerle ilk defa, Eşrefoğlu Rûmî'nin hayatı ve şahsiyeti ili ilgili geniş bir inceleme ile birlikte Asaf Halet Çelebi tarafından neşredilmiş (İstanbul 1944), bunu da daha sonraki tarihlerde Çelebi'nin neşri üzerinden yapılan diğer baskılar takip etmiştir.⁶⁰

⁵⁵ Tatçı, s. 18.

⁵⁶ Pekolcay-Uçman, s. 482.

⁵⁷ Çelebi, s. 54.

⁵⁸ Diğer eserler hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Ahmet Özkan, s. 36.

⁵⁹ Çelebi, s. 43.

⁶⁰ Uçman, , s. 20.

Eşrefoğlu Rûmî, şiirlerinde genellikle ilâhi aşkı terennüm etmiş, Yunus Emre'nin etkisinde kalmış, ayrıca kendine has söyleyişler de geliştirmiştir. Özellikle tasavvufî remizlere, yer yer halk deyişlerine mal olmuş ayet meallerine yer vererek bu çerçevede yeni mazmunlarda oluşturmuştur.⁶¹ Ayrıca Dîvân'da *hece* ve *aruzla yazılmış gazel, mesnevi, koşma, kıt'a* ve *müstakil beyitler* şeklinde şiirler mevcuttur.⁶²

Dîvân hakkında “*Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvân'ı (inceleme-metin)*” adlı doktora tezi ile Mustafa Güneş, “*Eşrefoğlu Rûmî Dîvân'ı (inceleme)*” adlı yüksek lisans tezi ile Adile Yılmaz bir çalışma yapmıştır.

1.3.2. Müzekki'n-nüfûs

Eşrefoğlu Rûmî'nin, Dîvân'dan sonra ikinci önemli eseridir. Eser, yazarın fikirlerinin ve tasavvuf esaslarının geniş kitlelere ulaşmasına imkan tanımıştır. Ayrıca, tasavvufa ait ilk uygulamalı eser olması tefekkür tarihimiz açısından, sâde Türkçe ve zengin halk kelimeleriyle yazılmış olması da dil tarihimiz açısından çok önemli bir yer edinmiştir.⁶³

Nefislerin arınması anlamını ifade eden bu eser, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde dünya sevgisinin sebepleri, bu sevgiden kurtulma çareleri, insan nefsinin evreleri, İslam edep ve ahlâkı, nefisle mücâhede, seyr-u sülûk konuları ayet ve hadislerle desteklenerek anlatılmıştır. İkinci bölümde ise kibir konusu ele alınmış ve insan terbiyesinin yolları gösterilmiştir.⁶⁴

Çeşitli kütüphanelerde pek çok yazma nüshası bulunan *Müzekki'n-nüfûs*, eski ve yeni harflerle birçok defa basılmıştır.⁶⁵ Ayrıca, Fatma Babaarslan “*Eşrefoğlu Rûmî'nin Müzekki'n-nüfûs adlı eserinde metaforlar*” başlıklı yüksek lisans, Nihat Dalgın “*Eşrefoğlu Rumi ve Müzekki'n-Nüfus'unda bulunan merfu hadislerin tahriri*” başlıklı yüksek lisans çalışması yapmıştır.

⁶¹ Keskinlik, s. 11.

⁶² Tatçı, s. 28.

⁶³ Güneş, İznikli Eşrefoğlu Rûmî Dîvân ve Menkıbeler, s. 57.

⁶⁴ Tatçı, E.R. Dîvân-ı İlahiyat, İstanbul: h yayımları 2016, s. 23.

⁶⁵ Pekolcay-Uçman, s. 482.

1.3.3.Tarikatnâme

Eşrefoğlu Rûmî'nin en son yazdığı rivayet olunan bu kitap ifade tarzı olarak *Müzekki'n-nüfûs*'a oldukça yakındır.⁶⁶ Dili sâde, ancak içerik bakımından anlaşılması güçtür. Eserin ilim, irfan ve fazilet kaynağı olduğunu vurgulayan Eşrefoğlu Rûmî, konuları işlerken tarikat sırlarından bazılarını üstü kapalı olarak vermiş, bu üstü kapalı bilgilerin ancak erbabı tarafından anlaşılabileceğini ifade etmiştir.⁶⁷

Yirmi dört bölümden oluşan bu eser, içerik olarak; *peygambere ve ulu'l-emre itaat, gerçek ulu'l-emrin peygambere varis olan veliler olduğu, imanın çeşitleri, kâmil şeyh'e ait alametler, hilafet, Hz. Ali ve ehl-i beyt'in üstünlükleri, şariat-tarikat- hakikat ilişkisi, ricâl-i gayb, insanın yaratılışı ve özü, ruh, tövbe, dervişlik, sûfilik, zikrullah ve zikir çeşitleri, tâc ve hurka giymenin usûlleri ve hikmetleri* gibi konuları barındırmaktadır.⁶⁸

Tarikatnâme hakkında, Esra Keskinılıç, “*Eşrefoğlu Rûmî/Tarikatnâme*” başlıklı yüksek lisans tezi ve Güner Oymak “*Eşrefoğlu Abdullah, Tarikatnâme (İnceleme, Karşılaştırmalı Metin)*” başlıklı bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Keskinılıç, çalışmasında, eserin orijinal metnini ve günümüz harflerine uyarlanmış metnini birlikte vermiştir.

⁶⁶ Güneş, İznikli Eşrefoğlu Rûmî Dîvân ve Menkıbeler, s. 60.

⁶⁷ Ahmet Özkan, s. 44.

⁶⁸ Ahmet Özkan, s. 44.

İKİNCİ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

2.1.Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Bestelenmiş Eserlerin Farklı Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi

Bu bölümde, araştırma sürecinde elde edilen bulgular ve bulgulara yönelik yorumlar yer almaktadır. Tarama modeli çerçevesinde gerçekleştirilen bu araştırmada Eşrefoğlu Rûmî'ye ait farklı bestekârlar tarafından bestelenen 95 adet eser tespit edilmiştir. Bulgular, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda açıklanmaktadır. Eserlerin isim tablosuna, makamsal ve usûl sınıflandırmasına bu bölümde yer verilmiştir.

Tablo 1

Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Olan Bestelenmiş Eserlerin Örneklem Tablosu

Sıra No	Makamı ve Formu	Usûlü	Bestekâr	Eser Adı
1	Acemaşîran İlâhi	4/4 (Sofyan)	Şeyh İhsan Efendi	Cem Olmuş Dervişleri
2	Acemaşîran İlâhi	8/8 (Düyek)	Mehmet Kemiksiz	Senin Aşkın
3	Acembeyâti İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Vatan Arzuladım
4	Acemkürdi İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Cihanı Hiçe Satmaktır
5	Acemkürdi İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Cihanı Hiçe Satmaktır
6	Beyâtibûselik İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mustafa Hakan Alvan	Ol Dostu Ben Sevdığım
7	Beyâti Durak	Serbest	Kazasker Mustafa İzzet	Ben Dost Hevasına
8	Bûselik İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Yüreğime Dost Derdi
9	Dügâh Durak	21/4 (Durak Evferi)	Murat Paşa Cami Müezzini	Gâh Gâh Kendime Gelirem
10	Dügâh İlâhi	8/8 (Düyek)	Mustafa Hakan Alvan	Gönlümün Bir Köşesinde
11	Dügâh İlâhi	16/4 (Çifte Düyek)	Dellalzâde İsmail Efendi	Nideyim Sabredebilsem
12	Dügâh İlâhi	8/8 (Düyek)	Râşid Efendi	Yüreğime Dost Derdi
13	Eviç İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Dehr İçinde

Sıra No	Makamı ve Formu	Usûlü	Bestekâr	Eser Adı
14	Eviç İlahi	8/8 (Düyek)	Bilinmiyor	Ey Acep Bilsem
15	Eviç İlahi	8/8 (Düyek)	Bilinmiyor	Ey Gönül
16	Eviç İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Seni Seven Aşıkların
17	Ferahnâkaşîran İlahi	8/8 (Düyek)	Cüneyd Kosal	Cem-i Enbiyalardan
18	Hicaz İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Bu Akl u Fikrile
19	Hicaz İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Bu Dünyâya Gönül Verme
20	Hicaz İlahi	8/8 (Düyek)	Mehmet Kemiksiz	Canımı Üryan Edip
21	Hicaz İlahi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Cem Olmuş Dervişlerin
22	Hicaz İlahi	8/8 (Düyek)	Halis Efendi	Cem Olmuş Dervişlerin-2-
23	Hicaz İlahi	8/8 (Düyek)	Hopçuzâde Şakir Efendi	Eyâ Gâfil
24	Hicaz İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Her Kim Der İse Daim
25	Hicaz İlahi	4/4 (Sofyan)	Halil Çay	Her Kim Der İse Daim-2-
26	Hicaz İlahi	4/4 (Sofyan)	Haydar Akdemir	Razıyım Durdine Yârin
27	Hicazkâr İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Bir Gönül Durdine
28	Hicazkâr İlahi	8/8 (Düyek)	Süleyman Erguner(Torun)	Ey Allahım
29	Hicazkâr İlahi	2/4 (Nim Sofyan)	Süleyman Erguner	Ey Allahım-2-
30	Hisarbûselik İlahi	4/4 (Sofyan)	Mustafa Hakan Alvan	Haktan Utan Olma Asi
31	Hisarbûselik İlahi	4/4 (Sofyan)	İ.Safa Botsalı	Safa İsterisen
32	Hüseyini İlahi	8/8 (Düyek)	Bilinmiyor	Aşk İle Ol Aşıkı
33	Hüseyini İlahi	3/4 (Semai)	Mehmet Kemiksiz	Ben Dost Hevasına
34	Hüseyini İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Bir Ben Değil
35	Hüseyini İlahi	8/8 (Düyek)	Refik Talat Bey	Cem Olmuş Dervişlerin
36	Hüseyini İlahi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Cem Olmuş Dervişlerin-2-
37	Hüseyini İlahi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Cem-i Enbiyalardan
38	Hüseyini İlahi	8/8 (Müsemmen)	Bilinmiyor	Cem-i Enbiyalardan-2-
39	Hüseyini İlahi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Ey Acep Bilsem
40	Hüseyini İlahi	8/8 (Düyek)	Fatih Koca	Ey Allahım
41	Hüseyini İlahi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Gel Gel Beru

Sıra No	Makamı ve Formu	Usûlü	Bestekâr	Eser Adı
42	Hüseyinî İlahî	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Ol Dostu Ben
43	Hüzzam İlahî	4/4 (Sofyan)	Haydar Akdemir	Aşk İle Avare Olan
44	Hüzzam İlahî	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Bu Dervişlik Yoluna
45	Hüzzam İlahî	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Bugün İşbu Yola
46	Hüzzam İlahî	4/4 (Sofyan)	Yusuf Çelebi	Düşeli Bu Aşkın
47	Hüzzam Nefes	7/8 (Düyek)	Hüseyin Asrî	Düşeli Bu Aşkın
48	Hüzzam İlahî	8/8 (Düyek)	Mehmet Kemiksiz	Kadir Gecesi
49	Hüzzam İlahî	4/4 (Sofyan)	Hulûsi Gökmenli	Ey Allahım
50	Hüzzam İlahî	8/8 (Düyek)	Ali Rıza Şengel	Nakkaşımız Bizi
51	Irak İlahî	26/8 (Evsat)	Bilinmiyor	Ey Allahım
52	Irak İlahî	26/8 (Evsat)	Fehmi Efendi	Şol ki Cân-ı Vermez
53	Irak İlahî	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Ne Olayım
54	İsfahan İlahî	4/4 (Sofyan)	M.Hakan Alvan	Aşıklar İki Cihanda
55	Mahur İlahî	4/4 (Sofyan)	Nafiz Bey	Kulluğa Bel Bağlayıp
56	Muhayyer İlahî	4/4 (Sofyan)	Hammâmîzâde Dede Efendi	Düşeli Bu Aşkın
57	Nevâ İlahî	4/4 (Sofyan)	Kerim Öztürk	Gel Gel Beru
58	Nevâ İlahî	8/8 (Düyek)	Bilinmiyor	Şöyle Kim
59	Neveser İlahî	8/8 (Düyek)	Mehmet Kemiksiz	Senin Aşkın
60	Nihâvend İlahî	2/4 (Nim Sofyan)	Hayâtî Günyeli	Cem Olmuş Dervişlerin
61	Nihâvend İlahî	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Yine Bu Dertli Gönül
62	Nikriz Durak	Serbest	H.Sadettin Arel	Ben Dost Hevasına
63	Nikriz İlahî	4/4 (Sofyan)	Mehmet Nuri Uygun	Tevbeye Gel Tevbeye
64	Rast İlahî	8/8 (Düyek)	Halis Efendi	Ben Dost Hevasına
65	Rast İlahî	2/4 (Nim Sofyan)	Bekir Sıtkı Sezgin	Bu Dervişlik Yoluna
66	Rast İlahî	8/8 (Düyek)	Zeki Altun	Cem Olmuş Dervişlerin
67	Rast İlahî	8/8 (Düyek)	Hopçuzâde Şâkir Efendi	Ey Dervişem
68	Rast İlahî	4/4 (Sofyan)	Mustafa Hakan Alvan	Ey Hevasına
69	Rast İlahî	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Hep Fesad İşlerime

Sıra No	Makamı ve Formu	Usûlü	Bestekâr	Eser Adı
70	Rahatü'l-Ervah İlâhi	26/8 (Evsat)	Ali Rıza Şengel	Nideyim Sabredebilsem
71	Saba İlâhi	8/8 (Müsemmen)	Minaceddin Minareci	Ey Gönül
72	Saba İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mustafa Hakan Alvan	Yüreğime Dost Derdi
73	Segâh İlâhi	10/8 (Aksak Semai)	Selahaddin Gürer	Cem-i Enbiyalardan
74	Segâh İlâhi	4/4 (Sofyan)	Ahmed Efendi	Ey Allahım
75	Segâh İlâhi	21/4 (Durak Evferi)	Bilinmiyor	Kim ki Can Vermez
76	Şedaraban İlâhi	8/8 (Düyek)	Cüneyd Kosal	Benim Şeyhim
77	Şedaraban İlâhi	4/4(Sofyan)	Ahmet Hakkı Turabi	Dehr İçinde
78	Şehnaz İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Ey Dost
79	Şehnaz İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Et Dost Senin Yoluna
80	Şehnaz İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Ey Hevâsına Tapan
81	Şevkefza İlâhi	8/8 (Düyek)	Hafız Kemal Tezergil	Ben Dost Hevasına
82	Tahirbûselik İlâhi	8/8 (Müsemmen)	Cinuçen Tanrıkorur	Ey Gönül
83	Uşşak İlâhi	8/8 (Düyek)	Ali Kemal Belrivanlı	Bu Dervişlik Yoluna
84	Uşşak İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Cemalin Seyredip
85	Uşşak İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Düşeli Bu Aşkın
86	Uşşak İlâhi	8/8 (Düyek)	Hoçuzâde Şâkir Efendi	Kim ki Dost Yolunda
87	Uşşak İlâhi	7/8 (Devri Hindi)	Üsküdarlı Ali	Tecelli Şevki
88	Uşşak İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mustafa Topçu	Tevbeye Gel Tevbeye
89	Uşşak İlâhi	7/8 (Devri Hindi)	H.Sadettin Arel	Ben Dost Hevasına
90	Uşşak İlâhi	4/4 (Sofyan)	Bilinmiyor	Cem Olmuş Dervişlerin
91	Uşşak İlâhi	26/4 (Evsat)	Abdi Efendi	Yüreğime Dost Derdi
92	Uşşak Nefes	4/4(Sofyan)	Bilinmiyor	Bu Gönül Şehrini
93	Vech-i dil İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mustafa Hakan Alvan	Haktan Utan olma Asi
94	Zâvil İlâhi	4/4 (Sofyan)	Mehmet Kemiksiz	Benim Şeyhim
95	Zirgüleli Hicaz İlâhi	4/4 (Sofyan)	İdris Melih Berse	Ey Dost

Tablo 1’de güfteleri Eşrefoğlu Rûmî’ye ait farklı bestekârlar tarafından bestelenmiş eserlerin makam, usûl ve isim bilgilerine yer verilmiştir.

2.1.1.Makamsal Sınıflandırma

Tablo 2

Güftesi Eşrefoğlu Rûmî’ye Ait Olan Bestelenmiş Eserlerin Makamsal Sınıflandırma Tablosu

Sıra No	Makam Adı	f	%
1	Acemaşîran	2	2,1%
2	Acembeyâti	1	1,1%
3	Acemkürdi	2	2,1%
4	Beyatibûselik	1	1,1%
5	Beyati	1	1,1%
6	Bûselik	1	1,1%
7	Dügâh	4	4,3%
8	Eviç	4	4,3%
9	Ferahnâkaşîran	1	1,1%
10	Hicaz	9	9,6%
11	Hicazkâr	3	3,2%
12	Hisarbûselik	2	2,1%
13	Hüseyni	11	11,7%
14	Hüzzam	8	7,4%
15	Irak	3	3,2%
16	Isfahan	1	1,1%
17	Mahur	1	1,1%
18	Muhayyer	1	1,1%
19	Nevâ	2	2,1%
20	Neveser	1	1,1%
21	Nihâvend	2	2,1%

Sıra No	Makam Adı	f	%
22	Nikriz	2	2,1%
23	Rast	6	6,4%
24	Rahatü'l-Ervah	1	1,1%
25	Saba	2	2,1%
26	Segâh	3	3,2%
27	Şedaraban	2	2,1%
28	Şehnaz	3	3,2%
29	Şevkefza	1	1,1%
30	Tahirbûselik	1	1,1%
31	Uşşak	10	10,06%
32	Vech-i dil	1	1,1%
33	Zâvil	1	1,1%
34	Zirgüleli Hicaz	1	1,1%
Toplam		95	100,00%

Tablo 2'den elde edilen veriler doğrultusunda, güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye ait farklı bestekârlar tarafından bestelenen 95 eserin 34 farklı makamda bestelendiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda en fazla %11,7 oranla 11 adet *Hüseyni* makamında, %10,06 oranla 10 adet *Uşşak* makamında, %9,6 oranla 9 adet *Hicaz* makamında, ve %7,4 oranla 8 adet *Hüzzam* makamında, %6,4 oranla 6 adet *Rast* makamında, %4,3 oranla 4'er adet *Dügâh* ve *Eviç* makamında eser bestelendiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda %3,3 oranla 3'er adet *Hicazkâr*, *Irak* ve *Segâh*, *Şehnaz* makamlarında, % 2,2 oranla 2'şer adet *Acemaşîran*, *Acemkürdi*, *Hisarbûselik*, *Nevâ*, *Nihâvend*, *Nikriz*, *Saba* ve *Şedaraban* makamlarında, %1,1 oranla 1'er adet *Acembeyâti*, *Beyâtibûselik*, *Beyâti*, *Bûselik*, *Ferahnâkaşîran*, *İsfahan*, *Mahur*, *Muhayyer*, *Neveser*, *Rahatü'l-Ervah*, *Şevkefza*, *Tahirbûselik*, *Vech-i dil*, *Zâvil* ve *Zirgüleli Hicaz* makamlarında eser bestelendiği tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, güftekârın eserlerinin en fazla *Hüseyni*, *Uşşak* ve *Hicaz* makamlarında bestelendiği sonucuna ulaşılmıştır.

2.1.2.Usûl Sınıflandırma

Tablo 3

Güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye Ait Olan Bestelenmiş Eserlerin Usûl Sınıflandırma Tablosu

Sıra No	Usûlü	f	%
1	2/4 (Nim Sofyan)	3	3,2%
2	3/4 (Semai)	1	1,1%
3	4/4 (Sofyan)	51	54,3%
4	7/8 (Devri Hindi)	2	2,1%
5	8/8 (Düyek)	25	25,5%
6	8/8 (Müsemmen)	3	3,2%
7	10/8 (Aksak Semai)	1	1,1%
8	16/4 (Çifte Düyek)	1	1,1%
9	21/4 (Durak Evferi)	2	2,1%
10	26/8 (Evsat)	4	4,3%
11	Serbest	2	2,1%
Toplam		95	100,00%

Tablo 3'den elde edilen veriler doğrultusunda, güftesi Eşrefoğlu Rûmî'ye ait farklı bestekârlar tarafından bestelenen 95 eserin 11 farklı usûlde bestelendiği tespit edilmiştir. Güftekârın en fazla %54,3 oranla 51 adet 4/4 (*Sofyan*) usûlünde, %25,5 oranla 25 adet 8/8 (*Düyek*) usûlünde ve %4,3 oranla 4 adet 26/8 (*Evsat*) usûlünde eserinin bestelendiği tespit edilmiştir. Aynı zamanda %1,1 oranla 1'er adet 3/4 (*Semai*), 10/8 (*Aksak Semai*) ve 16/4 (*Çifte Düyek*) usûllerinde %2,1 oranla 2'ser adet 7/8 (*Devri Hindi*), 21/4 (*Durak Evferi*) ve *Serbest* usûllerinde, %3,2 oranla 3'er adet 2/4 (*Nim Sofyan*) ve 8/8 (*Müsemmen*) usûllerinde eser bestelendiği tespit edilmiştir.

Bu doğrultuda, güftekârın eserlerinin en fazla 4/4 (*Sofyan*) ve 8/8 (*Düyek*) usûllerinde bestelendiği sonucuna ulaşılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

REPERTUAR

3.1. Notalar ve Şiirler

ACEMAŞİRAN İLÂHİ

"Cem Olmuş Dervişleri"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: Nalçacı Şeyhi İhsan Efendi

SOFYAN

CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ
CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ
PİRİM AB DÜL KÂ DİRİN
PİRİM AB DÜL KÂ DİRİN
YO LUN DA SA DİK LA Rİ
YO LUN DA SA DİK LA Rİ

Cem olmuş dervişleri
Pîrim Abdülkâdir'in
Yolunda sadıkların
Pîrim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurban oldum diline
Canım feda yoluna
Pîrim Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatçı, E.R.Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.93-94.)

Şeyh İhsan EFENDİ: İstanbul Üsküdar'da Şâbânîyye'den Nalçacı Halil Efendi Dergâhı'nda doğdu ve orada yetişti. Aynı dergâhın şeyhlerinden Mustafa Enverî Efendi'nin küçük oğludur. Kaynaklarda hayatı hakkında bilgi bulunmamaktadır. Kendisinden hilâfet aldığı ağabeyinin 1910 yılında ölümü üzerine bu dergâhın şeyhliğine getirildi ve tekkeler kapatılıncaya kadar (1925) vazifesini sürdürdü. Ayrıca bir süre defter-i hâkânîde görev yaptı. Güzel sesinin yanında dinî müsikîye vukufuyla ve bu sahadaki bestekârlığıyla tanınan İhsan Efendi özellikle durak okumakta şöhret bulmuştur. İlk müsikî bilgilerini Selâmi Ali Efendi Tekkesi şeyhi Ahmed Muhtar Efendi'den aldıktan sonra Bandırmalı Tekkesi zâkirbaşısı Paşa Mehmed Efendi, Atik Vâlîde Sultan Dergâhı şeyhi Şerefeddin Efendi'nin kardeşi Ağâh Bey ve Sümbül Efendi Dergâhı zâkirbaşısı Sinan Efendi'den de faydalandı; ilâhî ve durak meşketti. Öğrendiği durakların büyük kısmını dayısı müsikîşinas Behlül Efendi'den meşkettiği söylenir. Sadece üç ilâhisinin notası günümüze ulaşabilmiştir. (*Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2001, c.23, s.501.*)

Cem 'olmuş dervîşleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkların
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşîd eder şeytânı
Aslı durur Geylâni
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hakk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in⁶⁹

⁶⁹ Mustafa Tatcı, E.R. Divân-ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.93-94.

ACEMAŞİRAN İLÂHİ

"Senin Aşkın"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmi
Beste: Mehmet Kemiksiz

DÜYEK

SE NİN AŞ KIN BA NA
MEZ HE BÜ DİN DİR E FEN DİM
MEZ HE BÜ DİN DİR
MEZ HE BÜ DİN DİR
SE Nİ HER KİM SE KİM SEV MEZ Bİ DİN
A ŞIK LA RA SE SE NİN AŞ KIN HA Mİ
DİR DİR E FEN DİM SEV MEZ Bİ DİN DİR DİR
SE Nİ SE VEN Nİ DER HU RÜ KÜ SÜ
RU E FEN DİM HU RÜ KÜ SÜ RU
HU RÜ KÜ SÜ RU

Senin aşkın bana mezhebi dindir
Seni her kimse kim sevmez bi dindir

Seni seven nider hu ru kusuru
Aşıklara senin aşkın hemindir*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 62.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniyye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı, bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Senin ‘aşkın bana mezheb ü dîndir
Seni her kimse kim sevmez bî-dîndir

Seni seven n’ider hûr u kusûru
‘Âşıklara senin ‘aşkın hemîndir

Sekiz uçmak bana sensiz dûzahdır
Yedi tamu seninle reyâhîndir

Şeker yersem bana sensiz acıdır
Seninle zehr-i kâtil key şirîndir

İki cihân içinde her ne kim var
Dükeliden senin ‘aşkın güzîndir

Nedir dünyâ yolunda cân verenler
Ki her bir kûşede binin binindir

Benim fikrim hayâlîm endişemsin
Anınçün gözlerim her dem nemîndir

Yüreğimde yanan ‘aşkın odudur
Bu iniltim enîn dünin günündür

Senin ‘âşıkların çok dükelinden
Bu **Eşrefoğlu Rûmî** kemterîndir⁷⁰

⁷⁰ Tatcı, s. 62.

ACEM BEYÂTİ İLÂHÎ

"Vatan Arzuladım"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste:?

SOFYAN

VA TAN AR ZU LA DIM
BUN DAN GI DE RİM
KO U YUP ŞA BU DUP VAR BU LI KA ĞI FES
AN TEN DAN DEN GI GI DE DE RİM RİM
YU VA MI ÖZ LE DIM
ŞÛ RÎ DE OL DUM

Vatan arzuladım bundan giderim
Koyup bu varlığı andan giderim
Yuvamı özledim şûrîde oldum
Uşadup bu kafes tenden giderim

Dilerim sabr ederm bir dem fırâka
Alır şevk sabrımı benden giderim
Sefer kılmak için ol Dost iline
Yıkıp işbu beden Mısır'ın giderim*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İllâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.107-108.)

Vatan arzûladım bundan giderem
Koyup bu varlığı andan giderem

Yuvamı özledim şûrîde oldum
Uşadıp bu kafes tenden giderem

Dilerim sabr ederem bir dem firâka
Alır şevk sabrımı benden giderem

Sefer kılmak için ol dost iline
Yıkıp işbu beden sedden giderem

Bozarım bendini işbu tılsımın
Bu cism ayrılmadan cândan giderem

Ezel vaslı şarâbın içmiş idim
Ayılmadan humârından giderem

O meclis zevkî zâ'il olmadı hiç
Safâ bulmadım ağyârdan giderem

Elest savtın henüz dinler kulağım
Temâmet doldum ol ünden giderem

Hayâli şöyle doldu gönlüme kim
Beni bensiz kodu benden giderem

Yürek kaynar bu cân oynar bedende
Gönül cûşu geçer hadden giderem

Visâli önüme düştü Habib'in
Nice ayrı olam Dost'tan giderem

Deme bu sözü **Eşrefoğlu Rûmî**
Şulara kim demez bundan giderem⁷¹

⁷¹ Tatcı, s. 107-108.

ACEMKÜRDİ İLÂHİ

"Cihanı Hiçe Satmaktır"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: ?

SOFYAN

Cİ HA NI Hİ ÇE SAT MAK TIR A DI AŞK
BU A LEM SAN KI OD DAN BİR DE NİZ DIR

DÖ KÜP VAR LI ĞI ĞİT MEK TIR A DI AŞK
A NA KEN Dİ Nİ AT MAK TIR A DI AŞK

BE LA YAĞ MUR Ğİ Bİ GÖK DEN YA ĞAR SA
VAR AŞ REF OĞ LU RU Mİ BİL HA Kİ KÂT

BA ŞI NI A NA DUT MAK TIR A DI AŞK
VU CU DU FÂ Nİ ET MEK TIR A DI AŞK

Cihanı hiçe satmaktır adı aşk
Döküp varlığı gitmektir adı aşk

Elinde sükkeri ayruğa sunup
Ağuyu kendi yutmaktır aşk

Bela yağmur gibi gökten yağarsa
Başını ana tutmaktır adı aşk

Bu âlem sanki oddan bir denizdir
Ana kendini atmaktır adı aşk

Var Eşrefoğlu Rûmî bil hakikat
Vucûdu fânî etmektir adı aşk*

*Mustafa Tatçı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.82-83.

Cihâni hiçe satmaktır adı 'aşk
Döküp varlığı gitmektir adı 'aşk

Elinde sükkeri ayruğa sunup
Ağuyu kendi yutmaktır adı 'aşk

Belâ yağmur gibi gökten yağarsa
Başını ana tutmaktır adı 'aşk

Bu 'âlem sanki oddan bir denizdir
Ana kendini atmaktır adı 'aşk

Var **Eşrefoğlu Rûmî** bil hakikat
Vucûdu fâni etmektir adı 'aşk⁷²

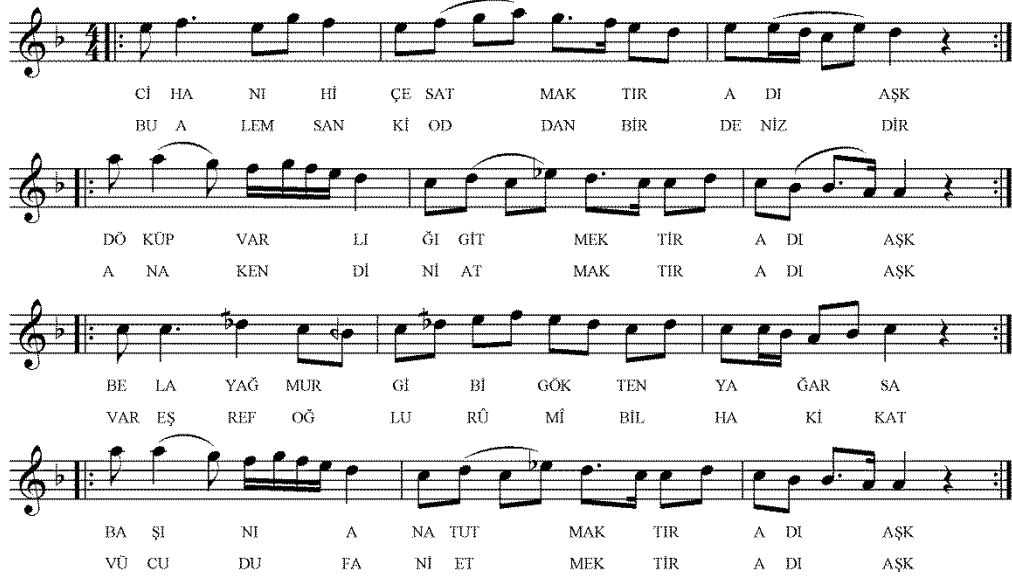
⁷² Tatcı, s.82-83.

ACEMKÜRDİ İLÂHİ

"Cihanı Hiçe Satmaktır"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN

Cİ HA Nİ Hİ ÇE SAT MAK TİR A DI AŞK
BU A LEM SAN Kİ OD DAN BİR DE NİZ DİR
DÖ KÜP VAR LI ĞI GİT MEK TİR A DI AŞK
A NA KEN Dİ Nİ AT MAK TİR A DI AŞK
BE LA YAĞ MUR ĞI Bİ GÖK TEN YA ĞAR SA
VAR EŞ REF OĞ LU RÛ Mİ BİL HA Kİ KAT
BA ŞI Nİ A NA TUT MAK TİR A DI AŞK
VÜ CU DÜ FA Nİ ET MEK TİR A DI AŞK

Cihanı hiçe satmaktır adı aşk
Döküp varlığı gitmektir adı aşk
Bela yağmur gibi gökten yağarsa
Vücudu fani etmektir adı aşk

Bu alem sanki oddan bir denizdir
Ana kendini atmaktır adı aşk
Var Eşrefoğlu Rûmî bil hakikat
Vücudu fani etmektir adı aşk*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 82-83.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı, bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Cihâni hiçe satmaktır adı 'aşk
Döküp varlığı gitmektir adı 'aşk

Elinde sükkeri ayruğa sunup
Ağuyu kendi yutmaktır adı 'aşk

Belâ yağmur gibi gökten yağarsa
Başını ana tutmaktır adı 'aşk

Bu 'âlem sanki oddan bir denizdir
Ana kendini atmaktır adı 'aşk

Var **Eşrefoğlu Rûmî** bil hakikat
Vucûdu fâni etmektir adı 'aşk⁷³

⁷³ Tatcı, s. 82-83.

BEYÂTİ BÛSELİK İLÂHİ

"Ol Dostu Ben Sevdiğim"

Güfte:Eşrefoğlu Rûmî
Beste:M. Hakan Alvan

SOFYAN

OL BEN DOS KUL TU İ BEN DİM SEV O Dİ SUL ĞİM TAN
BU OL CA MA NİM MIŞ DAN Dİ İ İN LE SÜ RÜ CAN
OL O DOS KUR TU İ BEN DİM GÖR MED DÜ Hİ GÜM Nİ
BU BU SÖ Dİ ZÜM LİM DEN DEN İ İ LE LE RÜ RÜ

Ol dostu ben sevdiğim bu canımdan ilerü
Ol dostu ben gördüğüm bu gözümden ilerü

Ben kul idim ol sultan olmamışdı ins ü cân
Okur idim medhini bu dilimden ilerü*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.123-124.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarında tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991' de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan'la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil yoplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan/>

Ol dostu ben sevdiğim bu cânımdan ilerü
Ol dostu ben gördüğüm bu gözümnden ilerü

Ezel ebed olmazdan sohbet anınla idi
İşitirdim sözünü kulağımdan ilerü

Ben kul idim ol sultân olmamışdı ins ü cân
Okur idim medhini bu dilimden ilerü

İlk ol mu sevdi beni ya ben mi sevdim anı
Ol beni sevdi beni bu sevmekden ilerü

Sevdi beni yaratdı 'aşkı oduna atdı
Aldı gönlümü gitdi bu gönlümnden ilerü

Ben irden âşık idim 'aşka ulaşık idim
Sevişirdik anınla ilerümden ilerü

Levh ü kalem yok idi ben anda pinhân idim
Key anla kanda idim benliğimden ilerü

Andan kaynadım taşdım geldim gurbete düşdüm
Anca gözyaşı saçdım bu yaşımdan ilerü

Hâlîm dilim billinmez derdime em bulunmaz
'Âlemde bir der yokdur bu derdimden ilerü

Derdim denmez dil ile âhım inildim ile
Hiç kimse âh etmedi bu âhımdan ilerü

Eşrefoğlu Rûmî'yem söylerim dost haberin
Biri haber vermedi haberimden ilerü⁷⁴

⁷⁴ Tatcı, s. 123-124.

BEYÂTİ DURAK

"Ben Dost Hevasına"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Kadıasker Mustafa İzzet Efendi

DOST BEN DOST HE VÂ
SI NA DÜŞ DÜM
ÖZ GE HE VÂ VÂ
VÂ NE ME
GE
REK ÂH
BA ŞİM DA DOST
DOST DOST SEV DA SI
VAR VAR VAR VAR
GAY RI SEV DA DA

Ben dost hevasına düşdüm özge heva neme gerek
başım da dost sevdası var gayrı sevda neme gerek*

*(Mustafa Tatçı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 86-87.)

Kazasker Mustafa İZZET: Hat sanatındaki ustalığı yanında hânendeliği, neyzenliği ve bestekârlığı ile de tanınmıştır. Küçük yaşlarda bestekâr Kömürcüzâde Hâfız Mehmed Efendi'den dinî eserler meşketmekle başladığı müzikî hayatını Galatasaray Mektebi'nde devam ettirdi. Kısa zamanda güzel sesiyle şöhrate ulaşmasının ardından II. Mahmud'un huzurundaki fasıllara sesiyle katıldı. Bu arada ney çalışmalarını da ilerleterek bir müddet sonra devrinin en iyi neyzenleri arasına girmeyi başardı. Sarayda daha çok Neyzen Mustafa lakabıyla tanınan Mustafa İzzet, sultan II. Mahmud'un vefatına kadar (1839) küme fasıllarının vazgeçilmez sanatkârlarından oldu. Saray fasıllarında Hamâmîzâde İsmâil Dede, Dellâlzâde İsmâil Efendi, Şâkir Ağa, Tanbûrî Nûman Ağa, Zeki Mehmed Ağa, Suyolcuzâde Sâlih Efendi, Tanbûrî Necib Ağa, Kemânî Ali Ağa, Basmacı Abdi Efendi gibi ünlü müzikînaslarla birlikte hânende ve sâzende olarak bulundu. M.İzzet Efendi müzikî sahasında birçok talebe yetiştirmiştir. Bunlar arasında Behlül Efendi, Medenî Aziz Efendi ve Yeniköylü Hasan Sırrı Efendi özellikle zikredilmelidir. (Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2006, C.31, s.307.)

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riya neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihânı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezel gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esrikliğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dostu 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu fikr etmezem düş görüp ta'bîr etmezem
Ben gelmezem ben gitmezem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânâm
Ben fâriğ-i dü cihânâm işbu gavgâ neme gerek

Ben **Eşrefoğlu Rûmî'**yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek⁷⁵

⁷⁵ Tatçı, s. 86-87.

BÛSELİK İLÂHÎ

"Yüreğime Dost Derdi"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste:?

SOFYAN

YÜ RE Ğİ ME
DOST DER Dİ
UR DU TÜR LÜ
YA RE LER
HIÇ TA BİB LER
A NA KİL MAZ
AL LAH NE DE VA NE
ÇA RE LER

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabibler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vâsh ana dermânı u tabib
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pareler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Haldaşımdır râzdaşımdır gelsin ol âvâreler*

*(Mustafa Tatçı, E.R. Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, s.48-49.)

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabîbler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vaslı ana dermân u tabîb
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pâreler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Hâldaşımđır râzdaşımđır gelsin ol âvâreler

İlmine mağrûr olanlar kaldı ‘aşkdan bî-nasîb
‘Âşıkın bir lem'asına ermez ol bî-çâreler

El tutuşup gidelim dostdan yana ive ive
Bizi bunda aldamasın iş bu ağ u karalar

‘Âlidir ‘aşk meclisi bî-derd olanlar eremez
Gönlü bî-derdin katıdır tıynın seng-i hâreler

‘Âşık-ı şûrîdeler şûrîde şeydâ oluban
Taş gibi gönülleri yumuşak muma döndereler

Dost derdiyle hemîşe teşne dîl olanları
Dost vaslı şerbetiyle daimâ suvaralar

Eşrefoğlu Rûmî'ye sorar isen dost kandedir
Der yer ü gök ‘arş u kürs dopdoludur hep aralar

İllâ görmez anı bu ten gözü cân gözü gerek
Can gözün açmağa bir mürşid katına varalar⁷⁶

⁷⁶ Tatcı, s. 48-49.

DÜĞÂH DURAK

"Gâh gâh kendime gelirem"

DURAK EVFERİ

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Murat Paşa Camii Müezzini

DOST KÂ Hİ KÂH KEN DI
ME GE Lİ REM
KÂ Hİ KÂH YA Vİ
KI LI NI RA RAM
KÂH YOK İ LE
YOK O LU RA RAM
KÂH VAR LİK DA DA
BU LU NU RAM

Gâh gâh kendime gelirem gâh gâh yavu kılınırım
Gâh yok ile yok oluram gâh varlıkda bulunuram

Gâh denizlere düşerem mevc urup taşra taşaram
Gâh nâdân iline düşerem kem bahâya alınırım

Gâh çıkaram bu göklere dönerim çarh ile bile
Gâh ay ile bedr oluram gâh gün ile dolanırım

Gâh nebât olup biterem gâh toprak olup yataram
Gâh et gâhi kan gâh sünük kalıp olup canlanırım*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.103-104.)

NOT: Bestekâr hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Gâh gâh kendime gelirem gâh gâh yavu kılınırım
Gâh yok ile yok oluram gâh varlıkda bulunuram

Gâh denizlere düşerem mevc urup taşra taşaram
Gâh nâdân iline düşerem kem bahâya alınırım

Gâh çıkaram bu göklere dönerim çarh ile bile
Gâh ay ile bedr oluram gâh gün ile dolanırım

Gâh nebât olup biterem gâh toprak olup yataram
Gâh et gâhi kan gâh sünük kalıp olup cânlanırım

Gâh Arafât'a çıkaram "*lebbeyk*" urup baş açaram
Gâh kurbân yerine gelip koç olup boğazlanırım

Gâh hânigâhda sûfiyem gâh meyhânede fâsıkam
Gâh raksa girip dönerem gâh sâz olup çalınırım

Gâh onaram gâh azaram bu halk içinde gezerem
Gâh şâh olup şâhbâz olup şikâr edip avlanırım

Gâh çevgân elime alıp girerem 'aşk meydânına
Gâh top olup dost önünde şarkdan garba yuvarlanırım

Gâh hâssü'l-hâs oluram gâh Hızır-İlyas oluram
Yürürem yaşda kuruda büklülerde bulunuram

Gâh deniz gâh göl oluram gâh sultân gâh kul oluram
Gâh bahâr u gül oluram elden ele yülünürem

Gâh şâkird gâhi üstâdam gâh dâritân gâhi dâram
Gâhi Şîrîn gâh Ferhâd'am kaya kesip eğlenirem

Gâh av gâh avcı oluram gâh yol gâh yolcu oluram
Gâh yürürem gâh azaram menzil menzil dinlenirem

Gâh ne menzil var ne makâm u ne vücûd var ne 'adem
Hak'dan gayrı yok ve's-selâm yâ ben kanda dolanırım

Gâhi mutî' gâh 'âsiyem gâhi 'âlim gâh 'âmiyem
Gâh **Eşrefoğlu Rûmî'**yem bu dillerde söylenirem⁷⁷

⁷⁷ Tatcı, s.103-104.

DÜĞÂH İLÂHÎ

"Gönlümün Bir Köşesinde"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: M. Hakan Alvan

GÖN MÂ LÜ MÜN BİR KÖ ŞE SİN DE
MÂ NÂ YI İN SA NI BİL KİM
AR BI Şİ RAH MAN GİZ LI DİR
BI LE SIN HAK KI A YAN
KAT MA RE MİN BİR KAT RE SİN DE
MA NÂ YI İN SAN DA OL SI
1. BAH Rİ UM MAN GİZ LI DİR
FA TI SÜB HAN HAN GİZ LI DİR
2. GİZ LI DİR GİZ LI DİR
ZER RE MİN BİR ZER RE MİN DE
EŞ RE FOG LU RU MI SİN BU REM
Nİ CE BİN ŞEM SÜ KA MER
Zİ YI NE NE A RIF BI LİR
ZER RE MİN BİR ZER RE MİN DE
EŞ RE FOG LU RU MI SİN BU REM
Nİ CE BİN ŞEM SÜ KA MER
Zİ YI NE NE A RIF BI LİR
Â Rİ FE BU SÖZ A YAN İL
BİL ME Dİ BİL ME YE HER Â
1. LE A VAM DAN GİZ LI DİR
Â MI VÜ NÂ DAN DAN GİZ LI DİR
2. GİZ LI DİR GİZ LI DİR

Gönlümün bir köşesinde arşı rahman gizlidir Zerremin bir zerresinde nice bin şemsi kamer
katremın her katresinde bahrı umman gizlidir Arife bu söz ayan illa avamdan gizlidir *

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 55-56.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarı'nda tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991' de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan'la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil toplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan/>

Gönlümün her köşesinde 'arş-ı Rahmân gizlidir
Katremin her katresinde bahr-i `ummân gizlidir

Zerremin her zerresinde nice bin şems var benim
'Ârife bu söz 'ayan illâ 'avâmdan gizlidir

Bu vücûdumda benim bir kuş vardır ol kuşun
Ucu içinde tamâmet iki cihân gizlidir

Ne 'aceb kuşdur bu kuş henüz yuvasında yatar
Lâ-mekânı seyr eder seyrânı pinhân gizlidir

Lâ-mekân u bî-nişândır ol kuşun yaylakları
Ol kuşun havsalasında sırr-ı sultân gizlidir

Ol kuşun şâh ile 'ahdi var ezelden ileri
Bir melek bilmez nedir ol 'ahd ü peymân gizlidir

Ol kuşun avı şikârı dost vaslıdır hemîn
Anınçün dost ana mûnis ü mihmân gizlidir

Ey 'aceb böyle iken yâ Rab nedendir ol kuşun
Hiç inildisi tükenmez yüreği kan gizlidir

Derde düşmüşdür yanar zârî kılar dün ü günü
Zârîsi ol dost firâkı bağı püryân gizlidir

Ol kuşun vasfı öküşdür der idim illâ n'idem
Müdde'iden korkarım gönlünde gümân gizlidir

Mâna-yı insânı bil kim bilesin Hakk'ı ayân
Mâna-yı insânda ol sıfat-ı Sübhân gizlidir

Eşrefoğlu Rûmi bu remzi yine 'ârif bilir
Bilmedi bilmeye her 'âmî vü nâdân gizlidir⁷⁸

⁷⁸ Tatçı, s.55-56.

DÜĞÂH İLÂHÎ

"Nideyim Sabredebilsem"

ÇIFTE DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Dellalzâde İsmail Efendi

NI VE DE LI YİM AH
SAB RE DE
EY LER İ
BİL SEM SEM KEV
Dİ NÜ LÜ ME CAN O
NÂN O
DA YA NAR O
DA YA NAR O
BO YA DI YER
YÜ ZÜ NÜ AH
İ LE ZÂ

Nideyim sabredebilsem dilü can o da yanar
Veli ah eyler isem kevnü mekan o da yanar
Boyadı yeryüzünü ah ile zarım tütünü
Bu iniltim zarına cümle cihan o da yanar*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 66-67.)

Dellalzâde İsmail EFENDİ: İstanbul Fatih'te Sarıgül mahallesinde doğdu. Saray dellâllerinden Mustafa Ağa'nın oğludur. Küçük yaşta güzel sesi ve müsikîye olan kabiliyetiyle dikkati çekti. İlköğreniminden sonra Hamâmizâde İsmâil Dede'nin derslerine devam etti. Hocasının yardımı ile çavuş mülâzımı sıfatıyla saray fasıl heyetine katıldı (1816). Ayrıca Enderûn-ı Hümâyün'da dönemin önemli müsikîşinaslarından ders alarak kendini yetiştirdi. Türk müsikisinde klasik tarzın son bestekârlarından olan Dellâlzâde İsmâil Efendi, hânenelik konusunda da hocası İsmâil Dede'nin vârisi olarak tanınır. Din dışı müsikî alanında peşrev, saz semâisi, kâr, murabba, semâi ve şarkı formundaki besteleri klasik üslûbun mükemmel örnekleri arasında yer alır. Bu eserlerden ancak doksan kadarının notaları zamanımıza ulaşabilmiştir. Nişantaşı'ndaki evinde vefat eden İsmâil Efendi, Yahyâ Efendi Dergâhı hazînesine defnedildi. Dellâlzâde İsmâil Efendi birçok talebe yetiştirmiştir. Bunlar arasında Hâşim Bey, Hacı Fâik Bey, Mahmud Celâleddin Paşa, Enderûnî Ali Bey, Nikogos Ağa, Bolâhenk Nûri Bey ve Behlûl Efendi özellikle anılmalıdır. (Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2001, C.23, s. 95-96.)

N'ideyim sabr eder isem dil ü cân oda yanar
Veli âh eyler isem kevn ü mekân oda yanar

Boyadı yeryüzünü âh ile zârım tütünü
Bu iniltim zârına cümle cihân oda yanar

Beni vaslından ırağ eyleyip cennete koma
Bu iniltim işidip hûr-ı cinân oda yanar

Yâ Rabbi firkatın oduyla yanar yedi tamu
Yine hicrin oduna kevn ü mekân oda yanar

Kim ola şem'a yakîn olmaya da'va edine
Nice yüz bin per-i pervâne oda yanar

Eşrefoğlu yanagör kûh u kenârında Hakk'ın
Demeyeler Rûmî'ye ibn-i fülân oda yanar⁷⁹

⁷⁹ Tatcı, s. 66-67.

DÜĞÂH İLÂHÎ

"Yüreğime Dost Derdi"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Zâkirbaşı Râşîd Efendi

DÜYEK

YÜ RE Ğİ ME
DOST DER Dİ
UR DU TÜR LÜ
YÂ RE LER
HİÇ TA BİB LER
A NA KİL MAZ
AH NE DE VA NE
ÇA RE LER

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabipler ana kılmaz ne deva ne çareler*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.48-49.)

Râşîd EFENDİ: İstanbul Şehremini'nde Kâdiriyye'den Remlî Dergâhı Şeyhi Hâfız Hüseyin Hâlis Efendi'nin kardeşidir. Adaşı diğer şeyh efendilerden ayırabilmek için "Yorgancı" lakabı kullanılmıştır. 1884 yılında dünya'ya geldi ve tekke muhitinde kıymetli zâkirlerden meşk ederek kısa zamanda "zâkirbaşı" olarak şöhret yaptı. Sadeddin Nüzhet Ergun'un beyanına göre, son devrin en muktedir kıyâmî zâkirbaşısı idi. Cemaleddin Server Revnakoğlu'na göre Raşid Efendi ağabeyi Hüseyin Hâlis Efendi'den bile daha meşhûr bir zâkirbaşısıdır. Revnakoğlu her ikisini de üstad nevbezenler arasında zikrediyor. Birçok ilâhi ve şuşuller, ağabeyi Hüseyin Hâlis Efendi ile Raşid Efendi'nin sayesinde tesbit edilerek notaya alınabilmiştir. En kıymetli talebesi aynı zamanda yeğeni de olan Zâkirbaşı Albay Salahaddin Güreler'dir.

<http://nagmeiask.blogspot.com/2015/05/seyh-rasid-efendi.html?m=1>

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabîbler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vaslı ana dermânı u tabîb
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pâreler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Hâldaşımđır râzdaşımđır gelsin ol âvâreler

İlmine mağrûr olanlar kaldı ‘aşkdan bî-nasîb
‘Âşıkın bir lem'asına ermez ol bî-çâreler

El tutuşup gidelim dostdan yana ive ive
Bizi bunda aldamasın iş bu ağ u karalar

‘Âlidir ‘aşk meclisi bî-derd olanlar eremez
Gönlü bî-derdin katıdır tıynın seng-i hâreler

‘Âşık-ı şûrîdeler şûrîde şeydâ oluban
Taş gibii gönülleri yumşak muma döndereler

Dost derdiyle hemîşe teşne dîl olanları
Dost vaslı şerbetiyle daimâ suvaralar

Eşrefoğlu Rûmî'ye sorar isen dost kandedir
Der yer ü gök ‘arş u kürs dopdoludur hep âralar

İllâ görmez anı bu ten gözü cân gözü gerek
Can gözün açmağa bir mürşid katına varalar⁸⁰

⁸⁰ Tatçı, s. 48-49.

EVİÇ İLÂHİ

"Dehr içinde "

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

DEH Rİ ÇİN DE MES TÛ HAY RÂN GE ZER

1. 2.

KEN BE YA HÛ KEN BE YA HÛ

DE Dİ SIR RİM BA NA SEY RÂN İ ÇİN DE YA HÛ

MİH NE Tİ RÂ HAT BİL RÂ HAT A RA

1. 2.

MA BE YA HÛ MA BE YA HÛ

RA HÂT Mİ BU LU NUR ZİN DAN İ ÇİN

1. 2.

DE YA HÛ DE YA HÛ

Dehr içinde mestü hayrân gezerken
Dedi sırrım bana seyrân içinde
Mihneti rahat bil rahat arama
Rahat mı bulunur zindân içinde*

*(Mustafa Güneş, İznik'li E.R. Divân ve Menkıbeler, Hoşgörütü Yayınları:32, s.220.)

Bu gönlüm şehrini seyrân ederken
Dedi sırrım bana seyrân içinde

Aşka düştün niçin dermân ararsın
Âşıklar dert arar dermân içinde

İçip aşkın meyın şöyle mest ol ki
Divâne desinler akrân içinde

Âşıklara karış âşık olagör
Ne gevherler vardır o kân içinde

Bu aşk meydânıdır bunda âr olmaz
Başını top eyle meydân içinde

Mihneti râhat bil râhat arama
Râhat mı bulunur zindân içinde

Eşrefoğlu Rûmî * Hakk'ı zikreyle
Fezkurûnî dedi Kur'ân içinde⁸¹

⁸¹ Güneş, s. 220.

* Türk Müsîkîsi Antolojiisi'nde Eşrefoğlu Rûmî yerine **Kemter** (Bursalı Şeyh Nasuhî efendi'nin oğlu Kemter Ali efendi, vefatı (M.1724) mahlası kullanılmıştır.

EVİÇ İLÂHİ

"Ey Acep Bilsem"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

DÜYEK

EY A CEP BİL
SEM NE DİR YÂ
RAB BU DER DİN
ÇA RE Sİ
YÜ RE Ğİ MİN
YÂ YÂ RE Sİ NE
HIÇ TA BİB KİL
MAZ I LAÇ

Ey acep bilsem nedir Yarab bu derdin çaresi
Gün gün artar hiç onulmaz yüreğimin yaresi
Yüreğimin yaresine hiç tabip kılmaz ilaç*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 152-153.)

Ey ‘aceb bilsem nedir Yâ Rab bu derdin çâresi
Gün gün artar hiç onulmaz yüreğimin yaresi

Yüreğimin yarasına hiç tabîb kılmaz ‘ilâç
Ey ‘aceb var mı ola bencileyin bî-çâresi

Çâresi bî-çârelikdir yine bu derdin hemân
Çüm belâ burcundadır ‘âşıkların seyyâresi

Gözü yaşlı bağırlı başlı ciğeri delik delik
Olmuşam ‘âlem içinde ‘aşkının âvâresi

Her kim inler bu belâdan bilsin ol ‘âşık değil
Görsün ol bir ana neyle dünyânın mekkâresi

Dünyâ-yı mekkâreye her kim dolaşdı tâ ebed
Gitmedi gitmeyiser anın yüzünün karası

Her kimin gönlünde zerre denli hubbu var ise
Anı mahrûm etdi bilsin nefsinin emmâresi

Dost yolunda ‘âşıkı ger kılsalar yüz bin pâre
Dönmeye dost dost deyip çağrışa her bir pâresi

Eşrefoğlu Rûmî bu derde giriftâr olalı
Düşdü bir deryâya ki yokdur anın kenâresi⁸²

⁸² Tatcı, s. 152-153.

EVİÇ İLÂHİ

"Ey Gönül"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

DÜYEK

EY GÖ NÜL
BİR Rİ DER DE
DÜŞ KİM
ON DA DER
MAN Nİ GİZ Lİ
DİR Rİ GEL KA
RIŞ RIŞ BİR
SUL TA NİM Mİ KAT TI RE
YE KİM
O NU DA UM MAN GİZ Lİ DİR

Ey gönül bir derde düş kim onda derman gizlidir
Gel karış bir sultanım katreye kim onda umman gizlidir*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 55.)

Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir
Gel karış bir katreye kim anda ‘ummân gizlidir

Terk edip nâmûs u ‘ârı giy melâmet hırkasın
Bu melâmet hırkasında nice sultân gizlidir

Değme bir derviş fakîri hor görüp hor bakma kim
Kalbinin her köşesinde ‘arş-ı Rahmân gizlidir

Nutka gelse cân u dil bulur hayât-ı câvidân
‘Âşıkın her bir sözünde âb-ı hayvân gizlidir

Gör bu **Eşrefoğlu Rûmî** bahr-i ‘aşkda neyledi
Cân u başın terk edip kim anda cânân gizlidir⁸³

⁸³ Tatcı, s. 55.

EVİÇ İLÂHİ

"Seni Seven Aşıkların"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN §

SE Nİ SE VEN A ŞIK LA RİN
SEN LEY LA YI GÖ REN LE RİN

GÖ ZÜ YA ŞI DİN MEZ İ MİŞ
MEC NUN O LUP YA NAN LA RİN

SE Nİ MAK SUD E Dİ NEN LER
KEN DÖ ZÜN DEN VA RAN LA RİN §

DÜ YA AH RET AN MAZ İ MİŞ
KİM SE HA LİN BİL MEZ İ MİŞ

Seni seven aşıkların
Gözü yaşı dınmez imiş
Seni maksûd edinenler
Dünya ahret anmaz imiş*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Dîvân'ı İllâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.77-78.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Seni seven ‘âşıkların
Gözü yaşı dinmez imiş
Seni maksûd edinenler
Dünyâ âhret anmaz imiş

Ölmez imiş ‘âşık cânı
Hiç dağılmaz imiş teni
‘Aşk kimi kim kıldı fâni
Ana zevâl ermez imiş

Gönlün sana verenlerin
Eli sana erenlerin
Gözü seni görenlerin
Devrânları durmaz imiş

‘Aşkına düşen cânların
Yoluna baş verenlerin
‘Aşk bülbülü olanların
Kimse dilin bilmez imiş

Kim ki gerçek sever seni
Yoluna kor teni cânı
İster seni dün ü günü
Hûri’ye aldanmaz imiş

‘Aşkın ile bilişenler
Senin ile buluşanlar
Sen sultâna ulaşanlar
Ebedî ayrılmaz imiş

Hak yoluna gelenlerin
Hakk’ı gerçek sevenlerin
Nişâmı budur anların
Mâla cânâ kıymaz imiş

Sen Leylâ’yı görenlerin
Mecnûn olup kalanların
Kendözünden varanların
Kimse hâlin bilmez imiş

Eşrefoğlu Rûmî senin
Yansın ‘aşk oduna cânın
‘Aşk oduna yanmayanın
Kalbi sâfi olmaz imiş⁸⁴

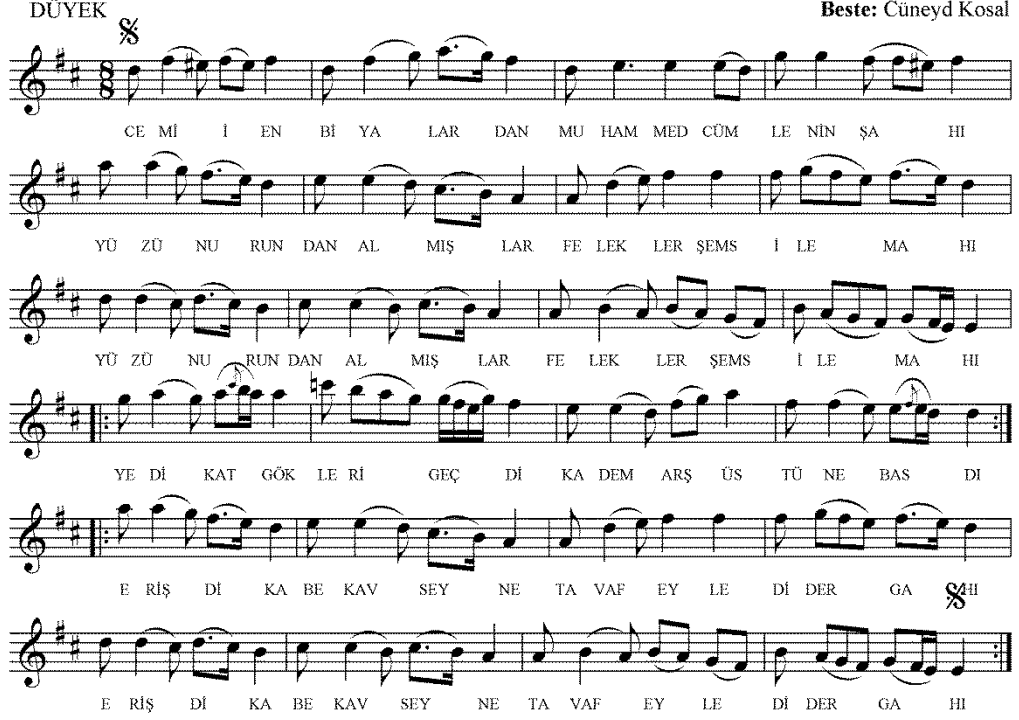
⁸⁴ Tatcı, s. 77-78.

FERAHNÂKAŞÎRAN İLÂHÎ

"Cemi-i Enbiyalardan"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Cüneyd Kosal

DÜYEK

CE Mİ İ EN Bİ YA LAR DAN MU HAM MED CÜM LE NİN ŞA HI
YÜ ZÜ NU RUN DAN AL MIŞ LAR FE LEK LER ŞEMS İ LE MA HI
YÜ ZÜ NU RUN DAN AL MIŞ LAR FE LEK LER ŞEMS İ LE MA HI
YE Dİ KAT GÖK LE Rİ GEÇ Dİ KA DEM ARŞ ÜS TÜ NE BAS DI
E RİŞ Dİ KA BE KAV SEY NE TA VAF EY LE Dİ DER GA HI
E RİŞ Dİ KA BE KAV SEY NE TA VAF EY LE Dİ DER GA HI

Cemi-i enbiyalardan Muhammed cümlelin şahı
Yüz-ü nurundan almışlar felekler şems ile mahı

Yedi kat gökleri geçdi kadem arş üstüne basdı
Erişdi Kabe-Kavsey'n'e tavaf eyledi dergahı

Kılarım canımı kurban senin yoluna ey Ahmed
No'la bir kez yüzün görsem seher vakti sehergahı

Bu Eşrefoğlu Rûmî'nin günahı çok dürür gayet
Şefaati kıl ya Muhammed yüzün şems ü kamer mahı*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.152.)

Cüneyd KOSAL: Müzisyen, Türk Sanat Müziği ses ve saz sanatçısı, besteci, kanuni, müzik araştırmacısı, yazar. (D.3 Kasım 1931, Fatih / İstanbul - Ö. 21 Aralık 2018, İstanbul). İlkokul yıllarından itibaren güzel bir sese sahip olduğu için çevresinden de teşvik gören Cüneyd Kosal, lise son sınıfta eline geçen kanun sazını çok sevmiş ve kısa zamanda bildiği şarkıları çalabilecek duruma gelmiştir. Üniversite yıllarında ses sanatçısı olarak Üsküdar Mûsikî Cemiyeti, üniversite korusu ve özel topluluklarda mûsikî çalışmalarını sürdürmüştür. 1991 senesinde Kültür Bakanlığınca kurulması planlanan İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nun kuruluş çalışmaları ve sonrasında genel yönetmen yardımcısı, çalıştırıcı ve saz sanatçılığı görevini 1996 senesinde yaş haddinden emekli oluncaya kadar sürdürmüştür. <http://www.biyografya.com.biyografi/19343>

Cemî'-i enbiyâlardan Muhammed cümleinin şâhı
Yüzü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavseyn'e tavaf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varıbilmezler ol bir demde varır râhı

Kılarım cânımı kurbân senin yoluna ey Ahmed
N'ola bir kez yüzün görsem seher vakti sehergâhı

Tecellî-i cemâlîni şular kim gördüler bir kez
Anınçün 'aşk ile dâim ederler derd ile âhı

Bu **Eşrefoğlu Rûmî**'nin günâhı çok dürür gâyet
Şefâ'at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı⁸⁵

⁸⁵ Tatcı, s. 152.

HİCAZ İLÂHİ

"Bu Akl u Fikrile"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN

BU AK LU FIK RI LE OL CAN BU LUN
BU DER DE MÜB TE LA OL MUŞ CI HAN
MAZ AL LAH MAZ AL LAH
DA
NI CE YIL OL DU SER GER DAN BU LUN
BU RÜ Mİ GI Bİ BİR İN SAN BU LUN
MAZ AL LAH MAZ
MAZ
HU SET TAR HU CEB BAR HU MEN NAN HU DEY YAN
AL LAH AL LAH İL LAL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH

Bu akl u fikrile ol can bulunmaz
Nice yıl oldu serger-dan bulunmaz

Denizler iççerem susuz geççerem
Beni kandırısı umman bulunmaz

Bu derde muhtela olmuş çihanda
Bu Rûmî gibi bir insan bulunmaz *

*(Mustafa Tatçı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.74.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşhlerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Bu 'akl u fikr ile ol cân bulunmaz
Nice yıl oldu sergerdân bulunmaz

Denizler içerem susuz geçerem
Beni kandırası'umman bulunmaz

Yitirdim Yûsuf'u Kenân içinde
Yûsuf bulundu uş Kenân bulunmaz

Bu derde nice yanarsın ey derviş
Gerek göyün gerekse yan bulunmaz

Kamunun derdine dermân bulundu
Bu benim derdime dermân bulunmaz

Bu derde mübtelâ olmuş cihânda
Bu Rûmî gibi bir insân bulunmaz⁸⁶

⁸⁶ Tatcı, s.74.

HİCAZ İLÂHİ

"Bu Dünyâya Gönül Verme"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN

BU DÜN YA YA VER ME GÖ NÜL
A ŞİK LA RİN GÖ NÜL ŞU DÜN YA SA NA
EŞ REF OĞ LU RÜ Mİ SEN DE ŞA HA E GER

1. 2.
KA LİR DE ĞİL KA LİR DE ĞİL
TU MAH ZA REM İ NA SEN MAH ZA REM İ NA SEN

DÜN YA SE VEN DOST KA TI NA YÜZ A KİY LA VA RİR DE ĞİL
GER ÇEK E REN BU DÜN YA YI HİÇ MA HA LE A LİR DE ĞİL
HİM ME TİN GÖ ZÜ NE KEV NEYN ZER RE DEN LÜ GE LİR DE ĞİL

KERMAL LAH AL LAH AL LAH RAHİMAL LAH AL LAH AL LAH

EŞ REF OĞ LU ŞEY EN LİL LAH ALLAH AL LAH İL LAL LAH

Bu dünyâya verme gönül dünyâ sana kalır değil
Dünyâ seven dost katına yüz ağıyla varır değil

Âşıkların gönül kuşu düşmez düşmez dünyâ tuzağına
Gerçek olan bu dünyâyı hiç muhale alır değil

Eşrefoğlu Rûmî sen de şâha mahrem isen
Himmetin gözüne kevineyn zerre denli gelir değil*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Dîvân'ı İlähiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 96.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlahî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniyye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Bu dünyâyâ verme gönül dünyâ sana kalır değil
Dünyâ seven dost katına yüz ağıyla varır değil

Bu dünyânın muhabbeti şol ağulu bal gibidir
Ağusın bilen ol bala parmağını banar değil

Bu dünyânın zehri katı câna erer mazarratı
Zehrini bilmeyen bunun kendüyi sakınır değil

Dünyâyı derip yığanlar âhir koyup gitsen gerek
Koyup gideceğin sanan dünyâyı devşirir değil

‘Âşıkların gönül kuşu düşmez dünyâ tuzağına
Gerçek olan bu dünyâyı hiç muhale alır değil

Ol Hak Habîbi Mustafâ bu dünyâyâ cîfe dedi
Ol ki uslu olan kişi cîfeye aldanır değil

Ol cîfenin tâlibleri itdir anların adları
İt olan it harîfidir mahrem şâha varır değil

Pes yine mahrem olmağa şâha bir şâhbâz gerek
Yoksa değme kuş avını alıp şâha varır değil

Eşrefoğlu Rûmî sen de şâha mahrem isen
Himmetin gözüne kevneyn zerre denli gelir değil⁸⁷

⁸⁷ Tatçı, s. 96.

HİCAZ İLÂHİ

"Canımı Üryan Edip"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

DÜYEK

CA NI MI UR YAN E DÜP SOL
DIM BU AŞK DER YA SI NA
NA MER GE HAN OL AŞK DERD IN OL SA DU TAŞ AN TIM ÇAK
DÜR YÜ Rİ RE Bİ GİM HEM YA TA RA SI NA NA
CA NÜ BA ŞI DİN Ü DÜN YA
VER DİM AL DİM DER Dİ YAR

Cânımı 'uryân edip saldım bu 'aşk deryasına
Nâgehân 'aşkın sataşdım dürr-i bî hemtâsına

Baş u cân u dîn ü dünyâ verdim aldım derd-i yar
Merhem ol derd oldu ancak yüreğim yarasına

'İlm ü 'akl ü zühd ü takvâ hep hicâb oldu bana
Küllî sevdâdan geçip düşdüm anın sevdasına*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.125-126.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniyye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Cânımı ‘uryân edip saldıım bu ‘aşk deryâsına
Nâgehân ‘aşkın sataşdıım dürr-i bî hemtâsına

Baş u cân u dîn ü dünyâ verdim aldım derd-i yâr
Merhem ol derd oldu ancak yüreğim yarasına

‘İlm ü ‘akl ü zühd ü takvâ hep hicâb oldu bana
Küllî sevdâdan geçip düşdüm anın sevdâsına

Mâsivâdan el yuyup gördüm anın dîdârını
Kend’özümnden el yudum girdim fenâ sahrâsına

Ol fenâdan bir fenâ ol bir fenâdan key fenâ
Key fenâdan sonra erişdim anın bekâsına

Bir bekâdır ol bekâ hergiz fenâ ermez ana
‘Aklını kogıl eresin bu sözün ma’nâsına

‘Akl ile ‘aşka girilmez ‘aşk ‘aklı mahv eder
‘Akl ‘aşkın ol sebeıden gelemes yuvasına

Cennet ister münkirân hûr u kusûr gilmân ola
‘Âşkın hiç meyli yokdur cenetin me’vâsına

‘Âşık ol kim göresin dost yüzünü bunda iken
Mağrûr olma zâhidin ol va’de-i ferdâsına

Va’de-i ferdâya küyemez ‘âşık-ı şûrideler
Göz karardırlar düşerler zülfünün karasına

Müdde’înin her sözünde var durur nice garaz
Müdde’înin hiç kulak tutmaz kuru gavgâsına

Eşrefoğlu Rûmî ‘aşkdan hoş haber verdi yine
Tâlib isen girme zinhâr müdde’ î arasına⁸⁸

⁸⁸ Tatcı, s. 125-126.

HİCAZ İLÂHİ

"Cem olmuş Dervişleri"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: ?

CEM OL MUŞ DER DA VIŞ LE
HAK KA TIN DA U LU
RI DUR E FEN E FEN DİM DİM RI DUR E FEN E FEN DİM DİM ŞEY HİM KI
AB CI DÜL HAN KA DO Dİ LU RİN DUR E FEN E FEN DİM DİM
KA DO Dİ LU RİN DUR YO ES LUN REF
DA OĞ SA LU DİK KU LA LU Rİ DUR E FEN E FEN DİM DİM RI DUR E FEN E FEN DİM DİM
Pİ RİM AB DÜL
KA Dİ RN E FEN DİM KA Dİ RİN

Cem' olmuş dervişleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 93-94.)

Cem olmuş dervîşleri
Sultân Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğcesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytanı
Aslı durur Geylânî
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyalar rehberi
Hakk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihan doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in⁸⁹

⁸⁹ Tatcı, s. 93-94.

HİCAZ İLÂHİ

"Cem Olmuş Dervişleri"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Şeyh Halis Efendi

DÜYEK

CEM OL LU MUŞ ŞU DER
VIŞ LE RI RI
Şİ TAN AB Bİ DÜL
KA Dİ RİN
YO LUN DA SA
DİK LA RI
Pİ RİM AB Bİ DÜL
KA KA Dİ
RİN

Cem olmuş dervişleri sultan Abdülkâdirin
yolunda sadıkların pirim Abdülkâdirin*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 93-94.)

Halis EFENDİ: İstanbul'da doğdu ve burada yaşadı. Döşemeci İbrâhim Efendi'nin oğludur. Son devrin meşhur zâkirbaşlarından Balat İmamı diye tanınan Hâfız Hasân Efendi'den faydalandı ve ondan pek çok ilâhî ve şûğul meşketti. Bu arada hıfzını tamamladı. Evkaf Mahkemesi mümeyyizliği yaptı ve Şehremini'de Remli Mehmed Efendi Kâdirî Dergâhı şeyhliğinde bulundu. 7 Muharrem 1338 (3 Ekim 1919) tarihinde vefat ederek tekkenin hazîresine defnedildi. Kardeşi Şeyh Râşid Efendi devrinin önemli zâkirbaşı ve mûsikîşinaslarındandı. Son dönem zâkirbaşlarından Selâhattin Gürer de yeğenidir.

(Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1998, C.18, s.548.)

Cem 'olmuş dervîşleri
'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkların
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşîd eder şeytânı
Aslı durur Geylâni
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hakk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in⁹⁰

⁹⁰ Tatcı, s. 93-94.

HİCAZ İLÂHİ

"Eyâ Gâfil"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hopçuzâde Şakir Efendi

E YA GA FİL
AÇ GÖ ZÜ NÜ
BİR BAK BU
DÜN YA
1.
HA Lİ NE
2.
E Lİ NE
Nİ CE LE Rİ SUL TAN
E DİP TAH TA ÇI KAR
Dİ BİR ZA
MAN

Eya gafil aç gözünü bir bak dünya haline
niceleri sultan edip tahta çıkardı bir zaman*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 140-141.)

Hopçuzâde Şakir EFENDİ: İstanbul'da doğdu. Tophane'de Kâdirî tarikatına ait Karabaş Tekkesi şeyhlerinden Hopçu Seyyid Ahmed Efendi'nin oğludur. Babasının lakabından dolayı aile Hopçuzâdeler diye tanınır. İyi bir tahsil gördü. Genç yaşta Kâdirî tarikatına intisap etti. Sesinin güzelliğiyle dikkati çeken Mehmed Şakir, bazı dergâhlarda zâkirlik yaptıktan sonra Karabaş Tekkesi zâkirbaşılığına getirildi. Babasının vefatı üzerine adı geçen tekkeye şeyh tayin edildi (1831) ve ölümüne kadar bu görevde kaldı. Hacca da giden Mehmed Şakir Efendi 22 Receb 1276'da (14 Şubat 1860) vefat etti ve aynı tekkenin haziresinde mihrap önüne defnedildi. Mehmed Şakir Efendi tabii ses güzelliğinin yanında bestelediği dinî ve din dışı eserlerle de tanınmıştır. Müsikîdeki hocası Sünbülî şeyhi Şikârizâde Ahmed Efendi olup ondan pek çok dinî eser meşketmiştir.

(Hasan Aksoy, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2003, C. 28, s.530.)

Eyâ gâfil aç gözünü bir bak bu dünyâ haline
Hiç kimse bunda geldi mi düşmedi ecel eline

Niceleri sultân edip tahta çıkardı bir zamân
Âhir yere vurdu anı irgürmedi visâline

Bu dünyâyı benim sanıp zinhâr gönül verme buna
Nice senin gibilerin güldü geçti sakalına

Bu fenâyâ aldanmagıl ol bekânın kaydın görgil
İşbu geçer dünyâ için girme halkın vebâline

Gel gör bunun fenâsını giyme zinhâr belâsını
Tiz tiz nice noksân eder bakma bunun kemâline

An şol günü yer dürüle gökler şak olup yarıla
Mahlûk bir yere derile İsrâfil sâru çalına

Atan anan kardaşların senden çıkıp ayrılalar
Şol etdiğin zulümlerin kamusu senden alına

Ey dünyâyı benim diyen atlar binip harîr giyen
Kara toprak olup yatar kimse bilmez ki hâli ne

‘Ârif olan bakdı gördü bunun mekr ü hilelerin
Bir parmağın da banmadı bunun ağulu balına

Buna gönül verenlerin âhir mağbunlukdur işi
‘Âkil olan aldanmadı bunun yanlış hayâline

Eşrefoğlu Rûmî sen de âhir toprak olırsarsın
Toprak olmadan toprak olaldanma anın âline

Seni yavuz sananlara sen hayır du’â eyle kim
Kim kime ne sanır ise âhir geliser başına⁹¹

⁹¹ Tatcı, s. 140-141.

HİCAZ İLÂHİ

"Her Kim Der İse Daim"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN

HER KİM DER İ SE DA İM LA İ LA HE İL LAL LAH
ŞU DEM Kİ GÖ ÇE CA NI LA HAV FUN O LA ŞA NI

LA İ LA HE İL LAL LAH
LA HAV FUN O LA ŞA NI

GÖN LÜN DE DU RA KA İ M LA İ LA HE İL LAL LAH
ÇÜ RÜT ME YE HİÇ TE Nİ LA İ LA HE İL LAL LAH

İL LAL LAH İL LAL LAH
İL LAL LAH İL LAL LAH

LA İ LA HE İL LAL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH
LA İ LA HE İL LAL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH

Her kim der ise daim la ilahe illallah
Gönlünde dura daim la ilahe illallah

Şu dem ki göçe camı la havfun ola şanı
Çürütmeye hiç teni la ilahe illallah*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 127-128.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlahi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Her kim der ise dâim
Lâ ilâhe illallâh
Gönlünde dura kâim
Lâ ilâhe illallâh

Endîşesi Hak ola
Gönlü nûr ile dola
Mahşere diyü gele
Lâ ilâhe illallâh

Şol dem ki göçe cânı
Lâ-havfun ola şânı
Çürütmeye hiç teni
Lâ ilâhe illallâh

Aldamaya hiç şeytân
Mûnisi ola Rahmân
Hem kurtarısar imân
Lâ ilâhe illallâh

Şol gün ki kara yüzler
Hem söylemeye sözler
Hoş hüccet olup söyler
Lâ ilâhe illallâh

Var **Eşrefoğlu Rûmî**
Terk etme bu kelâmı
Diğil ale'd-devâmı
Lâ ilâhe illallâh

Cehd ile mâsivâyı
Tarh edegör gönülden
Tenhâda cân u dilden
Lâ ilâhe illallâh⁹²

⁹² Tatçı, s. 127-128.

HİCAZ İLÂHİ

"Her Kim Der İse Daim"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Halil Çay

SOFYAN

HER EN KİM Dİ DER ŞE İ Sİ SE HAK DA O İM LA LA GÖN İ LÜ LA NUR HE İ
İL LE LAL DO LAH AL AL LAH EN KİM Dİ DER ŞE İ Sİ SE HAK DA O İM LA
LA GÖN İ LÜ LA NUR HE İ İL LE LAL DO LAH LAH MAH ŞER DE DE DU DE
RA YU KA GE İM LE LA İ LA HE İL LAL LAH
GÖN LÜN DE DU RA KA İM LA İ LA HE
İL LAL LAH

Her kim der ise daim la ilahe illallah
Gönlünde dura kaim la ilahe illallah

Endişesi hak ola gönlü nur ile dola
Mahşerde deyü gele la ilahe illallah*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlähiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 93-94.)

Halil ÇAY:1955' te Bursa Yıldırım'da doğdu. İlköğrenimini Bursa' da görmüş, eğitimine Bursa Sanat Okulu' nda devam etmiştir.1971' de Hafız Mehmet Efendi ile sanat hayatı başlamıştır. Tekke müsikîsi alanında kendini yetiştirmiştir. Bekir Sıtkı Sezgin, Kani Karaca ve Ahmet Özhan'dan çok etkilenmiştir. Bestekârlığı yanında iyi bir sazendedir. Ud ve Kudüm saziyla hemderd olmuştur. Halil Çay, evli ve iki kız çocuğu babasıdır.

(Bestekâr hakkındaki bilgiler kendisinden elde edilmiştir.)

Her kim der ise dâim
Lâ ilâhe illallâh
Gönlünde dura kâim
Lâ ilâhe illallâh

Endîşesi Hak ola
Gönlü nûr ile dola
Mahşere diyü gele
Lâ ilâhe illallâh

Şol dem ki göçe cânı
Lâ-havfun ola şânı
Çürütmeye hiç teni
Lâ ilâhe illallâh

Aldamaya hiç şeytân
Mûnisi ola Rahmân
Hem kurtarısar imân
Lâ ilâhe illallâh

Şol gün ki kara yüzler
Hem söylemeye sözler
Hoş hüccet olup söyler
Lâ ilâhe illallâh

Var **Eşrefoğlu Rûmî**
Terk etme bu kelâmı
Diğil ale'd-devâmı
Lâ ilâhe illallâh

Cehd ile mâsivâyı
Tarh edegör gönülden
Tenhâda cân u dilden
Lâ ilâhe illallâh⁹³

⁹³ Tatçı, s. 127-128.

HİCAZ İLÂHİ

"Razıyım Derdine Yarın"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Haydar Akdemir

RA ZI YAM DER Dİ NE YA RİN BEN Şİ KA YET ET ME ZEM ET ME ZEM

KEN Dİ HA LİM SÖY LE REM GAYRI Hİ KA YET ET ME ZEM ET ME ZEM
BEN DE YEM TA CİR DEĞİ LEM BENTİ CA RET ET ME ZEM ET ME ZEM

HER NE KİM İŞ LEDİ Mİ SE Bİ GA RAZ İŞ LE Mİ ŞEM LE Mİ ŞEM

(SAZ... ..)

DOST YÜ ZÜN GÖS TER ME YEN BİL DİM Kİ BEN LİK MİŞ BA NA LİK MİŞ BA NA

BEN Lİ KE VİN YIK TIM YAK TIM ÇÜN İMA RET ET ME ZEM ET ME ZEM

SÖY LE EŞ REF OĞ LU RÜ Mİ DER Dİ Nİ A ŞIK LA RA ŞIK LA RA

SAN MA KİM BEN GİZ LE REM AŞ KI ME LA MET ET ME ZEM ET ME ZEM

Razıyam derdine yarın ben şikayet etmezem
Kendi halim söylerem gayri hiayet etmezem*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 98-99.)

Haydar AKDEMİR: 04.11.1946 yılında Antalya'nın İbradı ilçesinde doğmuştur. İlkokul çağlarında müziğe olan merakı dolayısıyla bağlama çalmayı öğrenmiş, 1987 yılına kadar bu sahada devam ettirmiştir. 1980 yılından itibaren Ankara'da tasavvuf müzikleri çalışmalarına başlamış, 1987 yılında Antalya'ya geldikten sonra da bunu devam ettirmiştir. Antalya'da 1987 yılında, müzikolog, bestekâr ve Devlet Sanatçısı olan İsmail Baha Sürelsan hoca ile tanışmış ve hocasının tavsiyesi ile kudümzen olarak, onun çalıştırmakta olduğu Akdeniz Üniversitesi Türk Sanat Müzikleri Korosuna dâhil olmuştur. Haydar Akdemir hâlen kesintisiz olarak bu korodaki görevini devam ettirmektedir. Aruz ve hece ile yazılmış çok sayıda şiiri mevcuttur. Aynı zamanda beste çalışmalarına devam etmekte olup, kendisine ait 16 türkü, 70'in üzerinde de Sanat ve Tasavvuf müzikleri alanında besteleri mevcuttur. Bazı eserlerini TRT Reperuar Kuruluna göndermiş ve 11 adedi kuruldan geçmiştir.

(Bestekâr hakkındaki bilgiler kendisinden alınmıştır.)

Razıyam derdine yârin, ben şikâyet etmezem
Kendi halim söylerem, gayri hikayet etmezem

Derd ü mihnet yoldaşımdır bu yola ‘azm edeli
Dost beâsından başım bir dem selâmet etmezem

Her ne kim dostdan gelir sâbir ü şâkir durmuşam
‘Âşıkam derdim yeter özge ferâset etmezem

Niceler yârin visÂline erişmeğe iver
Çün irâdet dost elinde ben ‘acâlet etmezem

‘Aşk ile bilişeli ‘illetle kılmadım ‘amel
Cennet ü hûr u kusûr için ‘ibadet etmezem

Her ne kim işledim ise, bî-garaz işemişem
Bendeyem tâcir değilem, ben ticâret etmezem

Geçüben assı ziyândan lâubâli giderem
Dosta gider çün gönül gayra delâlet etmezem

Dost önünde nefis ile dün ü günü cenk ederem
Nefsim ile dost olup dostu ‘adâvet etmezem

Dost bana nefisini kahreyle beri gel dedi çün
Nefsimi kahr ederem hergiz ‘inâyet etmezem

Dost yüzün göstermeyen bildim ki benlikmiş bana
Benlik evin yıkdım u yakdım ‘imâret etmezem

Korku kaygu ‘âr u nâmûs olmaya ‘âşıklara
Dost için âh ederem fehm ü hayâlât etmezem

Eydürem ‘âşıklara âşkdan haber şimden gerü
Âşikâre gün gibi gizli işâret etmezem

Söyle **Eşrefoğlu Rûmî** derdini ‘âşıklara
Deme kim ben gizlerem ‘aşkı melâmet etmezem⁹⁴

⁹⁴ Tatcı, s. 98-99.

Bu gönlüm derdine düşdü Hûda'nın
Unutdu zevkini iki cihânın

Ferâgat cübbesine çekdi başın
Bırakdı kaydını bu cism ücânın

Kamu sevdiklerinden yüz çevirsi
Özünden yuydu nakşın mâsivânın

Boşaldı doldu dostun derdi ile
Yudu defterlerin çûn u çerânın

Taşa çaldı şişesin nâm u nengin
Oda yakdı yuvasın ad u sanın

Kamu râhatların mihnete verdi
Dolu dolu içer zehrin belânın

Bu yokluk yazısında çok seğirtti
Bekâsın tâ bulunca ol bekânın

Ne 'âşıkdır bu gönül Allah Allah
Ne urdu terkini kevn ü mekânın

Gel eşrefoğlu rûmî sen dahi gel
Dağıt leşkerlerin kibr ü riyânın

Diriyken kendini var ölmüşe say
Geçir ol dost ile devr ü zamânın⁹⁵

⁹⁵ Tatcı, s. 85-86.

HİCAZKÂR İLÂHİ

"Ey Allahım"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Süleyman Erguner

DÜYEK

EY AL LA HIM BE NI
SEN DEN A YIR MA
BE Nİ SE NİN CE MA LİN DEN
A YIR MA HEY DOST (SAZ.....)
AH BE Nİ SE NİN CE MA LİN DEN
A YIR MA AL LAH
SE Nİ SEV MEK BE NİM
ŞEY HİM GÜL DÜR BEN
BEN DOST BAH ÇE BEN
BA LI GİN ÇA Nİ...
Dİ NİM İ MA NİM
YAP NİM RA ĞI YİM
BÜL BÜ LÜ YEM
SU DA Dİ Rİ LİR
SE NİN KU LUN DUR

İ LA Hİ Dİ Nİ İ MAN DAN
İ LA Hİ YAP RA ĞI GÜL DEN
İ LA Hİ BÜL BÜ LÜ GÜL DEN
İ LA Hİ BA LI Lİ Ğİ SU DAN
İ LA Hİ KU LU SUL TAN DAN

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemalinden ayırma
Seni sevmek benim dinim imanım
İlahi dini imandan ayırma*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlahîyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.149-150.)

Süleyman ERGUNER(torun): 12 Temmuz 1957, İstanbul doğumludur. Neyzen ve bestekâr Süleyman Erguner'in torunu, neyzen Ulvi Erguner'in oğludur. Ney üflemesini babası Neyzen Ulvi Erguner'den öğrendi. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk MüsİKİSİ Devlet Konservatuarı (1979) mezunudur. 1975 yılında İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev aldı. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı'nda "Kutb-ı Nayı Osman Dede ve Rabt-ı Ta'birat-ı MüsİKİ" adlı teziyle Türk MüsİKİSİ üzerinde yüksek lisans (1991) ve "Rauf Yekta Bey ve Türk MusİKİSİ Üzerindeki Çalışmaları" adlı teziyle doktora çalışması (1997) yaptı. Konservatuardaki öğretim üyeliğinin yanı sıra TRT İstanbul Radyosunun neyzen ve Tasavvuf MüsİKİSİ ile Klasik Türk MüsİKİSİ koroları şefi olarak çalışmalarını sürdürdü. 1980 yılında kurulan İstanbul Mevlevî Heyeti'nin kurucusu ve icra sorumlusu olarak yer aldı.

<http://www.biyografya.com/biyografi/12880>

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâlinden ayırma

Seni sevmek benim dînim imânım
Îlâhi dîni imândan ayırma

Sararıp soluban döndüm hazâna
Îlâhi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağyam
Îlâhi yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bâğçesinin bülbülyem
Îlâhi bülbülüm gülden ayırma

Balığın cânı suda dediler
Îlâhi balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
Îlâhi kulu sultândan ayırma⁹⁶

⁹⁶ Tatcı, s. 149-150.

HİCAZKÂR İLÂHÎ

"Ey Allahım"

NİM SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Neyzen Süleyman Bey'den Alınma

EY AL LA HIM BE
Nİ SEN DEN A YIR
MA AH BE Nİ
SE NİN CE MA LİN DEN
A YIR MA HEY DOST
HEY DOST DOST BE Nİ SE NİN
CE MA LİN DEN A YIR
MA AL LAH

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni Senin cemalinden ayırma

Seni sevmek benim dinim imanım
İlahi dini imandan ayırma*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlähiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.149-150.)

Neyzen Süleyman ERGUNER: 2 Ağustos 1902 tarihinde İstanbul'un Sultanselim semtinde doğdu. Babası Sultan Selim Camii müezzinlerinden Hâfız Hasan Efendi, annesi Dürriye Hanım'dır. Babasının vefatı üzerine erken yaşta Sultan Selim Camii'ne müezzin oldu. Caminin başımamı Sadettin Kaynak'tan mûsikî öğrenmeye başladı. 1 Aralık 1953'te vefat etti ve Edirnekapı Şehitliği'ne defnedildi. Hüseyin Fahreddin Dede'den sonra son devrin en iyi neyzeni kabul edilen Süleyman Erguner ayrıca sesinin güzelliğiyle de tanınmıştır. Küçük yaşta katılmaya başladığı mûsikî toplantılarında, devam ettiği tekke ve mevlevîhânelerde ilk mûsikî bilgilerini almıştır. Önce Sadettin Kaynak, daha sonra Mecid Sesigür ile çalışmış, Bestenigâr Ziya Bey ve onun talebelerinden Sultanselimli Hâfız Cemal Efendi'den de istifade etmiştir. İstanbul Radyosu'nda ve devam ettiği mûsikî topluluklarında klasik Türk mûsikisî ve tasavvuf mûsikîsinin yeniden canlanması yolunda büyük gayretler gösteren, özellikle mansur ve şah neyi üflemeyi tercih eden, neyde pürüzsüz ve kuvvetli dem sesleriyle tanınan Süleyman Erguner aynı zamanda birçok talebe yetiştirmiştir. Bunlar arasında oğlu Ulvi Erguner ile Niyazi Sayın, Selâmi Bertuğ, Alâeddin Yavaşca ve Nevzat Atlığ en tanınmışlarıdır. (*Süleyman Erguner, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1995, C. 11, s. 301.*)

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâlinden ayırma

Seni sevmek benim dînim imânım
Îlâhi dîni imândan ayırma

Sararıp soluban döndüm hazâna
Îlâhi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağyam
Îlâhi yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bâğçesinin bülbülyem
Îlâhi bülbülüm gülden ayırma

Balığın cânı suda dediler
Îlâhi balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
Îlâhi kulu sultândan ayırma⁹⁷

⁹⁷ Tatcı, s. 149-150.

HİSARBÛSELİK İLÂHİ

"Haktan Utan Olma Ası"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: M. Hakan Alvan

HAK TAN U TAN OL MA A Sİ Sİ
GEL İK RA REY LE GİL E RE
GEL İK RA REY LE GİL E RE AL LAH
ER DE Dİ ĞİM TAN RI HA Sİ Sİ
GEL İK RA REY LE GİL E RE
GEL İK RA REY LE GİL E RE
AL LAH AL LAH İL LAL LAH
AL LAH AL LAH İL LAL LAH

Haktan utan olma asi
Gel ikra eykegil ere
Er dediğim Tanrı hası
Gel ikra eylegil ere*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.130-132.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarında tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991'de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan'la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil yoplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan/>

Hak'dan utan olma âsî
Gel ikrâr eylegil ere
Er dediğim Tanrı hâsı
Gel ikrâr eylegil ere

Zinhâr erden olma ırak
Sekiz uçmak ere durak
Etmeyesin yarın firak
Gel ikrâr eylegil ere

Er gönlü dolu Hak nûru
Ere müştâk uçmak hûri
Ko ol Münker ü Nekir'i
Gel ikrâr eylegil ere

Erdir ol hazrete varan
Dîdârını şeksiz gören
Yüklülere meded eren
Gel ikrâr eylegil ere

Erenleri kim sevmeye
Tamu dibinde kaynaya
Kimse şefâ'at kılmaya
Gel ikrâr eylegil ere

Er ilter seni hazrete
Hem ulaşıra rahmete
Uğramayasın mihnete
Gel ikrâr eylegil ere

Aldın ise bir el erin
Doğru vardın ise yolun
Gir uçmak içine salın
Gel ikrâr eylegil ere

Eşrefoğlu Rûmî n'ola
Erenler yolunda ola
Kan bahâsı dîdâr ola
Gel ikrâr eylegil ere

Gerçeklere budur nişân
Gerçek anmaz cân ü cihân
Hak'dan ister isen imân
Gel ikrâr eylegil ere⁹⁸

⁹⁸ Tatcı, s. 130-132.

HİSARBÜSELİK İLÂHİ

"Safa İsterisen"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: İ. Safa Botsalı

SOFYAN %

SA FA İS TE Rİ SEN TER KET SA FA
BE CER ME NEF Sİ Nİ TÜR LÜ TA AM

1. 2.
YI A MAN YI A MAN VE FA İS TER İ SEN
LA A MAN LA A MAN MU HAM MED YER İ Dİ

KOY Bİ VE FA YI A MAN VE FA İS TER İ SEN
YA VAN GÜ CA YI A MAN MU HAM MED YER İ Dİ

KOY Bİ VE FA YI A MAN MU HAB BET ŞER BE TIN
YA VAN GÜ CA YI A MAN TE Nİ Nİ BE ZE ME

1. 2.
BİR ZER RE ÇİR A MAN ÇİR A MAN Kİ HAS TA
TÜR LÜ DON İ LE A MAN LE A MAN RE SUL GİY

GÖN LÜ NE BU LA Şİ FA YI A MAN Kİ HAS TA
Dİ MÜ DAM ES Kİ A BA YI A MAN RE SUL GİY

GÖN LÜ NE BU LA Şİ FA YI A MAN
Dİ MÜ DAM ES Kİ A BA YI A MAN

Safa ister isen terket safayı
Vefa ister isen ko bi vefayı
Muhabbet şerbetin bir zerre içir
Ki hasta gönlüne bul şifayı*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 160-161.)

İ.Safa BOTSALI: Bestekâr hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Safâ ister isen terk et safâyı
Vefâ ister isen ko bî-vefâyı

Muhabbet şerbetin bir zerre içir
Ki hasta gönlüne bula şifâyı

Bugün nefsin murâdın terk edersen
Yarın görmeyesin hergiz cefâyı

Kuru ekmeğe doyurmadı nefsin
İşitdin Hah Habîbi Mustafa'yı

Becerme nefsinin türlü ta'amları
Muhammed yer idi yavan gücâyı

Tenini bezeme türlü don ile
Rasul giydi müdâm eski 'abâyı

Sen ümmetsen uyuma gaflet ile
Ol ihyâ eder idi her geceyi

Ede gör nefsine zecri kayırma
Ölmeden önden ölüp bul bekâyı

Sözüm sanadır **Eşrefoğlu Rûmî**
Sakın dünyâyı uydurma hevâyı⁹⁹

⁹⁹ Tatcı, s. 160-161.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Aşk İle Ol Aşıkı"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste:?

DÜYEK

AŞ KI LE OL Â ŞI KI
SID KI LE OL SÂ DI KI
MÂH BÜ BU DUR HÂ LI KI
HÜN KÂR AB DÜL KÂ Dİ Rİ HAK
LA İ LÂ HE İL LAL LAH

Aşk ile ol aşıkı
Sıdk ile ol sadıkı
Mahbubudur Haliki
Sultan Abdülkadir î

Devlet istersen devlet
İzzet istersen izzet
Eşiğinde kıl hizmet
Sultan Abdülkadir î

Âşık olan ülfete
İrağ dimez Bağdad'a
Kadrin bilür ziyade
Sultan Abdülkadir î

Eşrefoğlu Rûmî
Dervişlerin mahremi
Evliyalar hemdemi
Sultan Abdülkadir î*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.92-93)

‘Âşık olan ‘âşıkın
Sâdık olan sâdıkın
Mahbûbudur Halık’ın
Sultân Abdülkâdir’in

İnkâr eyleyen anı
Mürşid eder şeytaânı
Var seyreyle sultânı
Sultân Abdülkâdir’in

Devlet istersen devlet
‘İzzet istersen ‘izzet
Eşiğinde kıl hizmet
Sultân Abdülkâdir’in

Eyler isen hizmeti
Eder sana himmeti
Son nefesde nusreti
Sultân Abdülkâdir’in

Ol cânların cânânı
Dertlilerin dermânı
Evliyâlar sultânı
Sultân Abdülkâdir’in

Derviş olan üftâde
Irak demez Bağdâd’a
Kadrin bilir ziyâde
Sultân Abdülkâdir’in

Bu Eşrefoğlu Rûmî
Dervişlerin mücrimi
Evliyalâr sultânı
Sultân Abdülkâdir in¹⁰⁰

¹⁰⁰ Tatçı, s. 92-93.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Ben Dost Hevasına"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SEMÂÎ

BEN DOST HE VA SI NA DÜŞ DÜM
BEN DOST HE VA SI NA DÜŞ DÜM
Dİ HEP

1.
ÖZ GE HE VA NE ME GE REK
OY NA YU BEN Yİ TİR Mİ ŞEM

2.
ÖZ GE HE VA NE ME GE REK
OY NA YU BEN Yİ TİR Mİ ŞEM

BA ŞİM DA DOST SEV DA SI VAR
ÇUN GİT Dİ KÜL Lİ VAR LI ÖİM

DA Hİ SEV DA NE ME GE REK
HAV FÜ RE CA NE ME GE REK

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başında dost sevdâsı var gayn sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riyâ neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitti küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihân n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezel gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayrılmaz esriklîğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dostu 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu fîkr etmezsem düş görüp ta'bir etmezsem
Ben gelmezem ben gitmezsem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânam
Ben fâriğ-i dû cihânam işbu gavga neme gerek

Ben Eşrefoğlu Rûmî'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek*

*(Mustafa Tatçı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.86-87.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniyye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

www.mehmetkemiksiz.com/biyografi

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riya neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihânı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezel gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esrikliğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dostu 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu fikir etmezem düş görüp ta'bîr etmezem
Ben gelmezem ben gitmezem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânam
Ben fâriğ-i dü cihânam işbu gavgâ neme gerek

Ben **Eşrefoğlu Rûmî**'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek¹⁰¹

¹⁰¹ Tatcı, s. 86-87.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Bir Ben Değil"

SOFYAN (AĞIRCA)

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

BİR BEN DE ĞİL SE Nİ
SE VE A MAN A MAN A MAN
CÜM LE A LEM DİR SE
YO LU NA CAN LAR VE
Vİ Cİ A MAN A MAN A MAN
RI Cİ A MAN A MAN A MAN
YÜZ BİN O LA HER KÜ
SE DE A MAN A MAN A MAN

Bir ben değil seni sever cümle âlemdir sevicî
Yüz bin ola her küşede yoluna cânlar vericî

'Âşık kendinden el yudu dünyâ vü âhreti kodu
Hiç anmaz bilişi yâdî kendüzin yoğa sayıcı

Ben kim ölem seni sevem ya yoluna cânım verem
Sevenleri göriceğez ben de bir boynun eğici

Durmaz akar gözü yaşı hiç onulmaz bağı başı
Âh ile zâr olur işi kimse yok hâlin sorucu

Varın sorun müşidlere var mıdır bu derde çâre
Hiç olur mu dosta ere düşman ile dost olucu

Eşrefoğlu Rûmî gibi şöyle mücrim eksikli kul
Arasalar bulunmaya nefsi hevâsın kovucu

Düşman dediğim nefsendir şol tama' ile hırsındır
Keser tama' damarını dosta 'âşıkım deyici

Ya'nî ol da 'âşıkım der yatar uyur doyunca yer
Nefsine dileğin verir de utanmaz lâf'urucu*

'Âşık nefesine uymadı cânını verdi duymadı
Kim ki canına kıymadı oldur ol yalan da' vâcî

*(Mustafa Tatçı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 154-155.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Bir ben değil seni sever cümle âlemdir sevice
Yüz bin ola her kûşede yoluna cânlar verici

Ben kim ölem seni sevem ya yoluna cânım verem
Sevenleri göriceğez ben de bir boynun eğici

Varın sorun mürşidlere var mıdır bu derde çâre
Hiç olur mu dosta ere düşman ile dost olucu

Düşman dediğim nefsendir şol tama' ile hırsındır
Keser tama' damarını dosta 'âşıkım deyici

'Âşık nefesine uymadı cânını verdi duymadı
Kim ki cânına kıymadı oldur ol yalan da' vâcı

'Âşık kendinden el yudu dünyâ vü âhreti kodu
Hiç anmaz bilişi yâdı kendüzin yoğa sayıcı

Durmaz akar gözü yaşı hiç onulmaz bağrı başı
Âh ile zâr olur işi kimse yok hâlin sorucu

Eşrefoğlu Rûmî gibi şöyle mücrim eksikli kul
Arasalar bulunmaya nefsi hevâsın kovucu

Ya'ni ol da 'âşıkım der yatar uyur doyunca yer
Nefsine dileğin verir de utanmaz lâf urucu¹⁰²

¹⁰² Tatcı, s. 154-155.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Cem Olmuş Dervişleri"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: RefikTalat Bey

DÜYEK

CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ SUL TAN AB

DÜL KÂ Dİ RİN YO LUN DA SÂ
CAN LAR FE DÂ

DİK YO LA LU RI NA SUL TAN AB DÜL KA Dİ

RİN E LİM VER DİM E Lİ NE

HAY RAN OL DUM Dİ Lİ NE

Cem olmuş dervişleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Sultân 'Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân 'Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğcesinin gülüyüm
Bâğımın bülbülüyüm
Sultân' Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatçı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 93-94.)

Refik Talat BEY: 1894 yılında İstanbul'da doğdu. Bebek'te Aslan'lı konakta yaşamış olduğundan Bebekli Refik Talat Bey olarak da bilinen Türk müzikisi bestecimizdir. İlk öğrenimini Saint Gabriel Fransız okulunda tamamladıktan sonra Galatasaray Sultanisi'nden mezun oldu. Osmanlının son zamanları ile cumhuriyetin ilk dönemlerinde yaşamıştır. Okuldan sonra "Liman Şirketi'nde memuriyete başladı. Darülelhan öğretime açıldıktan sonra "Ud Muallimliği'ne atandı. 1926 yılında açılan ilk İstanbul radyosunda ud sanatkarı olarak çalıştı. Saz eserleri üzerine yoğunlaşan bestekârın özellikle saz semaileri çok meşhurdur. Mahur Saz Semaisi en bilinen eseridir ve başlı başına bir şaheserdir. Ayrıca Hicaz Saz Semaisi de oldukça başarılı bir eseridir. Refik Talat Alpman 1947 yılında Hendek'te öldü.

<http://www.oktayaras.com/refik-talat-alpman/tr/29518>

Cem 'olmuş dervîşleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkların
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşîd eder şeytânı
Aslı durur Geylâni
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hakk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in¹⁰³

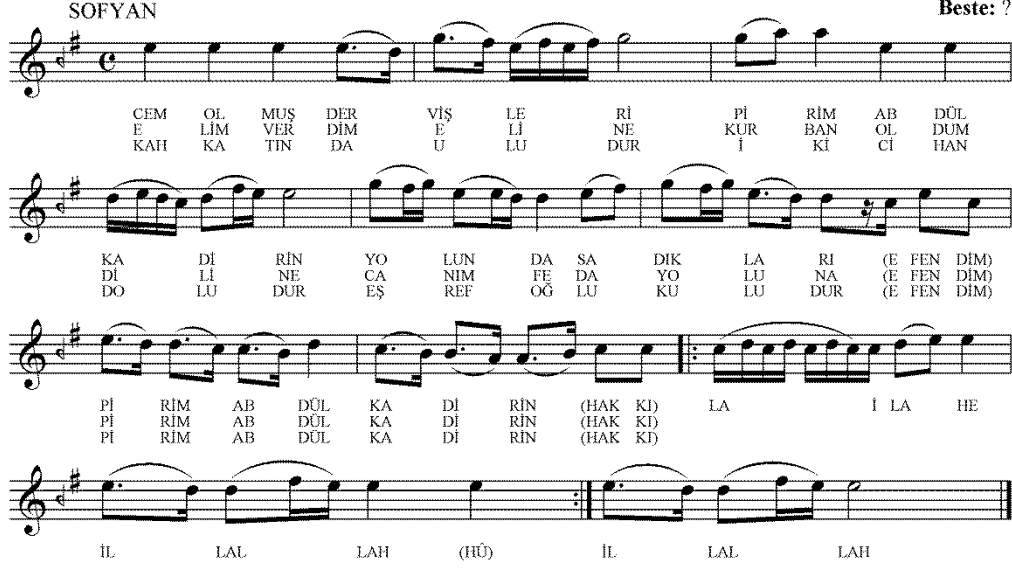
¹⁰³ Tatcı, s. 93-94.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Cem Olmuş Dervişleri"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

SOFYAN

CEM OL MUŞ DER VİŞ LE Rİ Pİ RİM AB DÜL
E LIM VER DIM EŞ LJ NE KUR BAN OL DUM
KAH KA TIN DA U LU DUR İ Kİ Cİ HAN
KA Dİ RİN YO LUN DA SA DİK LA Rİ (E FEN DİM)
Dİ Lİ NE CA NİM FE DA YO YU NA (E FEN DİM)
DO LU DUR EŞ REF OĞ LU KU LU DUR (E FEN DİM)
Pİ RİM AB DÜL KA Dİ RİN (HAK KD) LA İ LA HE
Pİ RİM AB DÜL KA Dİ RİN (HAK KD)
Pİ RİM AB DÜL KA Dİ RİN (HAK KD)
İL LAL LAH (HÜ) İL LAL LAH

Cem olmuş dervişleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Sultân 'Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân 'Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğcesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüyüm
Sultân' Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytanı
Aşlı durur Geylânî
Şeyhim' Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatçı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 93-94.)

Cem 'olmuş dervîşleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkların
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşîd eder şeytânı
Aslı durur Geylâni
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hakk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in¹⁰⁴

¹⁰⁴ Tatcı, s. 93-94.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Cemi Enbiyalardan"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

CE MI İ EN Bİ YA LAR DAN CA NİM
YÜ ZÜ NU RUN DAN AL MIŞ LAR CA NİM

CE MI İ EN Bİ YA LAR DAN HAY HAY
YÜ ZÜ NU RUN DAN AL MIŞ LAR HAY HAY

MU HAM MED CÜM LE NİN ŞÂ HI İL LAL LAH HU YA HU
FE LEK LER ŞEMS İ LE MA HI İL LAL LAH HU YA HU

MU HAM MED CÜM LE NİN ŞÂ HI İL LAL LAH HU CA NİM
FE LEK LER ŞEMS İ LE MA HI İL LAL LAH HU CA NİM

Cemî'-i enbiyaâlardan Muhammed cümlemin şâhı
Yüzü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavsey'n'e tavâf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varbilmezler ol bir demde varır râhı

Kıların cânımı kurbân senin yolunda ey Ahmed
N'ola bir kez yüzün görsem seher vakti sehergâhı

Tecellî-i cemâlîni şular kim gördüler bir kez
Anınçün 'aşk ile dâim ederler derd ile âhı

Bu Eşrefoğlu Rûmî'nin günâhı çok durur gâyet
Şefâ'at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı*

*(Mustafa Tatçı, E.R. Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 152.)

**("Zahit bize ta'n eyleme" ilâhisine giydirme.)

Cemî'-i enbiyâlardan Muhammed cümleinin şâhı
Yüzü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavseyn'e tavâf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varıbilmezler ol bir demde varır râhı

Kılarım cânımı kurbân senin yolunda ey Ahmed
N'ola bir kez yüzün görsem seher vakti sehergâhı

Tecellî-i cemâlîni şular kim gördüler bir kez
Anınçün 'aşk ile dâim ederler derd ile âhı

Bu **Eşrefoğlu Rûmi**'nin günâhı çok durur gâyet
Şefâ'at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı¹⁰⁵

¹⁰⁵ Tatcı, s. 152.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Cemi Enbiyalardan"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

MÜSEMME

CE Mİ İ EN Bİ YA LAR DAN MU HAM MED CÜM LE NİN ŞA HI

YÜ ZÜN NU RUN DA NAL MIŞ LAR FE LEK LER ŞEM Sİ LE MA HI

YE Dİ KAT GÖK LE Rİ GEÇ Dİ KA DEM ARŞ ÜS TÜ NE BAS TI

E RİŞ Tİ KA BE KAV SEY NE TA VAF EY LE Dİ DER GA HI

A NIN SEY RÜ SÜ LU KUN DAN ME LEK LER A CİZ OL MUŞ LAR

Kİ BİN YIL DA VA RA MAZ LAR O BİR DEM DE VA RIP RA HI

Cemî'-i enbiyaâlardan Muhammed cümle'nin şâhı
Yüzü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavseyn'e tavâf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varıbilmezler ol bir demde varır râhı*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.152.)

Cemî'-i enbiyaâlardan Muhammed cümleinin şâhı
Yüzü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavseyn'e tavâf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varıbilmezler ol bir demde varır râhı

Kılarım cânımı kurbân senin yolunda ey Ahmed
N'ola bir kez yüzün görsem seher vakti sehergâhı

Tecellî-i cemâlîni şular kim gördüler bir kez
Anınçün 'aşk ile dâim ederler derd ile âhı

Bu **Eşrefoğlu Rûmi**'nin günâhı çok durur gâyet
Şefâ'at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı¹⁰⁶

¹⁰⁶ Tatcı, s. 152.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Ey Acep Bilsem"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

SOFYAN

EY GÜN A GÜN CEB AR BİL TAR SEM HİÇ NE U
DIR NUL YA MAZ RAP YU BU RE DER Gİ
DİN MİN ÇA YA RE RE Sİ Sİ
MEV LÂM HÛ HÛ
KIB LEM HÛ DÛM HÛ TE KÂ DÛM HÛ DÛM
TEK ŞEY TEK HİM TEK HÛ DÛM AH HÛ TÂHELA HÛ YA AL TEKÂ LAH TEKÂ HÛ

Ey 'acep bilsem nedir Yâ Rab bu derdin çâresi
Gün gün artar hiç onulmaz yüreğimin yaresi

Yüreğimin yarasına hiç tabîb kılmaz 'ilâç
Ey 'aceb var mı ola bencileyin bî-çâresi

Gözü yaşlı bağı başlı ciğeri delik delik
Olmuşam 'âlem içinde 'aşkının âvâresi

Her kim inler bu belâdan bilsin ol 'âşık değil
Görsün ol bir ana neyler dünyânın mekkâresi

Dünyâ-yı mekkâreye her kim dolaşdı tâ ebed
Gitmedi gitmesiyer anın yüzünün karası*

*(Mustafa Tatçı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 152-153.)

Ey 'aceb bilsem nedir Yâ Rab bu derdin çâresi
Gün gün artar hiç onulmaz yüreğimin yaresi

Yüreğimin yarasına hiç tabîb kılmaz 'ilâç
Ey 'aceb var mı ola bencileyin bî-çâresi

Çâresi bî-çârelikdir yine bu derdin hemân
Çün belâ burcundadır 'âşıkların seyyâresi

Gözü yaşlı bağırlı başlı ciğeri delik delik
Olmuşam 'âlem içinde 'aşkın avâresi

Her kim inler bu belâdan bilsin ol 'âşık değil
Görsün ol bir ana neyle dünyânın mekkâresi

Dünyâ-yı mekkâreye her kim dolaşdı tâ ebed
Gitmedi gitmesiyer anın yüzünün karası

Her kimin gönlünde zerre denli hubbu var ise
Anı mahûm etdi bilsin nefsinin emmâresi

Dost yolunda 'âşıkı ger kılsalar yüz bin pâre
Dönmeye dost dost deyip çağrışa her bir pâresi

Eşrefoğlu Rûmî bu derde giriftâr olalı
Düşdü bir deryâya ki yokdur anın kenâresi¹⁰⁷

¹⁰⁷ Tatcı, s. 152-153.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Ey Allahım"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hafız Fatih Koca

DÜYEK §

EY ALLA HIM BE Nİ SEN DEN A YIR MA (SAZ.....)

1. (SAZ.....) 2. (SAZ.....)

BE Nİ SE NİN CEMA LİN DEN A YIR MA A YIR §

1. MA (SAZ.....) 2. MA (SAZ.....)

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemalinden ayırma

Seni sevmek benim dinim imanım
İlahi dini imandan ayırma

Sarıp soluban döndüm hazana
İlahi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağiyam
İlahi yaprağım gülden ayırma*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 149-150.)

Fatih KOCA: Amasya'da doğdu. İlkokulu ve İmam Hatip Lisesi'ni Amasya'da bitirdi. Amasya Büyük Ağa Medresesi'nde 1983 yılında hafızlığını tamamladı. Müsikî'ye küçük yaşta Ormanözü Pamuklu Köyü İmam Hatibi, dedesi merhum Hayrullah Hocaefendi'nin ve babası Hacı Dursun Koca'nın teşvikleriyle başladı. 1999 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun oldu. 2000 yılında aynı fakültenin Türk Din Müsikîsi Anabilim Dalına öğretim görevlisi olarak atandı. Halen bu üniversitede öğretim görevlisi olarak görev yapan Doç. Dr. Fatih Koca'nın Muhammed Furkan isimli bir oğlu vardır.

<https://www.fatihkoca.com/biyografi>

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâlinden ayırma

Seni sevmek benim dînim imânım
Îlâhi dîni imândan ayırma

Sararıp soluban döndüm hazâna
Îlâhi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağyam
Îlâhi yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bâğçesinin bülbülüyem
Îlâhi bülbülüm gülden ayırma

Balığın cânı suda dediler
Îlâhi balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
Îlâhi kulu sultândan ayırma¹⁰⁸

¹⁰⁸ Tatcı, s. 149-150.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Gel Gel Beru"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

GEL GEL BE RU DERT LI GÖ NÜL DER MA NI İS
DA VA YI BA TIL EY LE ME Bİ HU DE SÖZ

TE BUL BU GÜN GEL İM Dİ EY A VA RE KUL
LER SÖY LE ME GER ÇEK İ SEN CAN TER KİN UR

SUL TA NI İS TE BUL BU GÜN
CA NA NI İS TE BUL BU GÜN

Gel gel beru dertli gönül dermanı iste bul bugün
Gel imdi ey avare kul sultanı iste bul bugün

Davayı batıl eyleme bihude sözler söyleme
Gerçek isen can terkin ur cananı iste bul bugün

Terkeyle bu kiy ü kali hiç kimseye bakma ali
Zaif ol karınca gibi ol canı iste bul bugün*

*(Mustafa Tatçı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.120-121.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Gel gel beru derdli gönül dermânı iste bul bugün
Gel imdi ey âvâre kul sultânı iste bul bugün

Da'vâyı bâtil eyleme bihûde sözler söyleme
Gerçek isen cân terkin ur canânı iste bul bugün

Terkeyle bu kâl u kıyılı hiç kimseye bakma eğri
Za'if ol karınca gibi ol hânı iste bul bugün

Yık sureti yıkılmadan boz nakşını bozulmadan
Su gibi alçağa yürü 'ummânı iste bul bugün

Toprak ol düş ayaklara toz ol ta kalkasın göğe
Zerre gibi âvâre ol tâbânı iste bul bugün

Âlet esbâb elde iken yoldan ır benlik seddini
Gir bu insân kalıbına insânı iste bul bugün

Baştan bu gavgâyı gider dosta giden halvet gider
Gel gir gönül hücre sine pinhânı iste bul bugün

Sendedir ol genc-i nihân sendedir ol tutma gümân
Senden sana veren alan mihmânı iste bul bugün

Uslu isen yabanı ko sen sana gel sendedir ol
Senden ana yoldur ulu sen seni iste bul bugün

Ayrığı ko sana dolaş senden kesil ana ulaş
Senden içeri sende ol nihânı iste bul bugün

Bundan dahi diyem haber 'âlem ana âyinedâr
Taklîdi ko bul tahkîki imânı iste bul bugün

'Âşık isen sen ol yüze küyme yarınki va'deye
Cehd eylegil bunda iken sen anı iste bul bugün

Kim bunda görmese anı anda dahi görmeyiser
İşbu sözüme sen delil Kur'an'ı iste bul bugün

'Arif anı bunda görür yarınki vâ'deyi n'ider
Gel 'ârif ol göresin dahi ver cânı iste bul bugün

Eşrefoğlu Rûmî gibi sen de seni elden bırak
İki cihânı isteme Sübhân'ı iste bul bugün¹⁰⁹

¹⁰⁹ Tatçı, s. 120-121.

HÜSEYİNİ İLÂHİ

"Ol Dostu Ben"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

OL LEV DOS HU TU KA BEN LEM SEV YOĞ MI İ ŞEM Dİ

BU BEN CA AN NIM DA DAN Pİ İ HAN LE İ RU DİM

OL KEY DOS AN TU LA BEN KAN GÖR DA DÜ İ ĞÜM DİM

BU BEN GÖ Lİ ZÜM ĞİM DEN DEN İ İ LE LE RU RU

Ol dostu ben sevdiğim bu canımdan ilerü
Ol dostu ben gördüğüm bu gözümde ilerü

Ezel ebed olmazdan sohbet anıla idi
İşitirdim sözünü kulağımdan ilerü

Ben kul idim ol sultan olmamışdı ins ü can
Okur idim medhini bu dilimden ilerü

Eşrefoğlu Rûmî'yem söylerim dost haberin
Biri haber vermedi haberimden ilerü*

*(Mustafa Tatcı, E.R. Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.123-124.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Ol dostu ben sevdiğim bu cânımdan ilerü
Ol dostu ben gördüğüm bu gözümnden ilerü

Ezel ebed olmazdan sohbet anınla idi
İşitirdim sözünü kulağımdan ilerü

Ben kul idim ol sultân olmamışdı ins ü cân
Okur idim medhini bu dilimden ilerü

İlk ol mu sevdi beni ya ben mi sevdim anı
Ol beni sevdi beni bu sevmekden ilerü

Sevdi beni yaratdı ‘aşkı oduna atdı
Aldı gönlümü gitdi bu gönlümnden ilerü

Ben irden âşık idim ‘aşka ulaşık idim
Sevişirdik anınla ilerimden ilerü

Levh ü kalem yok idi ben anda pinhân idim
Key anla kanda idim benliğimden ilerü

Andan kaynadım taşdım geldim gurbete düştüm
Anca gözyaşı saçdım bu yaşımdan ilerü

Hâlîm dilim bilinmez derdime em bulunmaz
‘Âlemde bir derd yokdur bu derdimden ilerü

Derdim denmez dil ile âhım inildim ile
Hiç kimse âh etmedi bu âhımdan ilerü

Eşrefoğlu Rûmî'yem söylerim dost haberin
Biri haber vermedi haberimden ilerü¹¹⁰

¹¹⁰ Tatcı, s. 123-124.

HÜZZAM İLÂHÎ

"Aşk İle Avare Olan"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Haydar Akdemir

AŞ KI LE A VA RE O LAN DÜN YA DA KÂ RI Nİ DER KÂ RI Nİ DER

GÖN LÜ NÜ OL YA RE VE REN BİR DA Hİ YA Rİ Nİ DER Rİ Nİ DER

DOST Vİ SA Lİ ŞER BE Tİ NİN CUR Â SI NA KAS DE DEN KAS DE DEN

FA Nİ LEZ ZET TEN GE ÇER OL ŞEH DÜ SÜK KÂ RI Nİ DER KÂ RI Nİ DER

(SAZ.....)

A ŞI NA YI DOST O LAN LAR MÂ Sİ VÂ YI TER KE DER TER KE DER

FİK Rİ ZİK Rİ DOST TUR AN ÇAK ÖZ GE GÜF TA Rİ Nİ DER Rİ Nİ DER

EŞ REF OĞ LU RÛ MÎ DOST BAH ÇE Sİ NİN BÛL BÛ LÜ DÛR BÛL BÛ LÜ DÛR

DOS TA KAR ŞI DA İM Ö TER GÜ LÜ GÜL ZA Rİ Nİ DER Rİ Nİ DER

Aşk ile avare olan dünyada karı nider
Gönlünü ol yare veren bir dahi yarı nider*

*(Mustafa Tatçı, Dîvânî İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 57-58.)

Haydar AKDEMİR: 04.11.1946 yılında Antalya'nın İbradı ilçesinde doğmuştur. İlkokul çağlarında müziğe olan merakı dolayısıyla bağlama çalmayı öğrenmiş, 1987 yılına kadar bu sahada devam ettirmiştir. 1980 yılından itibaren Ankara'da tasavvuf müzikçisi çalışmalarına başlamış, 1987 yılında Antalya'ya geldikten sonra da bunu devâm ettirmiştir. Antalya'da 1987 yılında, müzikolog, bestekâr ve Devlet Sanatçısı olan İsmail Baha Süreşan hoca ile tanışmış ve hocasının tavsiyesi ile kudümzen olarak, onun çalıştırmakta olduğu Akdeniz Üniversitesi Türk Sanat Müzikçisi Korosuna dâhil olmuştur. Haydar Akdemir hâlen kesintisiz olarak bu korodaki görevini devam ettirmektedir. Aruz ve hece ile yazılmış çok sayıda şiiri mevcuttur. Aynı zamanda beste çalışmalarına devam etmekte olup, kendisine ait 16 türkü, 70'in üzerinde de Sanat ve Tasavvuf müzikçisi alanında besteleri mevcuttur. Bazı eserlerini TRT Reperuar Kuruluna göndermiş ve 11 adedi kuruldan geçmiştir (*Bestekâr hakkındaki bilgiler kendisinden elde edilmiştir.*)

Aşk ile avare olan, dünyada kârı nider
Gönlünü ol yâre veren, bir dahi yâri nider

Tâlib olan cân u gönülden anın dîdârına
Kâl u kîl ü ‘ilm ü mansıb cübbe destârı n’ider

Dost visal-i şerbetinin cur’asına kasdeden
Fani lezzetten geçer ol şehd-ü sükkârı nider

Dost yolunda terk ü tecrîd olan ol âzâde er
Sanular sabup yürümez hayırla şerri n’ider

Dost hevâsına düşen küllî hevâlardan geçer
Başını gavgâya vermez yoğ u yâ varı n’ider

‘Âşıkın yoldaşı derd ü âh ile gözyaşındır
Derd-i yâr çün ele girdi dahi tîmârı n’ider

Aşına-yı dost olanlar mâsivâyı terk eder
Fikri, zikri dosttur ancak özge güftarı nider

Her belâ dostdan ki gelir hiç demez çün u çerâ
Kahrı lutfu bir bilir ol nûru ya nârı n’ider

Hâlıkı bulan kişi halkdan bi-küllî kesilir
Ma’melesi dost iledir satu bâzârı n’ider

Evliyâ yoluna sıdk ile gelen gerçek mürîd
Mâl u mülkü cân u başı nâmûs u ‘ârı n’ider

Eşrefoğlu Rûmî dost bahçesinin bülbülüdür
Dosta karşı daim öter gül-i gülzarı nider¹¹¹

¹¹¹ Tatcı, s. 57-58.

HÜZZAM İLÂHİ

"Bu Dervişlik Yoluna"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN

BU DER VIŞ LİK YO LU NA SID Kİ LE GE
DER VIŞ LİK DE DİK LE Rİ Bİ Nİ HA YET

LEN GEL SİN HAK DAN ÖZ GE NE Kİ VAR
DE NİZ DİR BU PA YAN SIZ DE Nİ ZİN

GÖN LÜN DEN Sİ LEN GEL SİN LA İ LA HE
MEV Cİ NE DU YAN GEL SİN

İL LAL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH

Bu dervişlik yoluna aşk ile gelen gelsin
Hak'tan özge ne ki var gönlünden silen gelsin

Dervişlik dedikleri bi-nihayet denizdir
Bu payansız denizin mevcine duyan gelsin

Dervişlik bir lokmadır yer ile gökten ulu
Bu azamet lokmayı yudup sınuran gelsin

Bu Eşrefoğlu Rûmî dervişliğe gelesi
Nefsindendir küllisi nefsin öldüren gelsin*

*(Mustafa Güneş, İznikli E.R. Divân ve Menkabeler, Hoşgörüt Yayınlar.32, s.188.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhi, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Bu dervişlik yoluna aşk ile gelen gelsin
Hak'tan özge ne ki var gönlünden silen gelsin

Dervişlik dedikleri bi-nihâyet denizdir
Bu pââyânsız denizin mevcine duyan gelsin

Dervişlik bir lokmadır yer ile gökten ulu
Bu azamet lokmayı yudup sinuran gelsin

Dervişlik dedikleri bir tükenmez kân olur
Hâs u 'âm kul u sultân bu kândan alan gesin

Derviş tulunur doğar her nefes göğe ağar
Ben diyem doğru haber cânına kıyan gelsin

Dervîşin gözü açık dünü günü uyanık
Bu söze tanrım tanık bakmadın gören gelsin

Dervîşin kulağı sak Hak'tan okur o sebak
Deprenmedin dil dudak sözüm işiten gelsin

Dervîşin kolu uzun çıkarır münkir gözün
Şarttan garba düpdüzün sunmadan eren gelsin

Dervîşler Hakk'ın dostu cânları ezel mesti
Aşk şem'ini yaktılar pervâne olan gelsin

Bu **Eşrefoğlu Rûmî** dervişliğe geleli
Nefsindendir küllisi nefsin öldüren gelsin¹¹²

¹¹² Mustafa Güneş, İznikli E. R. Divan ve Menkıbeler, Hoşgörü yayınları:32, s.188.

HÜZZAM İLÂHÎ

"Bugün İş Bu Yola"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

BU GÜN İŞ BU YO LA MER DÂ NE GEL DİM AL LAH DİM
NA MU SUM Şİ ŞE Sİ Nİ TA ŞA ÇAL DİM DİM
BE NİM BU EŞ REF OĞ LU RÛ MÎ MÛC RİM RİM

VI SÂ Lİ ŞEM İ NE PER VÂ NE GEL DİM AL LAH DİM
Nİ DE REM Â RI ÇÜN Dİ VÂ NE GEL DİM DİM
Kİ A ŞIK LA RI MA İH SÂ NA GEL DİM DİM

Bugün işbu yola merdâne geldim
Visâl-i şem'ine pervâne geldim

Elime aşkı cevkanını aldım
Top urdum başımı meydâne geldim

Nâmusum şişesini taşa çaldım
Niderem ârı çün divâna geldim

Benim bu eşrefoğlu rûmî mücrimem
Kî aşklarına ihsâna geldim*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.105-106.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniyye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/bivografi>

Bugün işbu yola merdâne geldim
Visâli şem'ine pervâne geldim

Elime âşkî çevgânını aldım
Top edip başıma meydâne geldim

Ezel nûş etmişem 'aşkın şarâbın
Ebed ayılmazam mestâne geldim

Susamış cânları kandırmak için
Elimde dopdolu peymâne geldim

Kayırmazam hezârân müdde 'iden
Anın 'aşkıyla çün bigâne geldim

Namûsum şişesini taşa çaldım
N'iderim 'arı çün divâne geldim

O meclis mestiyem hem sâkisiyem
Sürerim devrimi devrâne geldim

Saladır derdli gönüller saladur
Tabîb ü hocayam dermâne geldim

Saladır kim gelirse şâha iletem
Delil olmağa her insâne geldim

Benim bu **Eşrefoğlu Rûmî** mücrim
Ki âşıklarına ihsâne geldim¹¹³

¹¹³Tatçı, s. 105-106.

HÜZZAM İLÂHİ

"Düşeli Bu Aşkın"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Yusuf Çelebi

SOFYAN

DÜ ŞE Lİ BU AŞ KIN
CA NIM E Lİ NE
BE KÜL Nİ O DÜ LUP ŞÜR ŞAV DÜ RUL BU DU
HAL AŞ KIN HAL KIN Dİ Lİ NE NE AL LAH AL LAH
BE KÜL Nİ O DÜ LUP ŞÜR ŞAV DÜ RUL
BU DU HAL AŞ KIN HAL KIN Dİ YE Lİ NE NE
NE NE AH (Meyana Gidiş) AH (Karara Gidiş)
İS Mİ RES Mİ EŞ REF
ZA DE RÜ Mİ NİN

Düşeli aşkın bu canım iline
Beni düşürdü bu halkın diline
İsmü resmi Eşrefoğlu Rûmî'nin
Kül olup savruldu aşkın yeline*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 124-125.)

Yusuf ÇELEBİ: İstanbul'da doğdu ve orada yaşadı. Kaynaklarda kendisi hakkında fazla bilgi bulunmamakta, hayatının bir kısmını köle olarak geçirdiği bilinmektedir. Bu sırada dönemin üstatlarından müzik eğitimi almasının yanı sıra dinî ve edebî ilimlerde de kendini yetiştirdi. Daha sonra efendisi tarafından âzat edilince hıfzını tamamladı, bilhassa güzel sesiyle tanınmaya başladı. Şöhretinin en parlak dönemi Padişah II. Mustafa ile (1695-1703) Padişah III. Ahmed (1703-1730) zamanına rastlar. Sultan Selim Camii'nde na'than olarak görev yaptı. Yılmaz Öztuna *Türk Musikisi Ansiklopedik Sözlüğü*'nde (II, 505) bestekârın zamanımıza ulaşan bir beste, bir semâi, bir na't, üç tevşih, bir durak ve iki ilâhiden oluşan dokuz eserinin listesini, Sadettin Nüzhet Ergun ise *Türk Musikisi Antolojisi*'nde (I, 272-279) on sekiz adet dinî bestesinin güftesini vermiştir.

(Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara, 2013, C.44, s.9.)

Düşeli ‘aşkın bu cânım iline
Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş teselliler gelir ben kuluna

Zira akdıkça gözümde kanlı yaş
İllâ yaşım dilemezem siline

Hoş yaraşır gözyaşı ‘âşıklara
Kim ki ‘âşıkdır gözünden biline

Ben bu ‘aşktan bir nefes ayrılmazam
Ger yüreğim şerha şerha diline

‘Aşkla geçen bir demimi vermezem
‘Aşksız olan ‘ömrümün bin yılına

Kalmadı nâmı ü nişânı zerrece
Garka verdi gitdi ‘aşkın seline

İsm ü resmi **Eşrefoğlu Rûmî**’nin
Kül olup savruldu ‘aşkın yeline¹¹⁴

¹¹⁴ Tatcı, s. 124-125.

HÜZZAM NEFES

"Düşeli Bu Aşkın"

DEVRİ HİNDİ

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hüseyin Asrî

DÜ ŞE Lİ AH BEN BU AŞ KIN

E Lİ NE E Lİ NE

BE Nİ DÜ ŞÜR DÜ BU HAL KIN

Dİ Lİ NE BE Nİ DÜ ŞÜR

DÜ BU HAL KIN Dİ Lİ NE

Düşeli ah bu aşkın iline
Beni düşürdü bu halkın diline
Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş teselliler gelir ben kuluna*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.124-125)

***(Cüneyd Kosal notanın aslına, 1947'de Neyzen Tefrik'ten notaya alındığını belirten bir not düşmüştür)

Hüseyin ASRÎ: Bestekâr hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Düşeli ‘aşkın bu cânım iline

Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır

Hoş teselliler gelir ben kuluna

Zira akdıkça gözümden kanlı yaş

İllâ yaşım dilemezem siline

Hoş yaraşır gözyaşı ‘âşıklara

Kim ki ‘âşıkdır gözünden biline

Ben bu ‘aşktan bir nefes ayrılmazam

Ger yüreğim şerha şerha diline

‘Aşkla geçen bir demimi vermezem

‘Aşksız olan ‘ömrümün bin yılına

Kalmadı nâmı ü nişânı zerrece

Garka verdi gitdi ‘aşkın seline

İsm ü resmi **Eşrefoğlu Rûmî**’nin

Kül olup savruldu ‘aşkın yeline¹¹⁵

¹¹⁵ Tatcı, s. 124-125.

HÜZZAM İLÂHÎ

"Kadir Gecesi"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

DÜYEK

EL VE DA EY MA HI TA BAN EL VE DA
EL VE DA EY MİH Rİ YEZ DAN EL VE DA
EL VE DA EY MİH Rİ YEZ DAN EL VE DA
EL VE DA EY A Fİ TA BI ŞER İ DİN
EL VE DA EY A Fİ TA BI ŞER İ DİN

Elvedâ ey mâh-ı tâbân elvedâ
Elvedâ ey mihr-i Yezdân elvedâ
Elvedâ ey âfitâb-ı şer'-i dîn
Elvedâ ey mâh-ı tâbân elvedâ

Gündüzün bayrâm idî sâ'implere
Her gecen bir kadr idî kâ'implere
Nûrdan bir tâc idin âlemlere
Elvedâ ey mâh-ı tâbân elvedâ

Leyle-i kadr ü berât idin bize
Hem dahi savm u salât idin bize
Nâr-ı düzahdan necât idin bize
Elvedâ ey mâh-ı tâbân elvedâ

Hazrete bizden şikâyet eyleme
'Aybımız çokdur hakâret eyleme
Eşrefoğlu'na melâmet eyleme
Elvedâ ey mâh-ı tâbân elvedâ*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014. s.80.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklarle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Elvedâ ey mâh-1 tâbân elvedâ
Elvedâ ey mihr-i Yezdân elvedâ
Elvedâ ey âfitâb-1 şer'-i dîn
Elvedâ ey mâh-1 tâbân elvedâ

Gündüzün bayrâm idi sâ'implere
Her gecen bir kadr idi kâ'implere
Nûrdan bir tâc idin âlemlere
Elvedâ ey mâh-1 tâbân elvedâ

Leyle-i kadr ü berât idin bize
Hem dahi savm u salât idin bize
Nâr-1 dûzahdan necât idin bize
Elvedâ ey mâh-1 tâbân elvedâ

Yılda bir kez şehri seyrân eyledin
Kendözün bu halkın mihmân eyledin
Sonra tâvûs gibi cevân eyledin
Elvedâ ey mâh-1 tâbân elvedâ

Hazrete bizden şikâyet eyleme
'Aybımız çokdur hakâret eyleme
Eşrefoğlu'na melâmet eyleme
Elvedâ ey mâh-1 tâbân elvedâ¹¹⁶

¹¹⁶ Tatcı, s. 80.

HÜZZAM İLÂHİ

"Ey Allahım"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hulûsî Gökmen

SOFYAN

EY AL LA HIM BE Nİ SEN DEN A YIR MA ...SAZ...

A YIR MA ...SAZ... BE Nİ SE NİN CE MÂ LIN DEN

1. A YIR MA ...SAZ... 2. A YIR MA

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâline ayırma

Seni sevmek benim dinim imânım
İlâhî dini imândan ayırma

Saranıp soluban döndüm hazâna
İlâhî hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağiyam
İlâhî yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bāğçesinin bülbülüym
İlâhî bülbülüm gülden ayırma

Bahğın cânını suda dediler
İlâhî balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
İlâhî kulu sultândan ayırma*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.149-150.)

Hulusi GÖKMENLİ: İstanbul Beşiktaş'ta 1902 yılında doğmuş olup, Vefa Lisesi mezunudur. Babası Mehmet Hayri Bey'de hafızdır. İlk mûsikî derslerini, Şeyh Cemal Efendi'den almıştır. Devrinin ünlü mevlithanı Hafız Kemal Bey'le birlikte okudukları mevlitler ile mûsikî muhitinin dikkatini çekmiştir. Asıl mûsikî hayatı, Eyyub Mehmet Bey'in bir meşk gününde, sonradan eniştesi, iş ortağı ve can yoldaşı olacak Cahit Gözkan bey'le tanışması ile şekillenmiştir. Na't-ı Mevlanayı yeniden ilk okuyan hafız Hulusi Gökmenli olup ney ile refakat eden Dede Süleyman Erguner, Rebap ve Kudüm ile diğer refakatçi ise Cahit Gözkan'dır. Cahit Gözkan; "bir evliya safiyetindeydi" dediği Hulusi Gökmenli'nin, mûsikîyi ve makamâtı çok iyi bildiğini nakleder. Ve bilhassa, o vakitler taksim etmek diye adlandırılan saz ve söz atışmalı gazel ve kaside okumada, tesirli sesi ile makamları gayet ustalıkla kullandığını, birbirine zıt ve bir araya gelmeyecek makamları imtizaç ettirmekle hayranlık uyandırdığını anlatır. On beş civarında dini ve ladini bestesi olan Gökmenli, 1975 yılında vefat etmiştir. <http://www.musikidergisi.com/yazar-271-hulusi-gokmenli-19021975-musikisinasgazelhanmevlithan...-cemil-altinbilek.html>

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâlinden ayırma

Seni sevmek benim dînim imânım
Îlâhi dîni imândan ayırma

Sararıp soluban döndüm hazâna
Îlâhi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağyam
Îlâhi yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bâğçesinin bülbülyem
Îlâhi bülbülüm gülden ayırma

Balığın cânı suda dediler
Îlâhi balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
Îlâhi kulu sultândan ayırma¹¹⁷

¹¹⁷ Tatcı, s. 149-150.

HÜZZAM İLÂHİ

"Nakkâşımız Bizi Ezel Bî-levn ü Renk Yazıp Dürür"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Ali Rıza Şengel

NAK KA ŞI MIZ Bİ Zİ E ZEL
Bİ LEV NÜ RENK YA ZIP DU RUR
LEV Hİ GÖ NÜL DEN GAY RI NİN A CÂ NİM
NAK ŞI NI HEP YA ZIP DU RUR
NEY LER Â ŞIK CÂ NÜ TE Nİ
İS TER O NU DÜ NÜ GÜ NÜ
GEL GÖR A NI SE VEN LE Rİ A CÂ NİM
DÜ Cİ HAN DAN BE ZIP DU RUR

Nakkâşımız bizi ezel bî-levn ü renk yazıp durur
Levh-i gönülden gaynının nakşını hep bozup durur

Neyler 'âşık cân u teni ister anı dün ü günü
Gel gör anı sevenleri dü cihândan bezip durur

Kullâb urup boynumuza dün gün çeker kendünüze
Küllî cihândan ser-te-ser meylimizi üzüp durur

Gör 'âşık kim âvâredir 'azmi hemân ol yâredir
Düşübeni ile şâra 'âlemleri gezip durur

Yer gök dahi eylenmeden "Kalû Belâ" söylenmeden
Kendi cemâlin görmeğe gözümüzü düzüp durur

Bu Eşrefoğlu Rûmî'yi 'âşk deryâsının mevcleri
Taşdan taşa çala çala mahveyleyip ezip durur*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.43.)

Ali Rıza ŞENGEL: İstanbul'un Eyüp semtinde doğdu. Bu sebeple daha çok Eyyübî Ali Rıza Bey diye tanındı. Babası son dönem zâkirbaşlarından, dinî eserler bestekârı Eğrikapılı Mehmed Efendi'dir. Babasının evlerinde düzenlediği musikîli toplantılara katılarak küçük yaştan itibaren musikî ortamında yetişti. Ancak ciddi musikî öğrenimine on sekiz yaşında Muallim İsmâil Hakkı Bey'in musikî dershanesinde aldığı solfej ve nazariyat dersleriyle başladı. Ayrıca Ali Rıza Bey'in musikî hayatında tekkelerin büyük etkisi oldu. Mûsikî-i Osmânî Cemiyeti'nin Eyüp şubesinde hocalık yaptı. Muallim İsmail Hakkı Bey'in kurup orkestrasını yönettiği İstanbul Opereti'nde uzun süre çalpara çaldı. 28 Eylül 1953 tarihinde vefat etti ve Merkezefendi Mezarlığı'na defnedildi. (Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2010, C.38, s.537-538.)

Nakkâşımız bizi ezel bî-levn ü renk yazıp durur
Levh-i gönülden gayrının nakşını hep bozup durur

Kullâb urup boynumuza dün gün çeker kendüzüne
Küllî cihândan ser-te-ser meylimizi üzüp durur

Yer gök dahi eylesenmeden "Kalû Belâ" söylenmeden
Kendi cemâlin görmeğe gözümüzü düzüp durur

Ol gözgüye her dem bakar 'âşıkları oda yakar
Niceler ol Mânsurlayın kül oluban tozup durur

Neyler 'âşık cân u teni ister anı dün ü günü
Gel gör anı sevenleri dü cihândan bezip durur

Gör 'âşık kim âvâredir 'azmi hemân ol yâredir
Düşübeni ile şâra 'âlemleri gezip durur

Bu **Eşrefoğlu Rûmî**'yi 'âşk deryâsının mevcleri
Taşdan taşa çala çala mahveyleyip ezip durur¹¹⁸

¹¹⁸ Tatcı, s. 43.

IRAK İLÂHİ

"Ey Allahım"

EVSAT

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

EY LA LA HIM BE Nİ
BE Nİ DEN A YİR MA
LİN Nİ DEN A YİR MA
SE Nİ SEV MEK Kİ BE NİM Mİ Dİ NİM
İ MA NİM SE Nİ SEV MEK Kİ
BE NİM Mİ Dİ NİM İ MA NİM

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâline ayırma

Seni sevmek benim dinim imânım
İlâhî dîni imândan ayırma

Sarıp soluban döndüm hazâna
İlâhî hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağıyam
İlâhî yaprağım gülden ayırma

Balğın cânını suda dediler
İlâhî balığımı sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
İlâhî kulu sultândan ayırma*

*(Mustafa Tatçı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.149-150.)

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâlinden ayırma

Seni sevmek benim dînim imânım
Îlâhi dîni imândan ayırma

Sararıp soluban döndüm hazâna
Îlâhi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağyam
Îlâhi yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bâğçesinin bülbülyem
Îlâhi bülbülüm gülden ayırma

Balığın cânı suda dediler
Îlâhi balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
Îlâhi kulu sultândan ayırma¹¹⁹

¹¹⁹ Tatcı, s. 149-150.

IRAK İLÂHİ

"Şol ki Cân-ı Vermez"

EV SAT

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Fehmi Efendi

SOL LU KI CÂN NI VER
MEZ BU YOL DA
PES Nİ ÇİN Nİ CÂ
NAN Dİ LER
MÜD DE İ DİR
KO O NU KİM
DOS SU TE OL YA
LAN Dİ LER
EŞ Şİ REF OĞ LU
RÛ Mİ AŞ KA

Şol ki can vermez bu yolda pes niçin canan diler
Müddeidir ko anı kim dostu ol yalan diler
Eşrefoğlu Rûmî aşka vereli arını
Bî murad olup yürür ne vash ne hicran diler*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'tı İllâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.50.)

Fehmi EFENDİ: Bugün Bulgaristan sınırları içinde kalan İslimye'de (Sliven) doğdu. 1293 Osmanlı-Rus harbi esnasında muhacir kabileleri arasında İstanbul'a geldi. Sünbülüyye tarikatına intisap eden ve Fatih Altımermer'deki Hekimoğlu Ali Paşa Camii müezzinliği görevinde de bulunan Fehmi Efendi bilhassa sesinin güzelliği ve zikri idare etmedeki ustalığıyla dikkati çekti. Bazı tekkelerde zâkirlik yaptıktan sonra Silivrikapı'daki Seyyid Nizam Dergâhı zâkirbaşılığına getirildi. 25 Ocak 1935 tarihinde vefat etti ve dergâhın karşısındaki mezarlıkta Hacı Nâfiz Bey'in kabrinin yanına defnedildi. Devrinde mahfuzatının çokluğu ve başarılı müzikî hocalığı ile tanınan Fehmi Efendi asıl haklı şöhretini zâkirbaşılıkla yapmış, ayrıca bestelediği dinî ve din dışı eserlerle de zamanın müzikîsinasları arasında yer almıştır. Bu sahada bilhassa Durakçı Hacı Nâfiz Bey'den faydalandığı bilinmektedir. Ondan 500 kadar ilâhi ve birçok duraktan başka Nâyî Osman Dede'nin mi'râciyyesini de meşkettiği söylenir. Fehmi Efendi'nin müzikî eserlerinden beste, semâi, şarkı, durak ve ilâhi formlarındaki toplam on sekiz adedinin listesini Yılmaz Öztuna kaydetmektedir (BTMA, I, 287). (*Nuri Özcan, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 1995, C.12, s. 297*)

Şol ki cân vermez bu yolda pes niçin cânân diler
Müdde'idir ko anı kim dostu ol yalan diler

Dost yolunda 'âşıkâ cân vermek elbetde gerek
Zîra ol dost 'âşıkını bî-dil ü bî-cân diler

Varını ver dost derdinden alıgör zerrece
Ta ki sana da diyeler derdi var dermân diler

Her kimin gönlünde kim dost derdi yok âdem değil
Düşmüş ol hayvân 'ıyşa dün ü gün hüsrân diler

'Âşıkın 'aşkda nişânı var durur belli beyân
Fâriğ-i kevineyn olur ne assı ne ziyân diler

Kibr ü kîn olduğu cânâda 'aşk gelip kılmaz karâr
'Aşk harâblıklar sever ma'mûrları vîrân diler

Eşrefoğlu Rûmî 'aşka vereli varını
Bî-murâd olup yürür ne vasl u ne hicrân diler¹²⁰

¹²⁰ Tatcı, s. 50.

N'ola ben dervîş olsam hoş yürüsem dervîşâne
Terk eylesem kibr ü kîni yüzüm sürsem erişene

Dost dost desem dosta ersem kanda baksam dostu görsem
Dâ'im dost haberin versem gelip dostu soruşana

Döksem gözlerim yaşını artırsam bağrım başını
Bıraksam dünya işini 'azm etsem ol bî-nişâne

Kosam nefsin çirkin hûyun hiç nefse vermesem boyun
'Aşk içinde erkân âyin budur dosta gidişene

Şeyh elinden giysem kisvet nefs elinden kılsam feryâd
'Aşk elinden versem şerbet yanubanı tutuşane

Eşrefoğlu Rûmî söyler 'âşıklara haber eyler
Kimki dostu görmek diler varsın dosta bilişene¹²¹

¹²¹ Tatcı, s. 129-130.

ISFAHAN İLÂHİ

"Aşıklar İki Cihanda"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: M.Hakan Alvan

SOFYAN

'Âşıklar iki cihânda nef s murâdın almayalar
Ağlayanlar dün ü günü şâd oluban gülmeyeler

'İlm ü amel terk edeler dost ile ahd berk edeler
Yüz tutup dost a gideler aldanuban kalmayalar

Sekiz uçmak bezeklerin hûr u kûsur u köşklerin
'Arz edeler 'âşıklara hergiz nazar kılmayalar

'Âşıkların ma'sûk ile cândan öte esrârını
Ol sır içinde sırrını ferîşteler bilmeyeler

'Âşıklar dost cemâlini kanka baksalar göreler
Mûsâ ilen münâcâta Tûr-ı ta'yîn kılmayalar*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.63-64.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarında tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991'de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan'la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil yoplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan/>

'Âşıklar iki cihânda nefs murâdın almayalar
Ağlayanlar dün ü günü şâd oluban gülmeyeler

'İlm ü amel terk edeler dost ile ahd berk edeler
Yüz tutup dosta gideler aldanuban kalmayalar

Sekiz uçmak bezeklerin hûr u kûsur u köşklerin
'Arz edeler 'âşıklara hergiz nazar kılmayalar

'Âşıkların ma'sûk ile cândan öte esrârını
Ol sır içinde sırrını ferîşteler bilmeyeler

'Âşıklar dost cemâlini kanka baksalar göreler
Mûsâ ilen münâcâta Tûr-ı ta'yîn kılmayalar

Tûr ne hâcettir 'âşıka çün her yerde dostu bile
Dâ'im münâcât edeler bir dem ayrı olmayalar

Vahdet-i sırfa erenler ol dost ile dost olanlar
Ol denizde gark olanlar ad u sana kalmayalar

Eşrefoğlu Rûmî sende 'aşk bahrine gark olagör
Ta ki sende senliğinden zerre gubâr bulmayalar¹²²

¹²² Tatçı, s. 63-64.

MAHUR İLÂHİ

"Kulluğa Bel Bağlayıp"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Nafiz Bey

KUL EŞ LU RE ĞA FOĞ BEL LU
BAĞ RU LA MI YIP NİN SUL SÖZ TA LE NI Rİ
GÖZ VAR LER CEV GÖZ HER LE VE RİM Lİ
DER DÂ Dİ NE MA DÜŞ İ
OL MA MU NI ŞAM LE DER KU
MA RA NI NI GÖZ GÖZ LER LER GÖZ GÖZ LE LE
RİM RİM

Kulluğa bel bağladım sultânı gözler gözlerim
Derdine düş olmuşam dermânı gözler gözlerim

Şeyhimin gözler cemâlin gözlerim dâ'im hemân
Nicesi gözlemesin didârı gözler gözlerim

Mustafâ'nın yoluna ben câmî kurbân eylerim
'Aşk ile girdim yola meydanı gözler gözlerim

Âline ashâbına vardır bizim ikrârımız
Ebu Bekr 'Ömer 'Ali 'Osman'ı gözler gözlerim*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.110-111.)

Nafiz BEY: 19 Kasım 1849'de İstanbul'un Aksaray semtinde doğdu. Durak okumadaki ustalığından dolayı Durakçı Nâfiz diye tanındı. Maliye Nezâreti kâtiplerinden Mehmed İshak Efendi'nin oğludur. Hıfzını tamamlamasının ardından sesinin güzelliğini duyan Sultan Abdülaziz tarafından bizzat dinlenip 3 Ocak 1863'te Enderun'a alınmasından iki ay sonra Mâbeyn-i Hümâyün'da görevlendirildi. Mısır'da İstanbul usulü ezan ve Kur'an kıraatinde büyük şöhret kazandı. Ancak genç yaşta elde ettiği bu başarıları hazmedemeyenlerin, yemeğine yabancı maddeler katarak sesinin kısılmasına sebep olması yüzünden okuyuşundaki parlaklık kayboldu. Bu durum karşısında Mâbeyn-i Hümâyün'dan tekrar Enderun'a gönderilmesi kararlaştırılınca saray hizmetinden ayrıldı. Bu vazifede iken Ocak 1898'de vefat etti ve Seyyid Nizam Dergâhı'nın karşısındaki mezarlığa defnedildi. Döneminde bilinen 100'den fazla durağı talebelerinden zâkirbaşı ve bestekâr Cerrah Fehmi Efendi'ye, Fehmi Efendi de Mehmet Suphi Ezgi'ye geçmiş, Ezgi bunlardan otuz beş kadarını notaya alarak yayımlamıştır.

(Nuri Özcan, TDV İslâm Ansiklopedisi, İstanbul, 2006, C. 32, s. 293-294)

Kulluğa bel bağladım sultânı gözler gözlerim
Derdine duş olmuşam dermânı gözler gözlerim

Şeyhimin gözler cemâlin gözlerim dâ'im hemân
Nicesi gözlemesin dîdârı gözler gözlerim

Bakdığım ol gördüğüm ol istediğim oldurur
Evvel oldur âhir oldur anı gözler gözlerim

Mustafâ'nın yoluna ben cânı kurbân eylerim
'Aşk ile girdim yola meydânı gözler gözlerim

Âline ashâbına vardır bizim ikrârımız
Ebu Bekr 'Ömer 'Ali 'Osman'ı gözler gözlerim

Ne tamudan korkarım ne uçmağa meylederim
Sanma kim hûr-i cinân Rahmân'ı gözler gözlerim

“Yâ hû ya men hû” derim dâ'im temennâ ederim
Rahmetinden umarım sahbânı gözler gözlerim

Eşrefoğlu Rûmî'nin sözleri var kemter veli
Dâi'mâ îmân ile Kur'ân'ı gözler gözlerim¹²³

¹²³ Tatcı, s. 110-111.

MUHAYYER İLÂHİ

"Düşeli Bu Aşkın"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: Hammâmîzâde Dede Efendi

SOFYAN

DÜ ŞE Lİ BU AŞ KIN
CA NİM E Lİ NE
BE KÜL Nİ O DÜ LUP ŞÜR SAV DÜ RUL BU DU
HAL AŞ KIN KIN Dİ YE Lİ Lİ NE NE
BE KÜL Nİ O DÜ LUP ŞÜR SAV DÜ RUL BU DU
HAL AŞ KIN KIN Dİ YE Lİ Lİ NE NE
İS Mİ RES Mİ EŞ REF
ZÂ DE RÜ Mİ NİN

Düşeli 'aşkın bu cânım iline
Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş teselliler gelir ben kuluna

Hoş yaraşır gözyaşı 'aşıklara
Kim ki 'aşkıdır gözünden biline*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.124-125.)

Hammâmîzâde Dede EFENDİ: 9 Ocak 1778'de İstanbul Şehzadebaşı'nda doğdu. İlk mûsikî derslerini Anadolu Kesedarı Uncuzâde Mehmed Emin Efendi'den aldı. Düzenli olarak devam ettiği Yenikapı Mevlevihânesi'nde Ali Nutkî Dede ile kardeşi Abdülbâki Nâsır Dede ve devrin ileri gelen diğer mûsikîşinaslarından faydalanarak kendini yetiştirdi. Ney üflemeyi de Abdülbâki Nâsır Dede'den öğrendiği söylenir. İsmâil Dede'nin Padişah II. Mahmud devrinde sarayla münasebetleri gelişerek devam etti. 1812'de "musâhib-i şehriyârî"ler arasında alındı, bir müddet sonra da müezzınbaşılığa getirildi. Yakalandığı kolera hastalığından kurtulamayarak 29 Kasım 1846'de Mina'da vefat etti. Mekke'deki Cennetü'l-muallâ'da Hz. Hatice'nin ayakucuna defnedildi. Türk mûsikîsi tarihinin önde gelen birkaç siması arasında yer alan İsmâil Dede hânendeliği, hocalığı ve özellikle bestekârlığı ile tanınmıştır. İsmâil Dede Türk mûsikîsinin âyin, durak, tevşih, savt, ilâhi, peşrev, saz semâisi, kâr, kârçe, kâr-ı nâtık, murabba, semâi, şarkı, türkü, köçekçe gibi dinî ve din dışı sahadaki hemen her formunda eser vermiştir. İsmâil Dede 500'ün üzerinde eser bestelemiş, bazılarının güfteleri de kendisine ait olan bu eserlerin çoğu günümüze ulaşamamıştır. (Nuri Özcan, TDV İslam Ansklopedisi, İstanbul, 2001, C. 23, s. 93-95.)

Düşeli 'aşkın bu cânım iline
Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş teselliler gelir ben kuluna

Zira akdıkça gözümde kanlı yaş
İllâ yaşım dilemezsem siline

Hoş yaraşır gözyaşı 'âşıklara
Kim ki 'âşıkdır gözünden biline

Ben bu 'aşkdan bir nefes ayrılmazam
Ger yüreğim şerha şerha diline

'Aşkla geçen bir demimi vermezsem
'Aşksız olan 'ömrümün bin yılına

Kalmadı nâm ü nişânı zerrece
Garka verdi gitdi 'aşkın seline

İsm ü resmi **Eşrefoğlu Rûmî**'nin
Kül olup savruldu 'aşkın yeline¹²⁴

¹²⁴ Tatcı, s. 124-125.

NEVÂ İLÂHÎ

"Gel Gel Beru"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Kerim Öztürk

SOFYAN

GEL GE BE RÛ DERT Lİ İ SEN
DER MÂ NI İS TE BUL BU GÜN
GEL İM Dİ EY A VA RE KUL
SUL TA NI İS TE BUL BU GÜN

Gel gel beri derli isen dermânı iste bul bugün
Gel imdi ey âvâre kul sultânı iste bul bugün

Da'vâyı bâtil eyleme bîhûde sözler söyleme
Gerçek isen cân terkin ur cânâmı iste bul bugün

Terkeyle bu kâl u kıylı hiç kimseye bakma eğri
Za'if ol karınca gibi ol hânı iste bul bugün

Yık sûreti yıkılmadan boz nakşını bozulmadan
Su gibi alçağa yürü ümmânı iste bul bugün

Âlet esbâb elde iken yoldan ır benlik seddini
Gir bu insân kalıbına insâmı iste bul bugün

Başdan bu gavgâyı gider dosta giden halvet gider
Gel gir gönül hücre sine pinhânı iste bul bugün

Sendedir ol genc-i nihân sendedir ol tutma gümân
Senden sana veren alan mihmâmı iste bul bugün*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.120-121.)

Kerim ÖZTÜRK: 1967 yılında Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Aynı ilçede ilköğretimini tamamladı ve hafızlığını ikmâl etti. Sonra İmam-Hatip lisesinin Samsun'da bitirdi.1987-88 öğretim yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni kazanıp İstanbul'a geldi. Öğrencilik yıllarında Fakülte Camii'nde (Altunzade), daha sonra kısa bir süre için Kastamonu Merkez'de görev yaptıktan sonra Kartal Yakacık Merkez Camii'ne geldi. Oradan da 1997 yılında şu anda vazifeli olarak bulunduğu Valide-i Cedid Camii'ne geldi. Çeşitli mûsikî derneklerine devam etti. Maltepe Belediyesi'ne bağlı bir dernekte 7-8 ay kadar bulundu. Çeşitli korolarla, İlahiyat Fakültesi'nde iken Nuri Özcan, şimdiki bölüm başkanı olan Ahmet Hakkı Turabi ve Hüdayi topluluğunda Mehmet Kemiksiz ile beraber çalıştı.

http://www.sazvesoz.net/savi8.php?subaction=showfull&id=1251036404&archive=&start_from=&ucat=2,13&

Gel gel beri derdli isen dermânı iste bul bugün
Gel imdi ey âvâre kul sultânı iste bul bugün

Da'vâyı bâtil eyleme bîhûde sözler söyleme
Gerçek isen cân terkin ur canânı iste bul bugün

Terkeyle bu kâl u kıyılı hiç kimseye bakma eğri
Za'îf ol karınca gibi ol hânı iste bul bugün

Yık sûreti yıkılmadan boz nakşını bozulmadan
Su gibi alçağa yürü 'ûmmânı iste bul bugün

Toprak ol düş ayaklara toz ol ta kalkasın göğe
Zerre gibi âvâre ol tâbânı iste bul bugün

Âlet esbâb elde iken yoldan ır benlik seddini
Gir bu insân kalıbına insânı iste bul bugün

Başdan bu gavgâyı gider dostu giden halvet gider
Gel gir gönül hücre sine pinhânı iste bul bugün

Sendedir ol genc-i nihân sendedir ol tutma gümân
Senden sana veren alan mihmânı iste bul bugün

Uslu isen yabanı ko sen sana gel sendedir ol
Senden ana yoldur ulu sen seni iste bul bugün

Ayrılığı ko sana dolaş senden kesil ana ulaş
Senden içeri sende ol nihânı iste bul bugün

Bundan dahi diyem haber 'âlem ana âyinedâr
Taklîdi ko bul tahkîki îmânı iste bul bugün

'Âşık isen sen ol yüze küyme yarınki va'deye
Cehd eylegil bunda iken sen anı iste bul bugün

Kim bunda görmese anı anda dahi görmeyiser
İşbu sözüme sen delîl Kur'ân'ı iste bul bugün

'Ârif anı bunda görür yarınki vâ'deyi n'ider
Gel 'ârif ol göresin dahi ver cânı iste bul bugün

Eşrefoğlu Rûmî gibi sen de seni elden bırak
İki cihânı isteme Sübhân'ı iste bul bugün¹²⁵

¹²⁵ Tatcı, s. 120-121.

NEVÂ İLÂHÎ

"Şöyle Kim"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

ŞÖY LE KİM Bİ
Dİ LÜ Bİ
CÂN OL MU ŞAM
KEN Dİ AH
VÂ Lİ ME
HAY RÂN OL MU
ŞAM AH GÂH BE Nİ
BEN BİL ME ZEM KİM
KAN DE YEM

Şöyle kim bi dil ü bi can olmuşam
Kendi ahvalime hayran olmuşam
Gah ben beni bilmezsem kim kadayam
Gahi cemü gah perişan olmuşam*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 100-103.)

Şöyle kim bî-dil ü bî-cân olmuşam
Gâh ma'âdîne girip kân olmuşam

Gâh beni ben bilmezsem kim kandayam
Gâh 'imâret gâhi vîrân olmuşam

Gâh oluram bî-nişân ü gâh bâ-nişân
Gâh nişânsız mülke sultân olmuşam

Gâh ferîşteh olmuşam gâhi perî
Gâh dîv ü gâh Süleymân olmuşam

Gâh oldum Şeyh San'ân-ı zamân
Gâh tersâ geh müsilmân olmuşam

Gâh bulut olup havâyâ ağmışam
Gâhi katre gâhi 'ummân olmuşam

Gâh havâda yağmur olup yağmışam
Gâh nebât u gâhi hayvân olmuşam

Gâh od su ile toprak ferd ü ferd
Gâh tıyn gâh tıynda pinhân olmuşam

Gâh ıssı gâh sovk geh i'tidâl
Gâh damarlarda girip kan olmuşam

Söyleyen hem söyleden her nâtıkı
Tene cân u câna cânân olmuşam

Gâh mescid gâhi sâcid gâh sücûd
Gâh deyr ü gâni ruhbân olmuşam

Gâhi sâki gâhi sâgar gâhi mey
Gâhi esrik gâhi mestân olmuşam

Gâhi Türk ü gâh 'Arab gâh 'Acem
Gâhi Hindû gâhi Yunan olmuşam

Gâhi kış u gâhi yaz gâhi bahâr
Gâhi bülbül gâh gülistân olmuşam

Gâhi cism ü gâh cevâhir geh 'araz
Kendi ahvâlime hayrân olmuşam

Gâhi berr ü gâhi bahr ü geh serâb
Gâhi cem'ü gâh perişân olmuşam

Gâh zemîn ü gâh zamân gâh âsumân
Gâh zamânı döndüren ben olmuşam

Gâhi Tûr u gâh münâcât geh Musâ
Gâh Firavn u gâhi Hâmân olmuşam

Gâh irâdet gâhi mürîd gâh murâd
Gâhi küfr ü gâhi îmân olmuşam

Gâhi dûzah gâh mu'azzeb geh 'azâb
Gâhi cennet gâhi rıdvân olmuşam

Gâhi renc ü gâhi rencûr gâh tabîb
Gâhi nâle gâhi efgân olmuşam

Gâh bu cümlesinden oluram beri
Ne melek ne cin ne insân olmuşam

Ben Süleymân-ı zamânâmu kuş dilin
Söylerem 'âlemde destân olmuşam

Nisbetim yok mâsivâ'llaha benim
Bu beş on gün bunda mihmân olmuşam

Şâhinim şâhım şikâra gelmişem
Bu mîşede gör ne arslan olmuşam

Saydımı aldım yine döndüm şehâ
Varuban şâhbâz-ı şâhân olmuşam

Eşrefoğlu Rûmî 'yem ben kim bugün
Kesret ü vahdetde yeksân olmuşam¹²⁶

¹²⁶ Tatcı, s. 100-103.

NEVESER İLÂHÎ

"Senin Aşkın"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

DÜYEK

SE NİN AŞ KIN BA NA MEZ HE BÜ DİN
DİR E FEN DİM MEZ HE BÜ DİN DİR
SE Nİ HER KİM SE KİM NİN SEV MEZ Bİ DİN
A ŞIK LA RA SE SE KİM NİN SEV MEZ Bİ DİN
AŞ KIN HE MİN DİR DİR E FEN DİM
AŞ KIN HE MİN DİR SE Nİ SE VEN Nİ DER
HU RÜ KÜ SÜ RU E FEN DİM HU RÜ KÜ SÜ RU

Senin 'aşkın bana mezhep ü dîndir
Seni her kimse kim sevmez bi-dindir

Seni seven n'ider hûr u kusûru
'Âşıklara senin 'aşkın hemindri

Sekiz uçmak bana sensiz düzahdır
Yedi tamu seninle reyânidir

Şeker yersen bana sensiz acıdır
Seninle zehr-i kâtil key şirîndir

İki cihân içinde her ne kim var
Dükellinden senin 'aşkın güzîndir*

*(Mustafa Tatcı, Divânî İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.62.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<http://www.mehmetkemiksiz.com>

Senin 'âşkın bana mezhep ü dîndir
Seni her kimse kim sevmez bî-dindir

Seni seven n'ider hûr u kusûru
'Âşıklara senin 'aşkın hemîndir

Sekiz uçmak bana sensiz dûzahdır
Yedi tamu seninle reyâhîndir

Şeker yersem bana sensiz acıdır
Seninle zehr-i kâtil key şirîndir

İki cihân içinde her ne kim var
Dükeliden senin 'aşkın güzîndir

Nedir dünyâ yolunda cân verenler
Ki her bir kûşede binin binindir

Benim fikrim hayâlim endişemsin
Anınçün gözlerim her dem nemîndir

Yüreğimde yanan 'aşkın odudur
Bir iniltim enîn dünin günündür

Senin 'âşıkların çok dükelinden
Bu **Eşrefoğlu Rûmî** kemterîndir¹²⁷

¹²⁷ Tatçı, s. 62.

NIHÂVEND İLÂHİ

"Cem Olmuş Dervişleri"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: Hayâtî Günyeli

NİM SOFYAN

CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ Pİ RİM AB DÜL KÂ Dİ RİN
SA NA Dİ REM HEY Kİ Şİ KALP TEN ÇI KAR TEŞ Vİ Şİ

YO LUN DA SÂ DİK LA Rİ Pİ RİM AB DÜL KÂ Dİ RİN
O DA YAN MAZ DER Vİ Şİ Pİ RİM AB DÜL KÂ Dİ RİN

E LİM VER DİM E Lİ NE KUR BAN O LAM Dİ Lİ NE
E LİM VER DİM E Lİ NE KUR BAN O LAM Dİ Lİ NE

CAN LAR FE DA YO LU NA Pİ RİM AB DÜL KÂ Dİ RİN
EŞ REF OĞ LU KU LU DUR Pİ RİM AB DÜL KÂ Dİ RİN

Cem 'olmuş dervişleri
Sultân 'Âbdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüyüm
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytânı
Aşlı durur Geylânî
Şeyhim Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.93-93.)

Hayati GÜNYELİ: 1962 yılında Samsun/Çarşamba'da doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra İstanbul Belediye Konservatuarı'na girdi.1982 yılında TRT'nin açmış olduğu imtihanı kazandı. Askerlikten sonra 1985 yılında TRT İstanbul Radyosu'nda kadrolu ses sanatçısı oldu. Ayrıldığı eşinden iki çocuk sahibi olan Günyeli, TRT'den emekli olmuştur.10 adet şarkı, 3 adet sazeseeri ve 178 adet ilâhî bestelemiştir.

(Bestekâr hakkındaki bilgiler TRT Sanatçısı Aytaç Ergen'den elde edilmiştir.)

Cem olmuş dervîşleri
Sultân 'Âbdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytânı
Aslı durur Geylânî
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hkk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in¹²⁸

¹²⁸ Tatcı, s. 93-94.

NİHÂVEND İLÂHİ

"Yine Bu Dertli Gönül"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

Yİ NE BU DERT Lİ GÖ NÜL
EŞ REF OĞ LU RÛ Mİ NİN
KAY NA Dİ TA ŞA GEL DİM KAY NA Dİ TA ŞA GEL DİM
VAR LI Ğİ KÛL Lİ SE NİN VAR LI Ğİ KÛL Lİ SE NİN
AŞK DE Nİ Zİ NİN MEV Cİ BA ŞİM DAN A ŞA GEL DİM
HER NE KİM SEN DEN GE LİR CA Nİ NA HO ŞA GEL DİM
AŞK DE Nİ Zİ NİN MEV Cİ BA ŞİM DAN A ŞA GEL DİM
HER NE KİM SEN DEN GE LİR CA Nİ NA HO ŞA GEL DİM
AL LAH AL LAH KE RİM AL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH
AL LAH AL LAH RA HİM AL LAH LA İ LA HE İL LAL LAH

Yine bu dertli gönül kaynakadı taşa geldim
Aşk denizinin mevcı başımdan aşa geldim

Eşrefoğlu Rûmî'nin varlığı külli senin
Her ne kim senden gelir canına hoşla geldim*

*(Mustafa Tatçı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.158-159.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<http://www.mehmetkemiksiz.com>

Yine bu derdli gönül kaynadı taşa geldi
'Aşk denizinin mevci başımdan aş a geldi

Sabrim karârım gitdi 'aşk sırrımı fâş etdi
Ben dahi diyemem şunu kim garîb baş a geldi

Ol benim gönlüm alan bu cânıma cân olan
Ol beni deli kılan öğüme düş e geldi

Ansuzın olımazam buldum ayrılımazam
Ansuz bu 'aklım bilmem tedbîrim şaş a geldi

Siz şöyle sanmanız kim ben şimdi 'aşk oldum
Cânım ezel gününde âşka dolaş a geldi

Kalü belâdenmezden elestden ileriden
Türlü mihnete 'aşık anda sataş a geldi

Şol ben 'aşıkım diyen ol yalan da 'vâ kılan
Nefse dileğ in veren bunda savaş a geldi

Derd ü belâ gözgüsin gözlerken dünün günün
Dost yüzüne cân gözü ansızın tuş a geldi

Gerçi ki nihân geldi cân gözü 'ayân gördü
Münkir münâfık sandı ta 'bîrli düş e geldi

Eşrefoğ lu Rûmî'nin varlığı külli senin
Her ne kim sendne gelir cânına hoş a geldi¹²⁹

¹²⁹ Tatcı, s. 158-159.

NİKRİZ DURAK "Ben Dost Hevasına"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hüseyin Sadettin Arel

HU BEN DOST HEVÂ Sİ NA DÜŞ DÜM
ÖZ GE HE VÂ NE ME GE REK
BA ŞİM DA DOST SEV DÂ Sİ VAR
GAY RI SEV DÂ NE ME GE REK
EY ZÂ Hİ Dİ DÜN YA PE REST
VAR ZÜH DÜ NÜ ÂRZ EY LE ME
BEN A Şİ KI ŞÜ Rİ DE YEM
ZERK U Rİ YÂ NE ME GE REK
BEN UY KU MU FIKR ET MEZ SEM DÜŞ GÖ RÜP
TA' BİR ET MEZ SEM
BEN GEL ME ZEM BEN GHT ME ZEM
FE NÂ BE KÂ NE ME GE REK
BEN FA RİĞ İ DÜ Cİ HÂ NAM
İS BU GAV GÂ NE ME GE REK

Ben dost hevasına düştüm özge heva neme gerek
Başında dost sevdası var gayrı sevda neme gerek
Ey zahidi dünya perest var zühdünü arz eyleme
Ben aşığı şirideyem zerk u riya neme gerek*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahîyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 86-87.)

H.Sadettin AREL: İstanbul Vefa'da doğdu. İlköğrenimine Vefa'daki Taşmektep'te başladı, Şemsülmaârif ve Numûne-i Terakkî mekteplerinde devam etti. Yüksek tahsilini İstanbul'da Mekteb-i Hukuk-ı Şâhâne'den birincilikle mezun olarak tamamladı (1906). İlk müzik tahsiline İzmir'de on yaşlarında iken mandolin çalarak başladı. Bir süre sonra Şeyh Cemal Efendi'den ud ve Türk müzikîsi dersleri aldı. İstanbul Belediye Konservatuarı'nda ders verdiği sıralarda, Türk müzikîsinin nazariyatı ve tatbikatı ile ilgili fikirlerini benimseyen öğrencileri Arelci adı ile anılmaya başladı. Sonraları, bu yeni şartlar içinde yapılan eğitim hamleleri Arelcilik akımı olarak nitelendirildi. Bugün kullanılmakta olan donanım, güçlü, dizi, geçki, dörtlü, beşli gibi birçok Türkçe müzikî terimi ilk defa Arel tarafından kullanılmış ve daha sonra yaygınlaşmıştır. 6 Mayıs 1955'te Şişli'deki evinde vefat etti. Kabri Zincirlikuyu Asrı Mezarlığı'ndadır.

(Haydar Sanal, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1991, C. 3, s.352-354.)

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımnda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riya neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihanı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezal gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esrikliğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dost 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu firk etmezem düş görüp ta'bîr etmezem
Ben gelmezem ben gitmezem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânam
Ben fâriğ-i dü cihânam işbu gavgâ neme gerek

Ben **Eşrefoğlu Rûmî**'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek¹³⁰

¹³⁰ Tatçı, s. 86-87.

NIKRIZ İLÂHÎ

"Ey Hevâsına Tapan"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Nuri Uygun

EY HE VÂ SI NA TA PAN
HAK KA TA P HAK TA N U TAN

TEV BE YE GEL TEV BE YE

ES TEĞ Fİ RUL LAH ES TAĞ Fİ RUL LAH

Ey hevâsına tapan
Tevbeye gel tevbeye

Hakka tap haktan utan
Tevbeye gel tevbeye*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.135-136.)

M.Nuri UYGUN: 24.02.1945'de Kütahya'da doğdu. Habiboğulları soyundan olup babası emekli imamlardan Mehmet Şükrü Uygun'dur. Kütahya lisesinden mezun oldu. Yüksek lisans ve doktorasını Marmara Üniversitesi'nde bitirdi. Mehmet Yücel, Gültekin Oransay, Doğan Karağaoğlu, Neyzen Emin Dede ve Ahmet Yakupoğlu'ndan mûsikî eğitimi aldı. Millî Eğitime bağlı çeşitli okullarda mûsikî dersleri verdi. Ulusal ve uluslararası alanda makaleler yazmış ve çeşitli konserlerde görev aldı. 1991 yılında Marmara Üniversitesi'nde başladığı akademik kariyeri, yaş haddinden emekliliği sebebiyle son buldu. Emekli olduktan sonra halen İ.T.Ü. Devlet Konservatuvarı'nda doktora öğrencilerine ve F.S.M. Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nde dini mûsikî dersleri vermektedir.

(Besteğâr hakkındaki bilgiler, besteğârın kendisinden elde edilmiştir.)

Ey hevâsına tapan
Tevbeye gel tevbeye
Hakk'a tap Hak'dan utan
Tevbeye gel tevbeye

Nice nefse uyasın
Nice dünyâ kovasın
Vaktidir usansın
Tevbeye gel tevbeye

Nice beslersin teni
Yılan çıyan yer anı
Ko teni besle cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen teni sandın seni
Bilmedin senden seni
Odlara yakdın cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen dünyâ-perest oldun
Nefsin ile dost oldun
Sanma dirisin öldün
Tevbeye gel tevbeye

Gör bu mü'ekkelleri
Yazarlar hayr u şerri
Günâhdan olgıl beri
Tevbeye gel tevbeye

Ey miskîn âdemoğlu
Usan tutma 'ameli
Esmeden ölüm yeli
Tevbeye gel tevbeye

Ölüm gelicek nâçâr
Dilin tadını şaşar
Erken işini başar
Tevbeye gel tevbeye

Göçer bu dünyâ kalmaz
Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Nefs Tanrı'nın düşmanı
Tevbe kıl öldür anı
Kurtar yazıkdan cânı
Tevbeye gel tevbeye

Geçer bu dünyâ kalmaz
'Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Eşrefoğlu Rûmî sen
Tevbe kıl erken uyan
Olma yolunda yalan
Tevbeye gel tevbeye¹³¹

¹³¹ Tatçı, s. 136-137.

RAST İLÂHÎ

"Ben Dost Hevasına"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmi
Beste: Şeyh Hüseyin Halis Efendi

BEN DOST HE VA SI NA DÜŞ DÜM
BEN EŞ RE VA FOĞ LU NA RÜ Mİ YEM

GAY RI HE VA NE ME GE REK
BEN BA KI YEM BEN KA DI MEM

BA ŞİM DA DOST SEV DA SI VAR
BEN OL MÜR Gİ LÂ HU TI YEM

GAY RI SEV DA NE ME GE REK
AR ZU SE MA NE ME GE REK

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhîd-i dünyâ-perest var zühüdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riyâ neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün girdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihanı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezel gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esriklüğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben Eşrefoğlu Rûmî'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlåhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.86-87.)

H. Halis EFENDİ: İstanbul'da doğdu ve burada yaşadı. Döşemeci İbrâhim Efendi'nin oğludur. Son devrin meşhur zâkirbaşlarından Balat İmamı diye tanınan Hâfiz Hasan Efendi'den faydalandı ve ondan pek çok ilâhî ve şughul meşketti. Bu arada hıfzını tamamladı. Evkaf Mahkemesi mümeyyizliği yaptı ve Şehremini'de Remlî Mehmed Efendi Kâdirî Dergâhı şeyhliğinde bulundu. 7 Muharrem 1338 (3 Ekim 1919) tarihinde vefat ederek tekkenin hazîresine defnedildi. Kardeşi Şeyh Râşid Efendi devrinin önemli zâkirbaşı ve mûsikîşinaslarındandı. Son dönem zâkirbaşlarından Selâhattin Gürer de yeğenidir.

(Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1998, C. 18, s. 548.)

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımnda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riya neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihanı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezal gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esrikliğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dost 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu firk etmezem düş görüp ta'bîr etmezem
Ben gelmezem ben gitmezem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânâm
Ben fâriğ-i dü cihânam işbu gavgâ neme gerek

Ben Eşrefoğlu Rûmî'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek¹³²

¹³² Tatçı, s. 86-87.

RAST İLÂHİ

"Bu Dervişlik Yoluna"

NİM SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Bekir Sıtkı Sezgin

BU DER VİŞ LİK YO LU NA SID KI LE GE LEN GEL SİN
DER VİŞ LER HAK' KIN DOS TU CAN LA RI E ZEL MES Tİ

HAK' DAN ÖZ GE NE KI VAR GÖN LÜN DEN Sİ LEN GEL SİN
AŞK ŞEM İ Nİ YAK DI LAR PER VÂ NE O LAN GEL SİN

HAK' DAN ÖZ GE NE KI VAR GÖN LÜN DEN Sİ LEN GEL SİN
AŞK ŞEM İ Nİ YAK DI LAR PER VÂ NE O LAN GEL SİN

LÂ İ LÂ HE İL LEL LÂH LÂ İ LÂ HE İL LEL LAH

LÂ İ LÂ HE İL LEL LÂH HÜ HÜ HÜ HÜ İL LEL LÂH

Bu dervişlik yoluna aşk ile gelen gelsin
Hak'tan özge ne ki var gönlünden silen gelsin

Dervişlik dedikleri bî-nihâyet denizdir
Bu pâyânsız denizin mevcine duyan gelsin

Dervişlik bir lokmadır yer ile gökten ulu
Bu azamet lokmayı yudup sinuran gelsin

Dervîş tulunur doğar her nefes göğe ağar
Ben diyem doğru haber cânına kıyan gelsin

Dervîşin gözü açık dünü günü uyanık
Bu söze tanrım tanık bakmadın gören gelsin

Dervîşin kulağı sak Hâk'tan okur o sebak
Deprenmedim dil dudak sözüm işiten gelsin

Dervîşin kolu uzun çıkarır münkir gözün
Şarktan garba düpdüzün sunmadan eren gelsin

Bu Eşrefoğlu Rûmî dervîşliğe geleli
Nefsindedir küllisi nefsin öldüren gelsin*

*(Mustafa Güneş, İznikli E.R.Divân ve Menkıbeler, Hoşgörü Yayınları:32, s.188)

Bekir Sıtkı SEZGİN: 1 Temmuz 1936'da İstanbul Şehremini'de doğdu. Babası, Kemah'ın Hüdü köyünden Kâdiri şeyhi Hâfız Hüseyin Efendi, annesi Feride Hanım'dır. 1959'da girdiği İzmir Radyosu'nda iki yıl sonra stajyerliği kalkarak solist ses sanatçısı oldu. Bu görevini Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu (TRT) bünyesinde devam ettirdi. 1965'te birinci sınıf ses sanatçısı oldu. 1975-1976 ders yılında İstanbul'da öğrenime açılan Türk Müsikisi Devlet Konservatuarı'nın şan bölümünde repertuar hocalığına tayin edildi. Bu münasebetle İzmir'den ayrılıp İstanbul'a yerleşti. 1981 yılı sonunda Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu'ndan emekli oldu. 10 Eylül 1996 tarihinde kalp krizinden vefat etti ve ertesi gün Sahrâyıcedid Mezarlığı'na defnedildi. Dini ve din dışı formlarda pek çok nota neşretmiştir. Ortaya koyduğu mükemmel icranın gelecek nesillere taşınmasında da büyük gayret göstermiş ve talebeler yetiştirmiştir. Oğlu Hüseyin Kutsi Sezgin, Doğan Dikmen, Serhat Sarpel, Necmettin Yıldırım, Aytaç Ergen, Fatih Salgar bunlardan bazılarıdır. (*Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2009, C. 37, s. 82-83.*)

Bu dervîşlik yoluna aşk ile gelen gelsin
Hak'tan özge ne ki var gönlünden silen gelsin

Dervîşlik dedikleri bî-nihâyet denizdir
Bu pââyânsız denizin mevcine duyan gelsin

Dervîşlik bir lokmadır yer ile gökten ulu
Bu azamet lokmayı yudup sınırın gelsin

Dervîşlik dedikleri bir tükenmez kân olur
Hâs u 'âm kul u sultân bu kândan alan gelsin

Dervîş tulunur doğar her nefes göğe ağar
Ben diyem doğru haber cânına kıyan gelsin

Dervîşin gözü açık dünü günü uyanık
Bu söze tanrım tanık bakmadın gören gelsin

Dervîşin kulağı sak Hâk'tan okur o sebak
Deprenmedim dil dudak sözüm işiten gelsin

Dervîşin kolu uzun çıkarır münkir gözün
Şarktan garba düpdüzün sunmadan eren gelsin

Dervîşler Hakk'ın dostu cânları ezel mesti
Aşk şemîni katılar pervâne olan gelsin

Bu **Eşrefoğlu Rûmî** dervîşliğe geleli
Nefsindendir küllisi nefsin öldüren gelsin¹³³

¹³³ Güneş, s.188.

RAST İLÂHİ

"Cem Olmuş Dervişleri"

DÜYEK

Güfte: Eşrefzâde Abdullah Rûmî
Beste: Zeki Altun

CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ Pİ RİM AB DÜL KÂ Dİ RİN
HAK KA TIN DA U LU DUR İ Kİ Cİ HAN DO LU DUR

YO LUN DA SA DİK LA RİN Pİ RİM AB DÜL
EŞ REF ZÂ DE KU LU DUR Pİ RİM AB DÜL

KÂ Dİ RİN AL LAH KÂ Dİ RİN
KÂ Dİ RİN AL LAH KÂ Dİ RİN

Cem 'olmuş dervişleri
Sultân 'Abdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Suлтân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğımın bülbülüyüm
Suлтân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytâm
Aşlı durur Geylânî
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Suлтân Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.93-94.)

Zeki ALTUN:1920 yılında İstanbul'un, Vefa semtinde dünyaya gelmiştir. Babası Hasan Bey ve annesi Elmas Hanım'dır.1938'de Nuruosmaniye Kur'an Öğretim Kursunu bitirmiştir. Hafız Kemal Efendi ile ilâhi meşk etmiş ve mevlüt okuma dersleri almıştır. Eyyubi Ali Rıza Şengel, Beşiktaşlı Hafız Rıza Efendi ve Saadettin Kaynak ile beste, semai ve fasıllar meşk etmiştir. Değerli hafız ve sanatçılardan; Saadettin Hepar, Cevdet Çağla, Sadi Hoşses, Yaşar Okur, Necmi Rıza Ahıskan ve Hulusi Sesigür ile birlikte çalışarak müzik bilgisi artmıştır. Türkiye Hafız-ı Kuran ve Mevlithanlar Cemiyeti'nin kurulmasında büyük pay sahibi olmakla birlikte, 1966 yılında cemiyete üye olmuş ve burada başkan yardımcılığı ve başkanlık yapmıştır. 08 Eylül 1999 tarihinde 79 yaşında İstanbul'da vefat etmiştir. <http://www.hakanaltun.org/album/dedemin-ilahileri.html>

Cem 'olmuş dervîşleri
Sultân 'Âbdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytânı
Aslı durur Geylânî
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hkk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîsi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in¹³⁴

¹³⁴ Tatçı, s. 93-94.

RAST İLÂHİ

"Ey Dervîşem Diyen Kişi"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hopçuzâde Şâkir Efendi

EY DER VI
ŞEM DER VI ŞEM
Dİ YEN Kİ
Şİ GAY
RE GÖ NÜL
YAN GÖ NÜL VER ME
SA KİN CÂ Nİ
Nİ AŞK
O DU SA NIP

Ey dervîşem diyen kişi gayra gönül verme sakın
Canımı aşk odu sanıp nefs oduna atma sakın*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 113-114.)

Hopçuzâde Şâkir EFENDİ: İstanbul'da doğdu. Tophane'de Kâdirî tarikatına ait Karabaş Tekkesi şeyhlerinden Hopçu Seyyid Ahmed Efendi'nin oğludur. Babasının lakabından dolayı aile Hopçuzâdeler diye tanınır. İyi bir tahsil gördü. Genç yaşta Kâdirî tarikatına intisap etti. Sesinin güzelliğiyle dikkati çeken Mehmed Şâkir, bazı dergâhlarda zâkirlik yaptıktan sonra Karabaş Tekkesi zâkirbaşılığına getirildi. Babasının vefatı üzerine adı geçen tekkeye şeyh tayin edildi (1831) ve ölümüne kadar bu görevde kaldı. Hacca da giden Mehmed Şâkir Efendi 22 Receb 1276'da (14 Şubat 1860) vefat etti ve aynı tekkenin haziresinde mihrap önüne defnedildi. Mehmed Şâkir Efendi tabii ses güzelliğinin yanında bestelediği dinî ve din dışı eserlerle de tanınmıştır. Müsikîdeki hocası Sünbülî şeyhi Şikârîzâde Ahmed Efendi olup ondan pek çok dinî eser meşketmiştir.

(Hasan Aksoy, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2003, C. 28, s. 530.)

Ey dervîşim diyen kişi gayra gönül verme sakın
Cânını 'aşk odu sanıp nefs oduna atma sakın

'Aşkın odu 'âşıkların cânın yakar ol dost için
At cânını 'aşk oduna iki sanıp durma sakın

'Aşk denizi derin olur nice yüzgeçler boğulur
Kenârı yok bu denizin çıkam deyü sorma sakın

Bu denizin yüzgeçleri cânsız olur bahrîleri
Cân terkini urmayınca bu denize

Bahrî isen bu denize Eşrefoğlu Rûmî eğer
Az az çıkar 'aşk gevherin kendözünü yorma sakın¹³⁵

¹³⁵ Tatcı, s. 113-114.

RAST İLÂHİ

"Ey Hevasına"

Güfte: Eşrefzâde Rûmîyy-ül Kâdir
Beste: Mustafa Hakan Alvan

SOFYAN

EY HE VA SI NA TA PAN TEV BE YE GEL TEV BE YE
EY MIS KIN A DEM OĞ LU U SAN TUT MA A BE LE Mİ

HAK KA TAP HAK TAN U TAN TEV BE YE GEL TEV BE YE TEV BE YE GEL TEV BE YE
ES ME DEN Ö LÜM YE LÜ TEV BE YE GEL TEV BE YE TEV BE YE GEL TEV BE YE

ŞEN DÜN YA PE RES TOJ DÜN NEF SİN İ LE DOS TOL DUN
Ö LÜM GE LE CEK NA ÇAR Dİ LİN TA Dİ Nİ ŞA ŞAR

SAN MA Dİ Rİ SİN ÖL DÜN TEV BE YE GEL TEV BE YE TEV BE YE GEL TEV BE YE
ER KEN İ Şİ Nİ BA ŞAR " " " " " " " " " " " "

Ey hevâsına tapan
Tevbeye gel tevbeye
Hakk'a tap Hak'dan utan
Tevbeye gel tevbeye

Nice nefse uyasın
Nice dünyâ kovasın
Vaktidir usansın
Tevbeye gel tevbeye

Nice beslersin teni
Yılan çıyan yer anı
Ko teni besle cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen teni sandın seni
Bilmedin senden seni
Odlara yakdın cânı
Tevbeye gel tevbeye

Gör bu mü'ekkelleri
Yazarlar hayr u şerri
Günâhdan olgıl beri
Tevbeye gel tevbeye

Ey miskîn âdemoğlu
Usan tutma 'amelî
Esmeden ölüm yeli
Tevbeye gel tevbeye

Ölüm gelecek nâçâr
Dilin tadını şaşar
Erken işini başar
Tevbeye gel tevbeye

Göçer bu dünyâ kalmaz
Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Geçer bu dünyâ kalmaz
Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Eşrefoğlu Rûmî sen
Tevbe kıl erken uyan
Olma yolunda yalan
Tevbeye gel tevbeye *

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.136-137.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarında tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991'de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan' la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil yoplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan>

Ey hevâsına tapan
Tevbeye gel tevbeye
Hakk'a tap Hak'dan utan
Tevbeye gel tevbeye

Nice nefse uyasın
Nice dünyâ kovasın
Vaktidir usansın
Tevbeye gel tevbeye

Nice beslersin teni
Yılan çıyan yer anı
Ko teni besle cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen teni sandın seni
Bilmedin senden seni
Odlara yakdın cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen dünyâ-perest oldun
Nefsin ile dost oldun
Sanma dirisin öldün
Tevbeye gel tevbeye

Gör bu mü'ekkelleri
Yazarlar hayr u şerri
Günâhdan olgıl beri
Tevbeye gel tevbeye

Ey miskîn âdemoğlu
Usan tutma 'ameli
Esmeden ölüm yeli
Tevbeye gel tevbeye

Ölüm gelicek nâçâr
Dilin tadını şaşar
Erken işini başar
Tevbeye gel tevbeye

Göçer bu dünyâ kalmaz
Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Nefs Tanrı'nın düşmanı
Tevbe kıl öldür anı
Kurtar yazıkdan cânı
Tevbeye gel tevbeye

Geçer bu dünyâ kalmaz
'Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Eşrefoğlu Rûmî sen
Tevbe kıl erken uyan
Olma yolunda yalan
Tevbeye gel tevbeye¹³⁶

¹³⁶ Tatçı, s. 136-137.

RAST İLÂHÎ

"Hep Fesad İşlerime"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: ?

HEP FE SAD İŞ LE Rİ ME (MEV LAM)
EŞ REF ZÂ DE RÜ Mİ NİN
ES TAĞ Fİ RUL LAH TÖV BE
ŞOL ÇOK GÜ NAH LA RI NİN
YA MAN TEŞ VİŞ LE Rİ ME (MEV LAM)
KE FA RE Tİ DİR A NİN
ES TAĞ Fİ RUL LAH TÖV BE
YA MAN TEŞ VİŞ LE Rİ ME (MEV LAM)
KE FÂ RE Tİ DİR A NİN
ES TAĞ Fİ RU LAH TÖV BE

Hep fesâd işlerime
Estağfirullah tevbe
Yaman teşvîşlerime
Estağfirullah tevbe

Benden suçumu sorma
Aybım yüzüme urma
Mâhrum beni döndürme
Estağfirullah tevbe

Gözümün bakdığına
Gönlümün akdığına
Kulağım çakdığına
Estağfirullah tevbe

Settârül'uy'ub sensin
Gaffârü'z-zünûp sensin
Fettâhü'l-kulûb sensin
Estağfirullah tevbe

Bildim suçumu bildim
Döndüm Çalab'ım döndüm
Geldim kapına geldim
Estağfirullah tevbe

Nefs bendine tutuldum
Şeytâna esîr oldum
Her hatâ ki ben kıldım
Estağfirullah tevbe*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.138-139.)

Hep fesâd işlerime
Estağfirullah tevbe
Yaman teşvîşlerime
Estağfirullah tevbe

Gözümün bakdığına
Gönlümün akdığına
Kulağım çakdığına
Estağfirullah tevbe

Dilimin gıybetine
Nefsimin lezzetine
Hep a'zam zilletine
Estağfirullah tevbe

Bildim suçumu bildim
Döndüm Çalab'ım döndüm
Geldim kapına geldim
Estağfirullah tevbe

Benden suçumu sorma
Aybım yüzüme urma
Mâhrum beni döndürme
Estağfirullah tevbe

Settârül'uy'ub sensin
Gaffârü'z-zünûb sensin
Fettâhü'l-kulûb sensin
Estağfirullah tevbe

Gerçi kim günâhım çok
Rahmetin dahi artık
'Âsine kapın açık
Estağfirullah tevbe

Nefs bendine tutuldum
Şeytâna esîr oldum
Her hatâ ki ben kıldım
Estağfirullah tevbe

Eşrefoğlu Rûmî'nin
Şol çok günâhlarının
Kefâretidir anın
Estağfirullah tevbe

Tevbeyi ta'cîl edin
Gelin uçmağa gidin
Ey mü'minler siz edin
Estağfirullah tevbe

Arzû yılanların
Cânları sokduğunun
Tiryâki ol ağunun
Estağfirullah tevbe¹³⁷

¹³⁷ Tatcı, s. 138-139.

RAHATÜ'L-ERVAH İLÂHİ

"Nideyim Sabredebilsem"

EVSAT

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Ali Rıza Şengel

Nİ DE YİM SAB RE DE BİL SEM
Dİ LÜ CAN O DA YA NAR
VE Lİ AH EY LER İ SEM KEV
NÜ ME KAN O DA YA NAR
BO YA Dİ YER YÜ ZÜ NÜ AH
İ LE ZA RİM TÛ TÛ NÜ
BU İ NİL TİM İ Şİ TEN CÛM
LE Cİ HAN O DA YA NAR

Nideyim sabr eder isem dil ü cân oda yanar
Velî ah eyler isem kevn ü mekan oda yanar

Boyadı yeryüzünü ah ile zârım tütünü
Bu iniltim zârına cümle cihan oda yanar*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.66-67.)

Ali Rıza ŞENGEL: İstanbul'un Eyüp semtinde doğdu. Bu sebeple daha çok Eyyübî Ali Rıza Bey diye tanındı. Babası son dönem zâkirbaşlarından, dinî eserler bestekârı Eğrikapılı Mehmed Efendi'dir. Babasının evlerinde düzenlediği müzikli toplantılarına katılarak küçük yaştan itibaren müzik ortamında yetişti. Ancak ciddi müzik öğrenimine on sekiz yaşında Muallim İsmâil Hakkı Bey'in müzik dershanesinde aldığı solfej ve nazariyat dersleriyle başladı. Ayrıca Ali Rıza Bey'in müzik hayatında tekkelerin büyük etkisi oldu. Müsikî-i Osmânî Cemiyeti'nin Eyüp şubesinde hocalık yaptı. Muallim İsmail Hakkı Bey'in kurup orkestrasını yönettiği İstanbul Opereti'nde uzun süre çalpara çaldı. 28 Eylül 1953 tarihinde vefat etti ve Merkezefendi Mezarlığı'na defnedildi.

(Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 2010, C 38, s. 537-538.)

N'ideyim sabr eder isem dil ü cân oda yanar
Veli âh eyler isem kevn ü mekân oda yanar

Boyadı yeryüzünü âh ile zârım tütünü
Bu iniltim zârına cümle cihân oda yanar

Beni vaslından ırağ eyleyip cennete koma
Bu iniltim işidip hûr-ı cinân oda yanar

Yâ Rabbi firkatın oduyla yanar yedi tamu
Yine hicrin oduna kevn ü mekân oda yanar

Kim ola şem'a yakın olmaya da'va edine
Nice yüz bin per-i pervâne oda yanar

Eşrefoğlu yanagör kûh u kenarında Hakk'ın
Demeyeler Rûmî'ye ibn-i fülân oda yanar¹³⁸

¹³⁸ Tatcı, s. 66-67.

SABA İLÂHİ

"Ey Gönül"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Minaceddîn Minareci

MÜSEMME

EY GÖ NÜL BİR DER DE DÜŞ KİM
AN DA DER MAN GİZ Lİ DİR
GEL KA RIŞ BİR KAT RE YE KİM
BU FE RA GAT CÜB BE SİN DE
AN SIR DA UM MAN GİZ Lİ DİR
Rİ SUL TAN GİZ Lİ DİR
TER Kİ DÜP CA NÜ Cİ HA Nİ
GEY FE RA GAT CÜB BE SİN

Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir
Gel kartış bir katreye kim anda 'ummân gizlidir

Terk edip nâmûs u 'ârî giy melâmet hırkasın
Bu melâmet hırkasında nice sultân gizlidir

Değme bir dervîş fakîri hor görür hor bakma kim
Kalbinin her köşesinde 'arş-ı Rahmân gizlidir

Nutka gelse cân u dil bulur hayât-ı cavidân
'Âşıkın her bir sözünde âb-ı hayvân gizlidir*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İllâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.55.)

Not: Bestekâr hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir
Gel karış bir katreye kim anda 'ummân gizlidir

Terk edip nâmûs u 'ârı giy melâmet hırkasın
Bu melâmet hırkasında nice sultân gizlidir

Değme bir dervîş fakîri hor gör hor bakma kim
Kalbinin her köşesinde 'arş-ı Rahmân gizlidir

Nutka gelse cân u dil bulur hayât-ı câvidân
'Âşıkın her bir sözünde âb-ı hayvân gizlidir

Gör bu **Eşrefoğlu Rûmî** bahr-i 'aşkda neyledi
Cân u başın terk edip kim anda cânân gizlidir¹³⁹

¹³⁹ Tatcı, s. 55.

SABA İLÂHİ

"Yüreğime Dost Derdi"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mustafa Hakan Alvan

SOFYAN

YÜ RE Ğİ ME DOST RA DER Dİ UR DU TÜR LÜ
İL Mİ NE MA RU LAN LAR KAL DI AŞK TAN

1. 2.
YA RE LER YA RE LER HİÇ TA BIB LER A NA KIL MAZ NE DE VA NE
Bİ NA SİB Bİ NA SİB A ŞI KIN BİR LE MA Sİ NA ER ME ZOL Bİ

1. 2.
ÇA RE LER AL LAH ÇA RE LER AL LAH İL LE O LUR
ÇA RE LER ER LEŞ REF FOĞ LU

1. 2.
DOST VAS LI A NA DER MA NI TA BİB AL LAH NI TA BİB
RÜ Mİ YE GER SOR SA LAR DOST KAN DE DİR DE DİR

1. 2.
AN DAN ÖZ GE HER NE KİL SAM YÜ RE Ğİ Mİ YA RE LER ALLAH YA RE LER
Dİ YA YER GÖK AR ŞU ŞÜR Sİ DOP DO LU HEP A RE LER A RE LER

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabibler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vaslı ana dermân u tabîb
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pâreler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Hâldaşım dır râzdaşım dır gelsin ol âvâreler

İlmine mağrur olanlar kaldı 'aşkdan bî-nasîb
'Âşıkın bir lem'asına ermez ol bî-çâreler

El tutşup gidelim dostdan yana ive ive
Bizi bunda aldamasın işbu ağ u karalar*

*(Mustafa Tatçı, Dîvân'ı İllâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.48-49.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarında tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991'de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan'la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil yoplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan>

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabîbler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vaslı ana dermânı u tabîb
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pâreler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Hâldaşımıdır râzdaşımıdır gelsin ol âvâreler

İlmine mağrur olanlar kaldı ‘aşktan bî-nasib
‘Âşıkın bir lem'asına ermez ol bî-çâreler

El tutuşup gidelim dostdan yana ive ive
Bizi bunda aldamasın iş bu ağ u karalar

‘Âlidir ‘aşk meclisi bî-derd olanlar eremez
Gönlü bî-derdin katıdır tıynın seng-i hâreler

‘Âşık-ı şûrîdeler şûrîde şeydâ oluban
Taş gibi gönülleri yumuşak muma döndereler

Dost derdiyle hemîşe teşne olanları
Dost vaslı şerbetiyle daimâ suvaralar

Eşrefoğlu Rûmî'ye sorar isen dost kandedir
Der yer ü gök ‘arş u kürs dopdoludur hep aralar

İllâ görmez anı bu ten gözü cân gözü gerek
Can gözün açmağa bir mürşid katına varalar¹⁴⁰

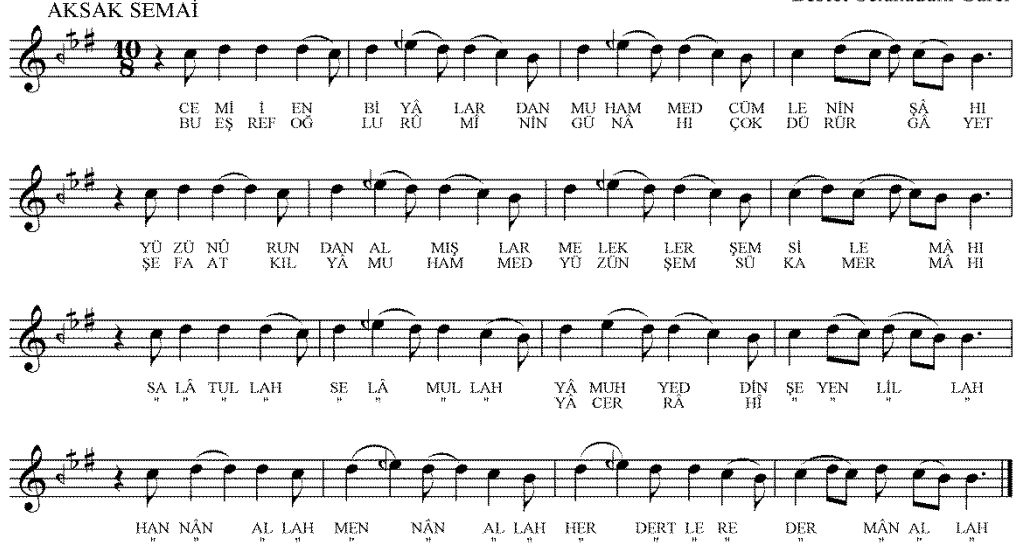
¹⁴⁰ Tatçı, s. 48-49.

SEGÂH İLÂHÎ

"Cemi Enbiyalardan"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Selâhaddin Gürer

AKSAK SEMAÎ

CE Mİ İ EN Bİ YÂ LAR DAN MU HAM MED CÜM LE NİN ŞÂ HI
BU EŞ REF OĞ LU RÜ Mİ NİN GÜ NÂ HI ÇOK DÜ RÜR ŞÂ GÂ YET

YÜ ZÜ NÜ RUN DAN AL MIŞ LAR ME LEK LER ŞEM Sİ LE MÂ HI
ŞE FA AT KIL YÂ MU HAM MED YÜ ZÜN ŞEM SÜ KA MER MÂ HI

SA LÂ TUL LAH SE LÂ MUL LAH YÂ MUH YED DİN ŞE YEN LİL LAH
YA CER RA Hİ Hİ Hİ Hİ Hİ

HAN NÂN AL LAH MEN NÂN AL LAH HER DERT LE RE DER MÂN AL LAH

Cemî-i enbiyâlardan Muhammed cümleinin şâhı
Yüzü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavsey'n'e tavâf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varbilmezler ol bir demde varır râhı

Kılarım cânımı kurbân senin yolunda ey Ahmed
N'ola bir kez yüzün görsem seher vakti sehergâhı

Tecellî-î cemâlîni şular kim gördüler bir kez
Anınçün 'aşk ile dâim ederler derd ile âhı

Bu Eşrefoğlu Rûmî'nin günâhı çok durur gâyet
Şefâ'at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014 ,s.152.)

Selâhaddin GÜRER: İstanbul Şehremini'de doğdu. Müsikî çevrelerinde Albay Selâhattin Bey adıyla tanınır. Babası Hasan Efendi, annesi Şâhinde Hanım'dır. Küçük yaşta babasının vefatı üzerine dayıları Şehremini'deki Remlî Tekkesi şeyhi, bestekâr ve zâkirbaşı Hâfız Hüseyin Hâlis Efendi ile devrinin önde gelen zâkirbaşı Şeyh Râşid Efendi'nin himayelerinde tekke ortamında büyüdü ve tasavvuf terbiyesi aldı. Bacanağı Ali Rıza Şengel ve Hüseyin Sadeddin Arel gibi ünlü müsikîşinasların devam ettiği Remlî Dergâhı'ndaki müsikî muhitinde yetişen Selâhattin Bey ilâhî, durak, şugul gibi formlarda binlerce eseri hâfızasına alarak tekke müsikîsinin öğretilmesi, icrası ve neşri yoluyla canlı kalması ve sonraki nesillere intikali hususunda önemli hizmetlerde bulunmuştur. Selâhattin Bey, Türk dinî müsikîsinin önemli eserlerinden Nâyî Osman Dede'nin mi'râciyyesini, mi'râciyehan Hopçuzade Şâkir Efendi ile beraber vakfiyeleri gereği İstanbul'da Nasûhî Efendi, Aziz Mahmud Hüdâyî, Sümbül Efendi, Tophane Kâdirî Âsitânesi camileriyle Bursa'da Mahkeme ve Nümâniye camilerinde her yıl okuyarak bu geleneğin günümüze intikalini sağlayanlar arasında yerini almıştır. 2 Ocak 1978'de İstanbul'da vefat etti ve Mevlânâkapı'da Çürüklük Mezarlığı'na defnedildi. (*Muhittin Serin, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1996, C.14, s. 316-317.*)

Cemi'-i enbiyâlardan Muhammed cümlenin şâhı
Yüz-ü nûrundan almışlar felekler şems ile mâhı

Yedi kat gökleri geçdi kadem 'arş üstüne basdı
Erişdi Kâbe kavseyn'e tavâf eyledi dergâhı

Anın seyr ü sülûkundan melekler 'âciz oldular
Ki bin yıl varıbilmezler ol bir demde varır râhı

Kılarım cânımı kurbân senin yoluna ey Ahmed
N'ola bir kez yüzün görsem seher vakti sehergâhı

Tecellî-i cemâlini şular kim gördüler bir kez
Anınçün 'aşk ile dâim ederler derd ile âhı

Bu **Eşrefoğlu Rûmî**'nin günâhı çok dürür gâyet
Şefâ 'at kıl yâ Muhammed yüzün şems ü kamer mâhı¹⁴¹

¹⁴¹ Tatcı, s. 152.

SEGÂH İLÂHÎ

"Ey Allahım"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Çolakzâde Ahmed Efendi

SOFYAN

EY AL LA HIM BE Nİ SEN DEN A YIR MA (SAZ) A YIR MA (SAZ)

BE Nİ SE NİN CE MÂ LİN DEN A YIR MA (SAZ) A YIR MA (SAZ)

SE Nİ SEV MEK BE NİM Dİ NİM İ MÂ NİM (SAZ) İ MÂ NİM (SAZ)

İ LÂ Hİ Dİ NÜ İ MAN DAN A YIR MA (SAZ) A YIR MA (SAZ)

ŞEY HİM GÜL DÜR BE A NİN A RI Sİ YİM (SAZ) RI Sİ YİM (SAZ)

İ LÂ Hİ A RI YI GÜL DEN A YIR MA (SAZ) A YIR MA (SAZ)

EŞ REF ZÂ DE SE NİN KEM TER KU LUN DÜR (SAZ) KU LUN DÜR (SAZ)

İ LÂ Hİ KU LU NU SEN DEN A YIR MA (SAZ) A YIR MA (SAZ)

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni Senin cemalinden ayırma*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlâhîvat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 149-150.)

Ahmet EFENDİ: Tasavvuf ve mûsikî çevrelerinde Çalâk lakabı ile şöret bulmuştur. Kelime halk ağzında "çaylak" şekline girdiğinden Çaylak Ahmed Efendi olarak da anılır. Hayatı hakkında fazla bilgi bulunmamakla beraber İstanbul'da yaşadığı bilinmektedir. 1091'de Çağaloğlu Sarayı civarında kendi lakabı ile anılan Halvetiyye Tekkesi şeyhliğine tayin edildi. Safer 1123 tarihinde vefatına kadar bu vazifede kaldı ve aynı tekkenin hazîresine defnedildi. Vefatından sonra yerine, Türk dinî mûsikîsinin önde gelen bestekârlarından biri olan oğlu Çalâkzâde Şeyh Mustafa Efendi getirilmiştir. Ahmed Efendi zamanının önemli zâkirleri arasında yer almış, dinî mûsikî ve tasavvuf sahasındaki kudretini de uzun müddet devam ettirdiği şeyhlik vazifesi ile göstermiştir. Bestelediği dinî eserler muhtelif el yazması güfte mecmualarında görülmekte ise de bunlardan hiçbiri günümüze ulaşmamıştır. (Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1989, C. 2, s. 58-59.)

Ey Allahım beni senden ayırma
Beni senin cemâlinden ayırma

Seni sevmek benim dînim imânım
Îlâhi dîni imândan ayırma

Sararıp soluban döndüm hazâna
Îlâhi hazanı daldan ayırma

Şeyhim güldür ben anın yaprağyam
Îlâhi yaprağım gülden ayırma

Ben ol dost bâğçesinin bülbülüyem
Îlâhi bülbülüm gülden ayırma

Balığın cânı suda dediler
Îlâhi balığım sudan ayırma

Eşrefoğlu Rûmî kemter kulundur
Îlâhi kulu sultândan ayırma¹⁴²

¹⁴² Tatcı, s. 149-150.

SEGÂH DURAK

"Kim ki Can Vermez"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

DURAK EVFERİ

DOST KİM Kİ CAN VER LU
MEZ RÜ BU Mİ YOL AŞ DA KA
BES VE Nİ RE ÇÜN Lİ CÂ DEN
NAN CA Dİ Nİ LER Nİ
MÜD SÜ DE MU İ RAD DİR Ö
KO LUP A GE Nİ ZER KİM NE
DOS VAS TA LI OL NA YA HİC
LAN RAN SÖY Dİ LER LER

Şol ki cân vermez bu yolda pes niçin cânân diler
Müdde'îdir ko anı kim dostu ol yalan diler

Eşrefoğlu Rûmî 'aşka vereli varını
Bî-murâd olup yürür ne vasl u ne hicrân diler*

*(Mustafa Tatçı, Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.50.)

Şol ki cân vermez bu yolda pes niçin cânân diler
Müdde'idir ko anı kim dostu ol yalan diler

Dost yolunda 'âşıkâ cân vermek elbetde gerek
Zîra ol dost 'âşıkını bî-dil ü bî-cân diler

Varını ver dost derdinden alıgör zerrece
Ta ki sana da diyeler derdi var dermân diler

Her kimin gönlünde kim dost derdi yok âdem değil
Düşmüş ol hayvân 'ıyşa dün ü gün hüsrân diler

'Âşıkın 'aşkda nişânı var durur belli beyân
Fâriğ-i kevineyn olur ne assı ne ziyân diler

Kibr ü kîn olduğu cânâda 'aşk gelip kılmaz karâr
'Aşk harâblıklar sever ma'mûrları vîrân diler

Eşrefoğlu Rûmî 'aşka vereli hep varını
Bî-murâd olup yürür ne vasl u ne hicrân diler¹⁴³

¹⁴³ Tatcı, s. 50.

ŞEDARABAN İLÂHİ

"Benim Şeyhim"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Derviş Kânûnî

DÜYEK

BE NİM DA İM SEY AL HİM LAH SE Nİ İ LE HAK ŞEY KA HI
YE Tİ MİN İ RİR Şİ AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH YÂ HÛ YÂ AL
LAH Nİ CE DOST DE MÜŞ YİN KİL CE LE Rİ A KAR AN GÖ DA ZÜ
Bİ Tİ NÜN YA RİR Şİ AL LAH AL LAH
AL LAH AL LAH YÂ HÛ YÂ AL LAH
MU HAM EŞ REF ME OĞ DİN LU SAN RU CA Mİ Ğİ A NA NIN
GÖ TÜ DER Vİ RÜR Şİ AL LAH AL LAH AL LAH AL LAH
YÂ HÛ YÂ AL LAH

Benim şeyhim seni Hakka yetirir
Nice müşkilleri anda bitirir
Muhammedin sancağına götürür
Abdülkâdir sultan derler şeyhime*

*(Mustafa Tatçı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 139-140.)

Cüneyd KOSAL: Müzisyen, Türk Sanat Müziği ses ve saz sanatçısı, besteci, kanuni, müzik araştırmacısı, yazar (D.3 Kasım 1931, Fatih / İstanbul - Ö. 21 Aralık 2018, İstanbul). İlkokul yıllarından itibaren güzel bir sese sahip olduğu için çevresinden de teşvik gören Cüneyd Kosal, lise son sınıfta eline geçen kanun sazını çok sevmiş ve kısa zamanda bildiği şarkıları çalabilecek duruma gelmiştir. Üniversite yıllarında ses sanatçısı olarak Üsküdar Müzik Cemiyeti, niversite korosu ve özel topluluklarda mûsikî çalışmalarını sürdürmüştür. 1991 senesinde Kültür Bakanlığınca kurulması planlanan İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'nun kuruluş çalışmaları ve sonrasında genel yönetmen yardımcısı, çalıştırıcı ve saz sanatçılığı görevini 1996 senesinde yaş haddinden emekli oluncaya kadar sürdürmüştür.

<http://www.biyografiya.com.biyografi/19343>

Benim şeyhim seni Hakk'a yetirir
Nice müşkilleri anda bitirir

Muhammed'in sancağına götürür
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Anlardan kalmışdır bol erkân usûl
Eteğın tutanlar olmuşdur hâsıl

Ceddini sorarsan Hazret-i Resûl
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Giderler gazâyâ çalarlar satır
Dâimâ yaparlar hoş gönül hatır

Bağdat'da türbesi nûr olmuş yatır
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Âşıkın yüreği yanar tutuşur
Çiğlerin var ise anda pişir

Her kanda çağırсан gelip yetişir
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Dâim Allah ile şeyhimin işi
Dost deyince akar gözünün yaşı

Eşrefoğlu Rûmî anın dervîşi
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime¹⁴⁴

¹⁴⁴ Tatcı, s. 139-140.

ŞEDARABAN İLÂHİ

"Dehr İçinde Mest ü Hayrân Gezerken"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Ahmet Hakkı Turabi

DEHR İ ÇİN DE MES TÛ HAY RAN GE ZER KEN HEY BE YA HU

DE Dİ SIR RİM BA NA SEY RAN İ ÇİN DE YA HU

DER VİŞ LE RE KA RIŞ DER VİŞ O LA GÖR HEY BE YA HU

NE GEV HER LER VAR DIR OL KAN İ ÇİN DE YA HU

DER DE DÜŞ TÛN Nİ ÇÜN DER MAN A RAR SIN HEY BE YA HU

A ŞIK LAR DERT A RAR DER MAN İ ÇİN DE YA HU

MİH NE Tİ RA HAT BİL RA HAT A RA MA HEY BE YA HU

RA HAT MI BU LU NUR ZİN DAN İ ÇİN DE YA HU

Dehr içinde mestü hayran gezerken
Dedi sırrım bana seyran içinde
Dervişlere karış derviş ola gör
Ne gevherler vardır ol kan içinde

Derde düştün niçün derman ararsın
Aşıklar dert arar derman içinde
Mihneti rahat abıl rahat arama
Rahat mı bulunur zindan içinde*

*(Mustafa Güneş, İznik'li E.R. Divân ve Menkâbeler, Hoşgörü Yayınları:32, s. 220.)

Ahmet Hakkı TURABİ: 1969 tarihinde Gümüşhacıköy/Amasya'da doğdu. 1992 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu ve aynı yıl Türk Din MüsİKİSİ Anabilim Dalı araştırma görevlisi olarak göreve başladı. Müzik eğitimini fakülte'deki müzik derslerinin yanı sıra İleri Türk Musikisi Konservatuvarı ve özel hocalardan aldı. 1993-1994 yıllarında Ürdün Üniversitesi'nde Arapça eğitimi aldı ve Arap Müziği üzerinde çalışmalar yaptı. 1996'da "el-Kindî'nin MüsİKİ Risâleleri" isimli tezle yüksek lisans; 2002'de "İbn Sînâ'nın Kitâbü's-Şifâ'sında MüsİKİ" (İbn Sînâ MüsİKİ, Litera Yayıncılık, İstanbul 2004) isimli tezle doktora; 2006'da "Gevrekzâde Hâfız Hasan Efendi ve MusİKİ Risalesi" (Rağbet Yayınları, İstanbul 2005) isimli çalışmasıyla doçentlik derecesi aldı. "Sivâsî İlahiler" (Sivas, 2010) ve "Niyâzî İlahiler" (Malatya, 2011) isimli araştırmaları yayımlandı. TDV İslâm Ansiklopedisi'nde maddeleri bulunan araştırmacının, ilk dönem İslâm dünyasındaki müzik faaliyetleriyle ilgili yayınları mevcuttur. Kendi bestelerinden oluşan ilahileri seslendirdiği "Turabi İlahiler" (İstanbul 2011) isimli albümü vardır. Ses ve kanun sanatçısı olarak yurtiçi ve yurtdışında birçok icralara katılmıştır. Aynı zamanda Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Konservatuvarı Türk Tasavvuf Müziği Korosu'nun şefi olarak topluluğun icralarını yönetmektedir. Hâlen Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Türk Din MüsİKİSİ Ana Bilim Dalı Başkanı olarak görev yapan Prof. Dr. Ahmet Hakkı Turabi evli ve bir çocuk babasıdır.

<https://ilahiyat.marmara.edu.tr/bolumler/islam-tarihi-ve-sanatlari/turk-din-musikisi/profdr-ahmet-hakki-turabi/>

Bu gönlüm şehrini seyrân ederken
Dedi sırrım bana seyrân içinde

Aşka düştün niçin dermân ararsın
Âşıklar dert arar dermân içinde

İçip aşkın meyın şöyle mest ol ki
Divâne desinler akrân içinde

Âşıklara karış âşık olagör
Ne gevherler vardır o kân içinde

Bu aşk meydânıdır bunda âr olmaz
Başını top eyle meydân içinde

Mihneti râhat bil râhat arama
Râhat mı bulunur zindân içinde

Eşrefoğlu Rûmî * Hakk'ı zikreyle
Fezkurûnî dedi Kur'ân içinde¹⁴⁵

¹⁴⁵ Güneş, s. 220.

* Türk Müsiki Antolojiisi'nde Eşrefoğlu Rûmî yerine **Kemter** (Bursalı Şeyh Nasuhî efendi'nin oğlu Kemter Ali efendi, vefatı (M.1724) mahlası kullanılmıştır.

ŞEHNAZ İLÂHİ

"Ey Dost"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

EY DOST SE NİN YO LU NA CA NİM VE RE
BU DÜN YA A ŞIK LA RA BİR AL DAN GAÇ

YİM CA NİM EY DOST SE NİN YO LU NA
O LUR MUŞ BU DÜN YA A ŞIK LA RA

CA NİM VE RE YİM CA NİM AŞ KI Nİ KO
BİR AL DAN GAÇ O LUR MUŞ BU YA LAN AL

MA YA YİM O DA Gİ RE YİM CA NİM AŞ KI Nİ KO
DAN GA CİN TERK İN U RA YİM CA NİM BU YA LAN AL

MA YA YİM O DA Gİ RE YİM CA NİM
DAN GA CİN TER KİN U RA YİM CA NİM

Ey dost senin yoluna cânım vereyim cânım
'Aşkını komayayım oda gireyim cânım

Bu dünyâ 'âşıklara bir aldangıç olurmuş
Bu yalan aldangıcın terkin urayım cânım

Çün 'ömür geçer imiş cân kuşu uçar imiş
Yoluna cism ü cânı harca süreyim cânım

Beni sana vereyim seni bensiz göreyim
Ben senin hazretine bensiz varayım cânım

Vahdetin şarâbından bir cür'a nüş edeyim
Ene'l-Hak çağırayım feryâd edeyim cânım*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.109-110.)

Ey dost senin yoluna cânım vereyim cânım
'Aşkını komayayım oda gireyim cânım

Bu dünyâ 'âşıklara bir aldangıç olurmuş
Bu yalan aldangıçın terkin urayım cânım

Çün 'ömür geçer imiş cân kuşu uçar imiş
Yoluna cism ü cânı harca süreyim cânım

Beni sana vereyim seni bensiz göreyim
Ben senin hazretine bensiz varayım cânım

Vahdetin şarâbından bir cür'a nûş edeyim
Ene'l-Hak çağırayım feryâd edeyim cânım

Halka gavgâ salayım ben dahi Mansûr'layın
Zülfünde asılayım dâra varayım cânım

Ger beni senin çün yetmiş kez öldüreler
Bin kez dahi ölmeğe boyun vereyim cânım

Meşâyhın himmeti kılıcın ele alıp
Kendi nefsim boynunu kendim urayım cânım

Benden bana yakınsın cânımdan sevgilisin
Ya ben seni isteyi kanda varayım cânım

Sen cânımsın cânısın gevherimin kânısın
Valsın haberin yine sana sorayım cânım

Eşrefoğlu Rûmî'yi aradan tarh edeyim
Senin ile bakayım seni göreyim cânım¹⁴⁶

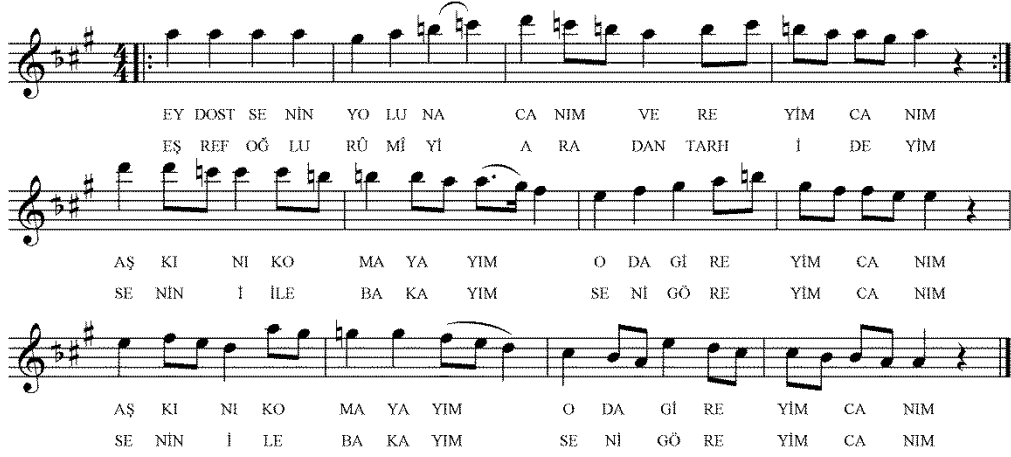
¹⁴⁶ Tatcı, s. 109-110.

ŞEHNAZ İLÂHİ

"Ey Dost Senin Yoluna"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

EY DOST SE NİN YO LU NA CA NIM VE RE YİM CA NIM
EŞ REF OĞ LU RÛ Mİ Yİ A RA DAN TARH İ DE YİM
AŞ KI Nİ KO MA YA YİM O DA Gİ RE YİM CA NIM
SE NİN İ İLE BA KA YİM SE Nİ GÖ RE YİM CA NIM
AŞ KI Nİ KO MA YA YİM O DA Gİ RE YİM CA NIM
SE NİN İ LE BA KA YİM SE Nİ GÖ RE YİM CA NIM

Ey dost senin yoluna canım vereyim canım
Aşkı komayayım oda gireyim canım

Bu dünya aşıklara bir aldangaç olurmuş
Bu yalan aldangaçın terkin olayım canım

Sen canumın canısın gevherimin kanısın
Vasılın haberin sana geri sorayım canım

Eşrefoğlu Rûmî'yi aradan tarh edeyim
Senin ile bakayım seni göreyim canım*

*(Mustafa Tatçı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.109-110.)

Mehmet KEMİKSİZ:1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Ey dost senin yoluna cânım vereyim cânım
'Aşkını komayayım oda gireyim cânım

Bu dünyâ 'âşıklara bir aldangıç olurmuş
Bu yalan aldangıçın terkin urayım cânım

Çün 'ömür geçer imiş cân kuşu uçar imiş
Yoluna cism ü cânı harca süreyim cânım

Beni sana vereyim seni bensiz göreyim
Ben senin hazretine bensiz varayım cânım

Vahdetin şarâbından bir cür'a nûş edeyim
Ene'l-Hak çağırayım feryâd edeyim cânım

Halka gavgâ salayım ben dahi Mansûr'layın
Zülfünde asılayım dâra varayım cânım

Ger beni senin çün yetmiş kez öldüreler
Bin kez dahi ölmeğe boyun vereyim cânım

Meşâyhın himmeti kılıcın ele alıp
Kendi nefsim boynunu kendim urayım cânım

Benden bana yakınsın cânımdan sevgilisin
Ya ben seni isteyi kanda varayım cânım

Sen cânımsın cânısın gevherimin kânısın
Valsın haberin yine sana sorayım cânım

Eşrefoğlu Rûmî'yi aradan tarh edeyim
Senin ile bakayım seni göreyim cânım¹⁴⁷

¹⁴⁷ Tatcı, s. 109-110.

ŞEHNAZ İLÂHİ

"Ey Hevâsına Tapan"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

SOFYAN

EY HE VA SI NA TA PAN

TEV BE YE GEL TEV BE YE TEV BE YE GEL TEV BE YE

HAK KA TAP HAK DAN U TAN TEV BE YE GEL TEV BE YE

HAK KA TAP HAK DAN U TAN TEV BE YE GEL TEV BE YE

Ey hevâsına tapan tevbeye gel tevbeye
Hakk'a tap Hak'dan utan tevbeye gel tevbeye

Nice nefse uyasın nice dünya kovasın
Vaktidir utanasın tevbeye gel tevbeye

Tevbe suyunda arın dimegiil bugün yarın
Göresin Hak didarın tevbeye gel tevbeye*

*(Mustafa TATCI, Divân'ı İlâhîyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 135-136.)

Mehmet KEMİKSİZ:1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Ey hevâsına tapan
Tevbeye gel tevbeye
Hakk'a tap Hak'dan utan
Tevbeye gel tevbeye

Nice nefse uyasın
Nice dünyâ kovasın
Vaktidir usansın
Tevbeye gel tevbeye

Nice beslersin teni
Yılan çıyan yer anı
Ko teni besle cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen teni sandın seni
Bilmedin senden seni
Odlara yakdın cânı
Tevbeye gel tevbeye

Sen dünyâ-perest oldun
Nefsin ile dost oldun
Sanma dirisin öldün
Tevbeye gel tevbeye

Gör bu mü'ekkelleri
Yazarlar hayr u şerri
Günâhdan olgıl beri
Tevbeye gel tevbeye

Ey miskîn âdemoğlu
Usan tutma 'ameli
Esmeden ölüm yeli
Tevbeye gel tevbeye

Ölüm gelicek nâçâr
Dilin tadını şaşar
Erken işini başar
Tevbeye gel tevbeye

Göçer bu dünyâ kalmaz
Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Nefs Tanrı'nın düşmanı
Tevbe kıl öldür anı
Kurtar yazıkdan cânı
Tevbeye gel tevbeye

Geçer bu dünyâ kalmaz
'Ömür pâyidar olmaz
Son pişmân assı kılmaz
Tevbeye gel tevbeye

Eşrefoğlu Rûmî sen
Tevbe kıl erken uyan
Olma yolunda yalan
Tevbeye gel tevbeye¹⁴⁸

¹⁴⁸Tatçı, s. 135-136.

ŞEVKEFZA İLÂHİ

"Ben Dost Hevasına"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: H. Kemal Tezergil

DÜYEK

BEN DOST HE VA SI NA DÜŞ DÜM GAY RI HE VA
NE ME GE REK BA ŞIM DA DOST SEV DA SI VAR
GAY RI SEV DA NE ME GE REK GAY RI SEV DA
NE ME GE REK EY ZA Hİ Dİ DÜN YA PE REST
YAR ZÜH DÜ NÜ AR ZEY LE ME BE NA ŞI KI
ŞU Rİ DE YİM ZER KU Rİ YA NE ME GE REK

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başında dost sevdâsı var sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ- perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riyyâ neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitti külli varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubali giderim iki cihanı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezel gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayılmaz esriklüğim zühd ü takvâ neme gerek*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.86-87.)

Hafız Kemal TEZERGİL(1926-1966): İstanbul'un son dönemdeki önemli seslerinden biri olup, mevlidhânlığı, kârîliği ve mûsikîmize olan katkısı ile önemli izler bırakmıştır. Fatih Camii'nde, Arap Camii'nde, son olarak da Ağa Camii'nde müezzinlik görevlerinde bulunmuştur. Hızını Fatih'de Köse Ömer Efendi'den tamamlamış, Mehmet Artekin Hoca'dan ve meşhûr Enderûnî Hâfiz İsmail Efendi'den ta'lim ve kıraat dersleri almıştır. İlk mûsikî ta'lim ettiği üstâdları, Câhid Gözkan ve Hulûsi Gökmenli idi. Bu iki üstâdın da ön ayak olması ile Sadettin Heper'e talebe oldu ve ondan mevlevî âyinleri meşk etti. Önemli bir hususiyeti de tekkelerde zikir esnâsında çok önemli bir yeri olan "kelime-i tevhd esnasında perde kaldırma" ve "kıyam ism-i celal zikri esnâsında kasîde okuma" gibi geçmişde bile pek az kişinin icrâ edebildiği usullere/formlara vâkıf olmasıdır. Birçok besteler de yapmıştır. Bunların çoğu ilâhî formunda olup, tesbit edilen bir mevlevî ayini bestesi de vardır.

<http://nagmeiask.blogspot.com/2015/04/hafz-kemal-tezergil.html>

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımnda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riya neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihânı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezal gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayrılmaz esriklîğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dostu 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu fikr etmezem düş görüp ta'bir etmezsem
Ben gelmezem ben gitmezem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânâm
Ben fâriğ-i dü cihânâm işbu gavgâ neme gerek

Ben **Eşrefoğlu Rûmî**'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek¹⁴⁹

¹⁴⁹ Tatçı, s. 86-87.

TAHİR-BÛSELİK İLÂHİ

"Ey Gönül"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Cinuçen Tanrıkorur

MÜSEMME

EY GÖ NÜL BİR DER DE DÜŞ KİM AN DA DER MAN
GİZ Lİ DİR (SAZ) GİZ Lİ DİR (SAZ) GEL KA RIŞ BİR
BU FE RA GAT
KAT RE YE KİM AN DA UM MAN GİZ Lİ DİR
CÜB BE SİN DE SIR RI SUL TAN GİZ Lİ DİR
GEL KA RIŞ BİR KAT RE YE KİM AN DA UM MAN
BU FE RA GAT CÜB BE SİN DE SIR RI SUL TAN
GİZ Lİ DİR (SAZ) TERK İ DÖP CAN Ü CÜ HA Nİ
GİZ Lİ DİR (SON) GEY FE RA GAT CÜB BE SİN AH
GEY FE RA GAT CÜBBESİN(SAZ)

Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir
Gel karış bir katreye kim anda 'umman gizlidir

Terk edip nâmûs u 'ârî giy melâmet hırkasın
Bu melâmet hırkasında nice sultân gizlidir

Değme bir dervîş fakîri hor görüp hor bakma kim
Kalbinin her köşesinde 'arş-ı Rahmân gizlidir

Gör bu Eşrefoğlu Rûmî bahr-i 'aşkda neyledi
Cân u başın terk edip kim anda cânân gizlidir*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlahiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.55.)

Cinuçen TANRIKORUR: 20 Şubat 1938'de İstanbul'da Fatih-Mutaflar'da doğdu. Babası Zafersan, annesi Kırım asıllı Adalet Hanım'dır. Daha önceki virtüözlerden farklı nitelikteki ud üslubu, geniş bir form zenginliği ve müzikalitenin ürünü besteleri, lirik ve sade okuyuşu ile Cinuçen Tanrıkorur son dönemin önemli müzikşinasları arasında sayılmıştır. Ses eğitimiyle başladığı müziğe beste yapmakla devam etmiş, daha sonra ud çalmaya yönelmiştir. Ud'da sahip olduğu müzik birikiminin yardımıyla kısa zamanda öne çıkmayı başaran Tanrıkorur, bu konuda en çok Yorgo Bacanos'tan etkilenmiş, zaman içerisinde Udî Nevres ve Şerif Muhittin Targan gibi ud'da kendine özgü bir tarz ortaya koymuştur. 1999 yılına kadar devam eden beste çalışmalarının sayısı 505'e ulaşmıştır. Cinuçen Tanrıkorur'un bir diğer özelliği müzik hocalığıdır. Ud dersleri ve koro çalışmaları şeklinde devam eden hocalığında daima prensiplerin oluşturduğu disiplin hâkim olmuştur. 28 Haziran 2000 tarihinde vefat etti, 30 Haziran'da Ümraniye Kocatepe Mezarlığı'na defnedildi. (Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara, 2010, C. 39, s. 572-574.)

Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidir
Gel karış bir katreye kim anda 'ummân gizlidir

Terk edip nâmûs u 'ârı giy melâmet hırkasın
Bu melâmet hırkasında nice sultân gizlidir

Değme bir dervîş fakîri hor gör hor bakma kim
Kalbinin her köşesinde 'arş-ı Rahmân gizlidir

Nutka gelse cân u dil bulur hayât-ı câvidân
'Âşıkın her bir sözünde âb-ı hayvân gizlidir

Gör bu **Eşrefoğlu Rûmî** bahr-i 'aşkda neyledi
Cân u başın terk edip kim anda cânân gizlidir¹⁵⁰

¹⁵⁰ Tatcı, s. 55.

UŞŞAK İLÂHİ

"Bu Dervişlik Yoluna"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Ali Kemal Belviranlı

DÜYEK

BU DER VİŞ LİK YO LU NA SID Kİ LE GE LEN GEL SİN

BU DER VİŞ LİK YO LU NA SID Kİ LE GE LEN GEL SİN³

HAK TAN ÖZ GE NE Kİ VAR GÖN LÜN DEN Sİ LEN GEL SİN

HAK TAN ÖZ GE NE Kİ VAR GÖN LÜN DEN Sİ LEN GEL SİN

Bu dervişlik yoluna sıdkile gelen gelsin
Hak'tan özge ne var k var gönlünden silen gelsin

Dervişlik dedikleri bi-nihayet denizdir
Bu payansız denizin mevcine duyan gelsin

Dervişlik bir lokmadır yer ile gökten ulu
Bu azamet lokmayı yudup sinuran gelsin*

*(Mustafa Güneş, İznikli E.R. Divân ve Menkıbeler, Hoşgörü Yayınları:32, s.188.)

Ali Kemal BELVİRANLI: Hekim, şair ve yazar (D. 1923, Konya - Ö. 16 Eylül 2003, Konya). Babası ve Kadiri Şeyhi Ali Efendi'den aldığı derslerle on bir yaşında hafızlığını tamamladı. Özel hocalardan İslami ilimler, Arapça ve Farsça dersleri alarak yetişti. 1944'te Konya Lisesini, 1949'da İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdi. Öğrencilik yıllarında Varnalı Hamdi Efendi, Gönenli Mehmed Efendi, Sadeddin Kaynak gibi sanat ve müzik üstadlarıyla tanışıp sık sık görüştü. 1953'ten sonra Konya'da hekimlik mesleğini yürüttü. Bu yıllarda Tahir Büyükkörükçü, Fevzi Özçimi, Lüt İkiz, Arif Etik ve Hüseyin Arı gibi isimlerle ilmi, edebî çalışmalar ve müzik programları organize etti. Aydın Fikirler Kulübünü kurarak kir ve sanat etkinlikleri düzenledi. <http://www.biyografya.com/biyografi/3267>

Bu dervîşlik yoluna aşk ile gelen gelsin
Hak'tan özge ne ki var gönlünden silen gelsin

Dervîşlik dedikleri bî-nihâyet denizdir
Bu pââyânsız denizin mevcine duyan gelsin

Dervîşlik bir lokmadır yer ile gökten ulu
Bu azamet lokmayı yudup sınırın gelsin

Dervîşlik dedikleri bir tükenmez kân olur
Hâs u 'âm kul u sultân bu kândan alan gelsin

Dervîş tulunur doğar her nefes göğe ağar
Ben diyem doğru haber cânına kıyan gelsin

Dervîşin gözü açık dünü günü uyanık
Bu söze tanrım tanık bakmadın gören gelsin

Dervîşin kulağı sak Hâk'tan okur o sebak
Deprenmedim dil dudak sözüm işiten gelsin

Dervîşin kolu uzun çıkarır münkir gözün
Şarktan garba düpdüzün sunmadan eren gelsin

Dervîşler Hakk'ın dostu cânları ezel mesti
Aşk şemîni katılar pervâne olan gelsin

Bu **Eşrefoğlu Rûmî** dervîşliğe geleli
Nefsindendir küllisi nefsin öldüren gelsin¹⁵¹

¹⁵¹ Güneş, s. 188.

UŞŞAK İLÂHİ

"Cemalin Seyredip"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

CE MA LİN SEY RE DÜP İS MİN AN DI ĞİM
Bİ ZE HİM MET EY LE ŞEYH AB DÜL KA DİR
AŞ KIN İ LE GÖN LÜM PA SIN AÇ TI ĞİM
Bİ ZE HİM MET EY LE ŞEYH AB DÜL KA DİR
HU HU İL LA HU

Cemalin seyr edip ismin andığım
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir
Aşkın ile paslı gönlüm açdığım
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

Nakipleri sancağını götürür
Nice münkirleri yola getirir
Halifelerin yanında oturur
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

Eşrefoğlu eydür aşkın elinden
Kimse mahrum kalmaz senin yolundan
Gerek bunda gerek Bağdat ilinden
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.68-69.)

Mehmet KEMİKSİZ: 1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniyye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Cemâlin seyr edip ismin andığım
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

‘Aşkın ile paslı gönlüm açdığım
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

Senin sözün hem vücûdun mutlakdır
Ol iki cihânda gül yüzün akdır

Yeryüzünde halîfelerin çokdur
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

Mürîdlerin hatâlardan saklarsın
Münkirleri sır okuyla oklarsın

Kutbu’z-zamân dört köşeyi beklersin
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

Nakîbleri sancağını götürür
Nice münkirleri yola getirir

Halîfelerin yanında oturur
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir

Eşrefoğlu eydür aşkın elinden
Kimse mahrûm kalmaz senin yolundan

Gerek bunda gerek Bağdat ilinden
Bize himmet eyle Şeyh Abdülkâdir¹⁵²

¹⁵² Tatcı, s. 68-69.

UŞŞAK İLÂHİ

"Düşeli Bu Aşkın"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

SOFYAN

DÜ ŞE Lİ BU AŞ KIN
CA NIM E Lİ NE NE AH
BE Nİ DÜ ŞÜR DÜ BU
HAL KIN Dİ Lİ NE A MAN A MAN NE (SON)
A KIT DI GÖ ZÜM DEN
KAN LI YAŞ LA RI AH

Düşeli aşkın bu canım iline
Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş teselliler gelir ben kuluna

Zira akdıkça gözümden kanlı yaş
İlla yaşım dilemezem siline

İsm ü resmi Eşrefoğlu Rûmî'nin
Kül olup savruldu aşkın yeline*

*(Mustafa Tatçı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.135-136.)

Düşeli aşkın bu canım iline
Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş teselliler gelir ben kuluna

Düşeli 'aşkın bu cânım iline
Beni düşürdü bu halkın diline

Gözlerimden yaş ile kan akıdır
Hoş tesellîler gelir ben kuluna

Zira akdıkça gözümde kanlı yaş
İllâ yaşım dilemezsem siline

Hoş yaraşır gözyaşı 'âşıklara
Kim ki 'âşıkdır gözünden biline

Ben bu 'aşkdan bir nefes ayrılmazam
Ger yüreğim şerha şerha diline

'Aşkla geçen bir demimi vermezsem
'Aşksız olan 'ömrümün bin yılına

Kalmadı nâm ü nişânı zerrece
Garka verdi gitdi 'aşkın seline

İsm ü resmi **Eşrefoğlu Rûmî**'nin
Kül olup savruldu 'aşkın yeline¹⁵³

¹⁵³ Tatcı, s. 124-125.

UŞŞAK İLÂHİ

"Kim ki Dost Yolunda"

DÜYEK

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Hopçuzâde Şâkir Efendi

KİM KI
DOST YO
DA DA
Kİ CAN E DER
KİM BU FA
Nİ DÜN
YA YI
TERK EY
LE SE

Kim ki dost yolunda terki can eder
Dost ana didarını ihşan eder
Kim bu fani dünyayı terkeylese
Dost anı ebed mülküne sultan eder*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 58-59.)

Hopçuzâde Şâkir EFENDİ: İstanbul'da doğdu. Tophane'de Kâdirî tarikatına ait Karabaş Tekkesi şeyhlerinden Hopçu Seyyid Ahmed Efendi'nin oğludur. Babasının lakabından dolayı aile Hopçuzadeler diye tanınır. İyi bir tahsil gördü. Genç yaşta Kâdirî tarikatına intisap etti. Sesinin güzelliğiyle dikkati çeken Mehmed Şâkir, bazı dergâhlarda zâkirlik yaptıktan sonra Karabaş Tekkesi zâkirbaşılığına getirildi. Babasının vefatı üzerine adı geçen tekkeye şeyh tayin edildi (1831) ve ölümüne kadar bu görevde kaldı. Hacca da giden Mehmed Şâkir Efendi 22 Receb 1276'da (14 Şubat 1860) vefat etti ve aynı tekkenin haziresinde mihrap önüne defnedildi. Mehmed Şâkir Efendi tabii ses güzelliğinin yanında bestelediği dinî ve din dışı eserlerle de tanınmıştır. Mûsiki'deki hocası Sümbülî şeyhi Şikârîzâde Ahmed Efendi olup ondan pek çok dinî eser meşketmiştir.

(Hasan Aksoy, TDV İslam Ansiklopedisi, Ankara, 2003, C. 28, s. 530.)

Kim ki dost yolunda terk-i cân eder
Dost ana didârını ihsân eder

Kim bu fâni dünyâyı terk eylese
Dost anı ebed mülküne sultân eder

Dost için nefse murâd vermeyene
Dost sekiz uçmağını erzân eder

Dost elinden cân-ı ‘aşkı nûş eden
Sırrı ma’şûku nite pinhân eder

‘Âkıbet Mansûrlayın esrik deli
Ol “*Ene’l-Hak*” dârını seyrân eder

Can verenler kan bahâ dîdâr alır
Sanma bu bâzârı her bi-cân eder

Eşrefoğlu Rûmî cân terk edeli
Her nefes dost iline cevlân eder¹⁵⁴

¹⁵⁴Tatcı, s. 58-59.

UŞŞAK İLÂHÎ

"Tecelli Şevki"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Üsküdarlı Ali

DEVRİHİNDİ

TE CEL Lİ ŞEV Kİ Dİ DA
SA NIR SIN EŞ REF OĞ LU

RİN YA HAY BE Nİ MEST EY
YAM YA HAY NE RÜ Mİ YEM

LE Dİ HAY RAN AH E NEL HAK
NE İZ Nİ Kİ AH BE NEM OL

SİR DA Rİ Nİ CA NİM CA NİM
İ MÜ BA Kİ BA Kİ

A NİN ÇÜN KİL MA DIM PİN
GÖ RÜN DÜM SU RE TA İN

SAN YA HAY SAN KARAR

Tecelli şevki didarın beni mest eyledi hayran
Enel hak sırrını canım anıncün kılmadım pinhan
Sanırsın Eşrefoğlu'yam ne Rûmî'yem ne İznikî
Benem ol daimü baki göründüm insan*

*(Mustafa Tatcı, Dîvân'î İlåhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 112-113.)

Üsküdarlı ALİ: Burada ifade edilen kişi, her ne kadar Hafız Üsküdarlı Ali Efendi'yi çağırırsada yapılan araştırmalarımızda kendisinin herhangi bir bestesine rastlanmamıştır. Dolayısıyla bestekâr hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Tecelli şevki dîdârın beni mest eyledi hayrân
Ene'l-Hak sırrını cânım anıñün kılmadım pinhân
'Aceb hayrân u mestem ki bilişden bilmezem yâri
Gözüm her kanda kim baksa görünür sûret-i Rahmân

Yüzün görelden ol yârin kamu mahv oldu hep varım
Fenâ oldum bekâ buldum bekâda olmuşam sultân
Benem ol derdli dermânı benem her ma'denin kânı
Benem ol dürr-i bî-hemtâ benem ol bahr-ı bî-pâyân

Semâda seyr eder sırrım cihâna doldu envârım
Mukaddesler cem'isi benim sırrımda ser-gerdân
Benim 'ilm-i ledünnümde nice bin Hızır olur 'âciz
Benim her bir tecellimde nice bin Mûsâlar hayrân

Görürsün sûretâ âdem benim emrimdedir 'âlem
Felekler ü melekler hep bana mahkûmdur ins ü cân
Bu ay u gün bu yıldızlar bu geceler bu gündüzler
Bu yazlar kışlar u güzler benim emrimdedir yeksân

Cihân tılsımının bendi benim elimdedir şimdi
Benem bugün bu meydânda benimdir top ile çevgân
Benem şâhı bu meydânın benim devri bu devrânın
Benim cânı bu cânların benimle diridir her cân

Çürümüş tenlere bir kez dersem eğer "*bi izni kum*"
Yalın ayak u başı açık duralar kamusu 'uryân
Zamânsız bi-zamânâ ben mekânsız bi-mekânâ ben
Dü 'âlemde hemânâ ben benem her görünen gören

Benem Mansûr'u dâr eden benim ağyârı yâr eden
Benem her varı var eden benem her giden benem duran
Değilem oddan u sudan ya topraktan u yâ yelden
Ben irden var idim irden henüz yok idi bu zamân

Ne bilsin Mantıku't- Tayr'ı Süleymân olmayan mürgân
Ne bilsin gökçe boncuğu cevâhir bilmeyen nâdân
Ne bilsin ehl-i zâhir ehl-i bâtında olan hâli
Ne bilsin kıyl u kâl ehli nedir dîn ü nedir imân

Sanırsın **Eşrefoğlu**'yam ne **Rûmî**'yem ne İznikî
Benem ol dâ'im ü bâki göründüm sûretâ insân¹⁵⁵

¹⁵⁵ Tatçı, s. 112-113.

UŞŞAK İLÂHÎ

"Tevbeye Gel Tevbeye"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mustafa Topçu

GÖ ZÜN AÇ İM Dİ U YAN TEV BE YE GEL
TEV BE YE TEV BE YE GAF LET UY KU
SU NA KAN TEV BE YE GEL TEV BE YE AL LAH
TEV BE YE GEL TEV BE YE

Gözün aç imdi uyan tevbeye gel tevbeye
Gaflet uykusuna kan tevbeye gel tevbeye

Nice bir nefis arzusu nice dünya kaygusu
Ya nice nice isyan tevbeye gel tevbeye

Ey dünyayı cem' eden ahir koyuben giden
Olmadan sonu pişman tevbeye gel tevbeye

Eşrefoğlu Rûmî sen nefisine ver tevbeyi
Nefsin eyle müslüman tevbeye gel tevbeye*

*(Mustafa Tatçı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.135-136.)

Mustafa TOPÇU: Bestekâr hakkında herhangi bir bilgi elde edilememiştir.

Gözün aç imdi uyan tevbeye gel tevbeye
Gaflet uykusuna kan tevbeye gel tevbeye

Nice bir nefis arzusu nice dünyâ kaygusu
Ya nice nice isyân tevbeye gel tevbeye

Ey dünyâyı cem' eden âhir koyuben giden
Olmadan sonu pişmân tevbeye gel tevbeye

Verme dünyâya gönül nefsi ko Hakk'a ol kul
Tap ziyânı assı san tevbeye gel tevbeye

Ne yatarsın dur örü korku çokdur ilerü
Nâgehân göçer kârbân tevbeye gel tevbeye

Gelenler kamu gitdi sevdiğini terk etdi
Girdiler sine 'uryân tevbeye gel tevbeye

Eşrefoğlu Rûmî sen nefsine ver tevbeyi
Nefsin eyle müslümân tevbeye gel tevbeye

Dervîşliğin yoluna 'aşk ile geldin ise
Geç bitmez endîşeden tevbeye gel tevbeye¹⁵⁶

¹⁵⁶ Tatcı, s. 135-136.

UŞŞAK İLÂHİ

"Ben Dost Hevasına"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: H. Sadettin Arel

DEVRİHİNDİ

BEN DOST HE VA SI NA

DÜŞ DÜM

GAY Rİ HE VA NE ME GE REK

DOST DOST DOST

BA ŞİM DA DOST SEV DA

SI VAR ÖZ GE SEV

DA NE ME GE REK DOST DOST

EY ZA Hİ Dİ DÜN YA PE REST

VAR ZÜH DÜ NÜ ARZ EY LE ME BEN A
 ŞI KI ŞU Rİ DE YİM ZER KU Rİ YA NE ME GE
 REK BE UY KU MU FIKR ET ME
 ZİM DÜŞ GÖ RÜP TA BİR
 ET ME ZİM DOST DOST
 DOST BEN GİT ME ZİM BEN GEL ME
 ZİM FE NA BE KA NE ME GE
 REK DOST DOST DOST

Ben dost hevasına düştüm özge heva neme gerek
 Başımda dost sevdası var gayrı sevda neme gerek
 Ey zahid ü dünya perest var zühdünü arz eyleme
 Ben aşığı şürıdeyem zerk ü riya neme gerek*

*(Mustafa Tatcı, Dıvân'ıllâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 86-87.)

H.Sadettin AREL: İstanbul Vefa'da doğdu. İlköğrenimine Vefa'daki Taşmekeç'te başladı, Şemsülmaârif ve Numûne-i Terakkî mekteplerinde devam etti. Yüksek tahsilini İstanbul'da Mekteb-i Hukuk-ı Şâhâne'den birincilikle mezun olarak tamamladı (1906). İlk müzik tahsiline İzmir'de on yaşlarında iken mandolin çalarak başladı. Bir süre sonra Şeyh Cemal Efendi'den ud ve Türk müzikî dersleri aldı. İstanbul Belediye Konservatuarı'nda ders verdiği sıralarda, Türk müzikîsinin nazariyatı ve tatbikatı ile ilgili fikirlerini benimseyen öğrencileri Arelci adı ile anılmaya başladı. Sonraları, bu yeni şartlar içinde yapılan eğitim hamleleri Arelcilik akımı olarak nitelendirildi. Bugün kullanılmakta olan donanım, güçlü, dizi, geçki, dörtlü, beşli gibi birçok Türkçe müzikî terimi ilk defa Arel tarafından kullanılmış ve daha sonra yaygınlaşmıştır. 6 Mayıs 1955'te Şişli'deki evinde vefat etti. Kabri Zincirlikuyu Asri Mezarlığı'ndadır. (Haydar Sanal, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1991, C. 3, s. 352-354.)

Ben dost hevâsına düşdüm özge hevâ neme gerek
Başımda dost sevdâsı var gayrı sevdâ neme gerek

Ey zâhid-i dünyâ-perest var zühdünü 'arz eyleme
Ben 'âşık-ı şûrîdeyem zerk u riya neme gerek

Ben dost yolunda nakdimi oynayuban ütdürmüşem
Çün gitdi küllî varlığım havf u recâ neme gerek

Ben lâubâli giderim iki cihânı n'iderim
Meylim yok sekiz uçmağa pes mâsivâ neme gerek

Ben mest-i ezel gelmişem ben tâ ebed mest giderem
Hiç ayrılmaz esriğim zühd ü takvâ neme gerek

Ben dost ile peymânımı Elest'den ön berkitmişem
Ben dostu 'ayân görmüşem hayâl rüyâ neme gerek

Ben uykumu fikr etmezsem düş görüp ta'bir etmezem
Ben gelmezem ben gitmezem fenâ bekâ neme gerek

Gerçi sûretde insânam ben sultân-ı ins ü cânâm
Ben fâriğ-i dü cihânâm işbu gavgâ neme gerek

Ben **Eşrefoğlu Rûmî**'yem ben bâkiyem kâdimem
Ben ol mürğ-ı lâhûtiyem arz u semâ neme gerek¹⁵⁷

¹⁵⁷ Tatçı, s. 86-87.

UŞŞAK İLÂHİ

"Cem Olmuş"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: ?

SOFYAN

CEM OL MUŞ DER VIŞ LE Rİ
YO LUN DA SA DIK LA Rİ

Pİ RİM AB DÜL KA Dİ RİN AL LAH KA Dİ RİN

Cem olmuş dervişleri
Pîrim Abdülkâdir'in
Yolunda sadıkların
Pîrim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurban oldum diline
Canım feda yoluna
Pîrim Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bahçesinin gülüyüm
Bağının bülbülüyüm
Pîrim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihan doludur
EŞREFOĞLU kuludur
Pîrim Abdülkâdir'in*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.93-94.)

Cem olmuş dervîşleri
Sultân 'Âbdülkâdir'in
Yolunda sâdıkları
Şeyhim Abdülkâdir'in

Elim verdim eline
Kurbân oldum diline
Cânlar fedâ yoluna
Sultân Abdülkâdir'in

Arısının balıyım
Bâğçesinin gülüyüm
Bâğının bülbülüym
Sultân Abdülkâdir'in

İnkâr eden ol eri
Mürşid eder şeytânı
Aslı durur Geylânî
Şeyhim Abdülkâdir'in

Evliyâlar rehberi
Hkk'ın sırra mazharı
Başında kudret gülü
Şeyhim Abdülkâdir'in

Sana derim ey kişi
Çıkar kalbden teşvîşi
Oda yanmaz dervîşi
Şeyhim Abdülkâdir'in

Hak katında uludur
İki cihân doludur
Eşrefoğlu kuludur
Sultân Abdülkâdir'in¹⁵⁸

¹⁵⁸ Tatçı, s. 93-94.

UŞŞAK İLÂHİ

"Yüreğime Dost Derdi"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Abdi Efendi

EV SAT

YÜ RE Ğİ ME DOST
EŞ RE FOĞ LU RÜ
DER Dİ UR DU TÜR
Mİ YE GER SOR SA
LÜ YA YA RE LER A MAN
LAR DOST KAN DE DİR A MAN
HİÇ TA BİB LER A NA
Dİ YE YER GÖK AR ŞU
KİL MAZ NE DE VA
KÜR Sİ DOP DO LU
NE ÇA RE LER
HEP A RE LER

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabibler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vaslı ana dermânı u tabib
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pareler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Haldaşımdır râzdaşımdır gelsin ol âvâreler*

*(Mustafa Tatcı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s. 48-49.)

Abdi EFENDİ: İstanbul'da Davutpaşa'da doğdu. Babası Kadı Halil Efendi'dir. Düzenli bir tahsil yapma imkânı bulamadı. Sekiz yaşında iken babasını kaybetti. Tanıdıklarının yardımıyla Kapalıçarşı'da yemeni basmacılarından birinin yanına çırak olarak girdi. Burada on yıl kadar çalıştı. On yedi - on sekiz yaşlarında iken, bir rivayete göre tebdîl-i kıyâfet gezen Sultan III. Selim'in dikkatini çekmiş ve 1805'te Enderun'a alınmıştır. Mûsikî'deki temel bilgileri meşkhane'de gördüğü derslerden elde etti. Sultan II. Mahmud'un tahta geçtiği yıl (1807), saray müezzini olarak tayin edildi. Bir müddet sonra musâhib-i şehriyâriler arasına girdi. 18 Mart 1851 Cuma günü Kabataş'taki evinde 64 yaşında iken öldü ve Maçka'daki Şeyh Mezarlığı'na gömüldü. Abdi Efendi'nin en meşhur olduğu dönem, Sultan II. Mahmud ve Sultan Abdülmecid devirleri olmuştur. Çeşitli güfte mecmualarında birçok eserine tesadüf edilen Abdi Efendi'nin üçü beste ve onu şarkı olmak üzere on üç eserinin notası günümüze kadar ulaşmıştır.

(Nuri Özcan, TDV İslam Ansiklopedisi, İstanbul, 1988, C. 1, s. 73-74.)

Yüreğime dost derdi urdu türlü yareler
Hiç tabîbler ana kılmaz ne devâ ne çâreler

İllâ ki olur dost vaslı ana dermânı u tabîb
Andan özge her ne kılsam yüreğimi pâreler

Kim ezel gününde şâha mahrem-i esrâr ise
Hâldaşımđır râzdaşımđır gelsin ol âvâreler

İlmine mağrur olanlar kaldı ‘aşktan bî-nasib
‘Âşıkın bir lem'asına ermez ol bî-çâreler

El tutuşup gidelim dostdan yana ive ive
Bizi bunda aldamasın iş bu ağ u karalar

‘Âlidir ‘aşk meclisi bî-derd olanlar eremez
Gönlü bî-derdin katıdır tıynın seng-i hâreler

‘Âşık-ı şûrîdeler şûrîde şeydâ oluban
Taş gibi gönülleri yumuşak muma döndereler

Dost derdiyle hemîşe teşne olanları
Dost vaslı şerbetiyle daimâ suvaralar

Eşrefoğlu Rûmî'ye sorar isen dost kandedir
Der yer ü gök ‘arş u kürs dopdoludur hep aralar

İllâ görmez anı bu ten gözü cân gözü gerek
Can gözün açmağa bir mürşid katına varalar¹⁵⁹

¹⁵⁹ Tatçı, s. 48-49.

UŞŞAK NEFES

"Bu Gönül Şehrini Seyrân Ederken"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî

Beste: ?

BU GÖ NÜL ŞEH Rİ Nİ SEY RAN E DER KEN E FEN DİM
BU AŞK MEY DA Rİ Nİ DİR BUN DA AR OL MAZ E FEN DİM

BU GÖ NÜL ŞEH Rİ Nİ SEY RAN E DER KEN E FEN DİM
BU AŞK MEY DA Rİ Nİ DİR BUN DA AR OL MAZ E FEN DİM

DE Dİ SIR RİM BA NA SEY RAN İ ÇİN DE HU
BA ŞI Nİ TOP EY LE MEY DAN İ ÇİN DE HU

DE Dİ SIR RİM BA NA SEY RAN İ ÇİN DE HU
BA ŞI Nİ TOP EY LE MEY DAN İ ÇİN DE HU

DER DE DÜŞ TÜN Nİ ÇİN DER MAN A RAR SIN E FEN DİM
AÇ GÖ ZÜ NÜ KEM TER HAK KI ZIKR EY LE E FEN DİM

DER DE DÜŞ TÜN Nİ ÇİN DER MAN A RAR SIN E FEN DİM
AÇ GÖ ZÜ NÜ KEM TER HAK KI ZIKR EY LE E FEN DİM

A ŞİK LAR DİRD A RAR DER MAN İ ÇİN DE HU
FEZ KÜ RÜ Nİ DE Dİ KUR AN İ ÇİN DE HU

A ŞİK LAR DİRD A RAR DER MAN İ ÇİN DE HU
FEZ KÜ RÜ Nİ DE Dİ KUR AN İ ÇİN DE HU

Bu gönül şehrini seyrân ederken
Dedi sırım bana seyrân ederken
Derde düşdün niçin dermân ararsın
Aşıklar derd arar derman içinde

Bu aşk meydandır bunda ar olmaz
Başını top eyle meydân içinde
Aç gözünü Kemter Hakk'ı zikreyle
Fezkürünü dedi Kur'an içinde*

*(Mustafa Güneş, İznik'li E.R. Divân ve Menkıbeler, Hoşgörüt Yayınları:32, s.220.)

Bu gönlüm şehrini seyrân ederken
Dedi sırrım bana seyrân içinde

Aşka düştün niçin dermân ararsın
Âşıklar dert arar dermân içinde

İçip aşkın meyın şöyle mest ol ki
Divâne desinler akrân içinde

Âşıklara karış âşık olagör
Ne gevherler vardır o kân içinde

Bu aşk meydânıdır bunda âr olmaz
Başını top eyle meydân içinde

Mihneti râhat bil râhat arama
Râhat mı bulunur zindân içinde

Eşrefoğlu Rûmî * Hakk'ı zikreyle
Fezkurûnî dedi Kur'ân içinde¹⁶⁰

¹⁶⁰ Güneş, s. 220.

* Türk Müsiki Antolojiisi'nde Eşrefoğlu Rûmî yerine **Kemter** (Bursalı Şeyh Nasuhî efendi'nin oğlu Kemter Ali efendi, vefatı (M.1724) mahlası kullanılmıştır.

VECH-İ DİL İLÂHİ

"Haktan Utan"

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: M. Hakan Alvan

SOFYAN

HAK TAN U TAN OL MA A Sİ Sİ
GEL İK RA REY LE GİL E RE
GEL İK RA REY LE GİL E RE AL LAH
ER DE Dİ ĞİM TAN RI HA Sİ
ER DE Dİ ĞİM TAN RI HA Sİ
GEL İK RA REY LE GİL E RE
GEL İK RA REY LE GİL E RE

Hak'dan utan olma asi
Gel ikrar eylegil ere
Er dediğim Tanrı hası
Gel ikrar eylegil ere

Zinhar erden olma ırak
Sekiz uçmak ere durak
Etmeyesin yarın frak
Gel ikrar eylegil ere*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s.130-132.)

M.Hakan ALVAN: 1970 yılında Sakarya'da doğan Hakan Alvan müzik eğitimini Sakarya Belediye Konservatuarında tamamladı. Bu okulda, Bekir Sıtkı Sezgin, Neyzen Ümit Gürelman ve Haydar Sanal gibi hocalardan ders aldı. Daha sonra İstanbul Konservatuarı'nda TRT İstanbul Radyosu'nda neyzen olarak görev yaptı. Sanatçı 1991'de TC. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu'na girdi. Bu toplulukta tasavvuf müziğinin önemli isimlerinden Ahmet Özhan'la çalışmaya başladı. Tasavvuf müziği sahasında yüzü aşkın eseri bulunan Alvan, halen aynı toplulukta ney sanatçısı olarak görev yapmaktadır ve bu toplulukla birlikte dünyanın birçok ülkesinde konser vermiştir. Sanatçı, Boğaziçi Üniversitesi Türk Müziği Kulübü yanında Tasavvuf Müziği Vakfı gibi sivil yoplum kurumlarında verdiği ney dersleriyle gençlere bu kültürü aktarmaya çalışmaktadır.
<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan/>

Hak'dan utan olma âsî
Gel ikrâr eylegil ere
Er dediğim Tanrı hâsı
Gel ikrâr eylegil ere

Zinhâr erden olma ırak
Sekiz uçmak ere durak
Etmeyesin yarın fırak
Gel ikrâr eylegil ere

Er gönlü dolu Hak nûru
Ere müştâk uçmak hûri
Ko ol Münker ü Nekir'i
Gel ikrâr eylegil ere

Erdir ol hazrete varan
Dîdârını şeksiz gören
Yüklülere meded eren
Gel ikrâr eylegil ere

Erenleri kim sevmeye
Tamu dibinde kaynaya
Kimse şefâ'at kılmaya
Gel ikrâr eylegil ere

Er ilter seni hazrete
Hem ulaşıra rahmete
Uğramayasın mihnete
Gel ikrâr eylegil ere

Aldın ise bir el erin
Doğru vardın ise yolun
Gir uçmak içine salın
Gel ikrâr eylegil ere

Eşrefoğlu Rûmî n'ola
Erenler yolunda ola
Kan bahâsı dîdâr ola
Gel ikrâr eylegil ere

Gerçeklere budur nişân
Gerçek anmaz cân ü cihân
Hak'dan ister isen imân
Gel ikrâr eylegil ere¹⁶¹

¹⁶¹ Tatçı, s. 130-132.

ZÂVİL İLÂHÎ

"Benim Şeyhim"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: Mehmet Kemiksiz

BE NİM ŞEY HİM SE Nİ HAK KA YE TÛ RÛR
DA İM AL LAH İ LE ŞEY Hİ MİN İ Şİ
Nİ CE MÜŞ KÛL LE RİN AN DA Bİ Tİ RİR
DOST Dİ DİK ÇE A KAR GÖ ZÜ NÛN YA Şİ
MU HAM ME DİN SAN CA ĞI Nİ GÖ TÛ RÛR
EŞ REF OĞ LU RÛ Mİ A NİN DER VI Şİ
AB DÛL KÂ DİR SUL TAN DER LER ŞEY Hİ ME
AB DÛL KÂ DİR SUL TAN DER LER ŞEY Hİ ME
MU HAM ME DİN SAN CA ĞI Nİ GÖ TÛ RÛR
EŞ REF OĞ LU RÛ Mİ A NİN DER VI Şİ
AB DÛL KÂ DİR SUL TAN LER ŞEY Hİ ME
AB DÛL KÂ DİR SUL TAN LER ŞEY Hİ ME

Benim şeyhim seni Hakka götürür
Nice müşküllerin anda bitirir
Muhammedin sancağını götürür
Abdülkâdir sultan derler şeyhime

Daim Allah ile şeyhimin işi
Dost didikçe akar gözünün yaşı
Eşrefolu Rûmî anın dervîşi
Abdülkâdir sultan derler şeyhime*

*(Mustafa Tatçı, Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014,s.139-140.)

Mehmet KEMİKSİZ:1969'da Samsun'un Çarşamba ilçesinde doğdu. Orta ve lise öğrenimini aynı ilçede tamamladı. Müzikle tanışması da yine aynı yıllarda Çarşamba kaymakamı merhum Günalp Varol'un önderliğinde gerçekleşen meşklerle olmuştur. Yüksek öğrenimine 1988 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde başladı. Yüksek öğrenimini Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde tamamladı. İlâhî, tevşih, durak, şarkı, türkü, nefes, kar-ı na'tık, ağıt, çocuk şarkısı, muharremiye, ramazaniye, şuşul, marş ve mersiye gibi müziğimizin farklı formlarına ait 300'ün üzerinde eseri mevcuttur. Sanatçı bestenin yanında güfte çalışmaları da yapmaktadır. Mehmet Kemiksiz evli ve üç çocuk babasıdır.

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi>

Benim şeyhim seni Hakk'a yetirir
Nice müşkileri anda bitirir

Muhammed'in sancağına götürür
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Anlardan kalmışdır bol erkân usûl
Eteğın tutanlar olmuşdur hâsıl

Ceddini sorarsan Hazret-i Resûl
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Giderler gazâyâ çalarlar satır
Dâimâ yaparlar hoş gönül hatır

Bağdat'da türbesi nûr olmuş yatır
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Âşıkın yüreği yanar tutuşur
Çiğlerin var ise anda pişir

Her kanda çağırсан gelip yetişir
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime

Dâim Allah ile şeyhimin işi
Dost deyince akar gözünün yaşı

Eşrefoğlu Rûmî anın dervîşi
Abdülkâdir Sultân derler şeyhime¹⁶²

¹⁶² Tatcı, s.139-140

ZİRGÜLELİ HİCAZ İLÂHİ

"Ey Dost"

SOFYAN

Güfte: Eşrefoğlu Rûmî
Beste: İ.Melih Berse

EY DOST SE NİN YO LU NA CA NİM VE RE YİM CA NİM

AŞ KI NI KO MA YA YİM O DA Gİ RE

YİM CA NİM O DA Gİ RE YİM CA NİM

BU DÜN YA A ŞIK LA RA BİR AL DAN GIÇ O LUR MUŞ

BU YA LAN AL DAN GI CİN TER KİN U RA

YİM CA NİM TER KİN U RA YİM CA NİM

Ey dost senin yoluna cânım vereyim cânım
'Aşkımı komayayım oda gireyim cânım

Bu dünyâ 'âşıklara bir aldangıç olurmuş
Bu yalan aldangıcın terkin urayım cânım

Benden bana yakınsın cânımdan sevgilisin
Ya ben seni isteyi kanda varayım cânım

Eşrefoğlu Rûmî'yi aradan tarh edeyim
Senin ile bakayım seni göreyim cânım*

*(Mustafa Tatcı, E.R.Divân'ı İlâhiyat, DİB Yayınları, Ankara-2014, s. 109-110)

İdris Melih BERSE: 06.02.1982'de İstanbul'da doğdu. Niyazi Sayın, Süleyman Erguner, Nevzat Atlığ, Erol Sayan, Rahmi Sönmezocak, Ender Ergün gibi hocalardan mûsikî eğitimi aldı. Ney sanatçısıdır. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Din Musikisi bölümünde " Türkiye'de Lisans Düzeyinde Çalgı Eğitiminin Verildiği Müzik Okullarındaki Ney Eğitiminin, Öğretim Elemanlarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi " konulu yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

(Bestekâr hakkındaki bilgiler, bestekârın kendisinden elde edilmiştir.)

Ey dost senin yoluna cânım vereyim cânım
'Aşkımı komayayım oda gireyim cânım

Bu dünyâ 'âşıklara bir aldangıç olurmuş
Bu yalan aldangıcın terkin urayım cânım

Çün 'ömür geçer imiş cân kuşu uçar imiş
Yoluna cism ü cânı harca süreyim cânım

Beni sana vereyim seni bensiz göreyim
Ben senin hazretine bensiz varayım cânım

Vahdetin şarâbından bir cür'a nûş edeyim
Ene'l-Hak çağırayım feryâd edeyim cânım

Halka gavgâ salayım ben dahi Mansûr'layın
Zülfünde asılayım dâra varayım cânım

Ger beni senin çün yetmiş kez öldüreler
Bin kez dahi ölmeğe boyun vereyim cânım

Meşâyıhın himmeti kılıcın ele alıp
Kendi nefsim boynunu kendim urayım cânım

Benden bana yakınsın cânımdan sevgilisin
Ya ben seni isteyi kanda varayım cânım

Eşrefoğlu Rûmî'yi aradan tarh edeyim
Senin ile bakayım seni göreyim cânım¹⁶³

¹⁶³ Tatcı, s. 109-110.

SONUÇ

Eşrefoğlu Rûmî'nin Dîvân'ına ait bestelenmiş şiirlerinin genel olarak elde edilip bir eser oluşturulma gâyesiyle başlanılan çalışmamızda, kendisine isnat edilen güftelerden ulaşabildiğimiz 101 beste, gerekli incelemeler ve karşılaştırmalardan sonra 95 olarak güncellenmiştir. Bu güftelerin 4 tanesi Eşrefoğlu Rûmî'ye ait olduğu iddia edilse de incelemeler sonucunda Dîvân'ında olmadığı fark edilerek listeden çıkarılmıştır, diğer 2 güfte ise birbirleriyle aynı olduğu için birleştirme işlemi tercih edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümünde yer alan bulgulardan hareketle;

- Kullanılan makamlar incelendiğinde, 34 farklı makamın kullanıldığı,
- Makamlar sıralamasında en fazla 11 adet ile Hüseyini makamının kullanıldığı, 10 adet Uşşak makamı, 9 adet Hicaz makamı, 8 adet Hüzzam makamı, 6 adet Rast makamı, 4'er adet Dügâh ve Eviç makamı, 3'er adet Hicazkâr, Irak ve Segâh makamı, 2'şer adet Acemaşîran, Acemkürdi, Hisarbûselik, Nevâ, Nihavend, Nikriz, Saba ve Şedaraban makamları, 1'er adetle Acembeyâti, Beyâtibûselik, Beyâti, Bûselik, Ferehnâkaşîran, Isfahan, Mahur, Muhayyer, Neveser, Rahatü'l-ervah, Şehnaz, Şevkefza, Tahirbûselik, Vech-i dil ve Zirgüleli Hicaz makamlarının Hüseyini makamını takip ettiği,
- Yapılan bestelerde 11 adet farklı usûl kullanıldığı,
- Kullanılan usûllerde, 51 adet ile 4/4 Sofyan usûlü'nün en fazla kullanıldığı, 25 adet 8/8 Düyek usûlü, 4 adet 24/8 Evsat usûlü, 3'er adet 2/4 Nim Sofyan ve 8/8 Müsemmen, 2'şer adet 7/8 Devri Hindi, 21/4 Durak Evferi ve Serbest, 1'er adet 3/4 Semai, 10/8 Aksak Semai ve 16/4 Çifte Düyek usûlleri'nin bu sıralamayı takip ettiği,
- Dîvân'a ait güfteleri, 21 adet ile en fazla Mehmet Kemiksiz'in bestelediği,

- Güfteler içerisinde, 8 adet ile “*Cem olmuş dervişleri*” mısrasıyla başlayan güftenin, bestelenen güfteler arasında ilk sırayı aldığı gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

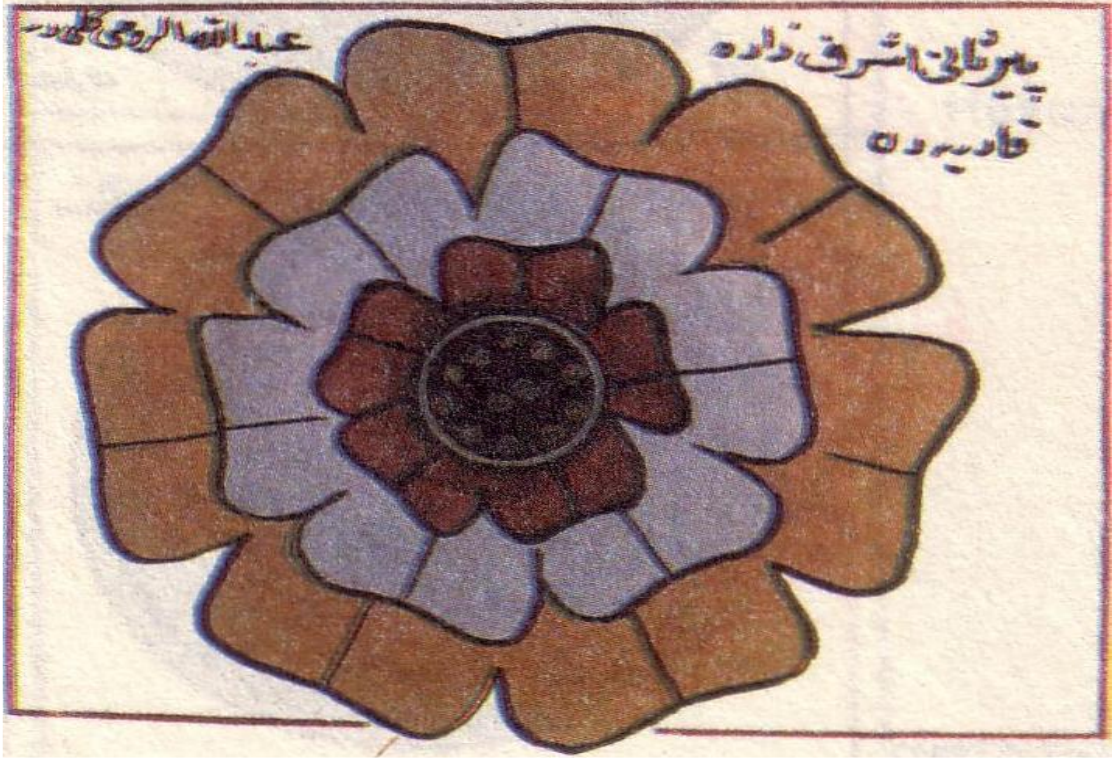
Yapılan bu araştırmanın, özellikle ileride yapılabilecek çalışmalar için faydalı olabileceği düşünülmektedir.

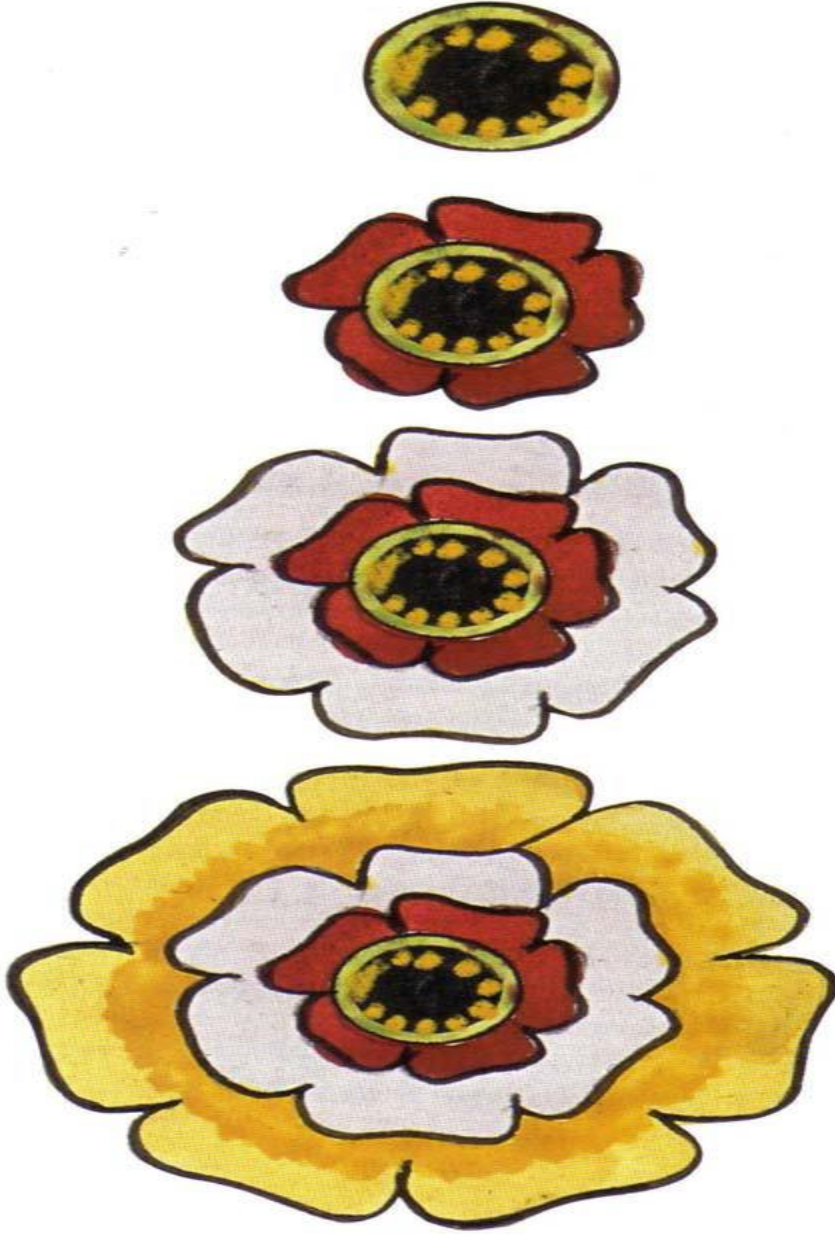
EKLER

Ek 1: Eşrefî gülü (*Mecmu'âtü'z-Zarâ'if Sandukatu'l-Ma'ârif*, s.344.).

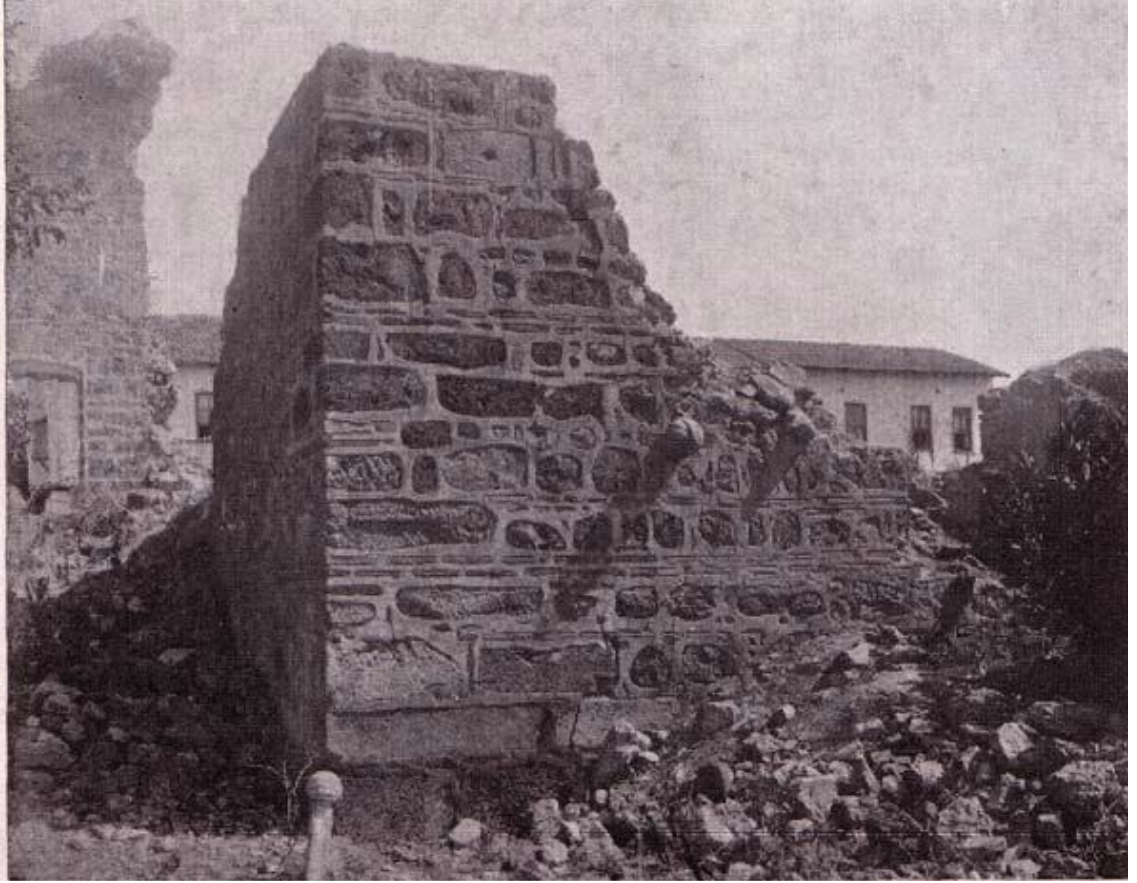
Ek 2: Eşrefi Gülü (*Mustafa Kara, Osmanlı'nın Kandili Eşrefoğlu Rûmî, s. 60*).

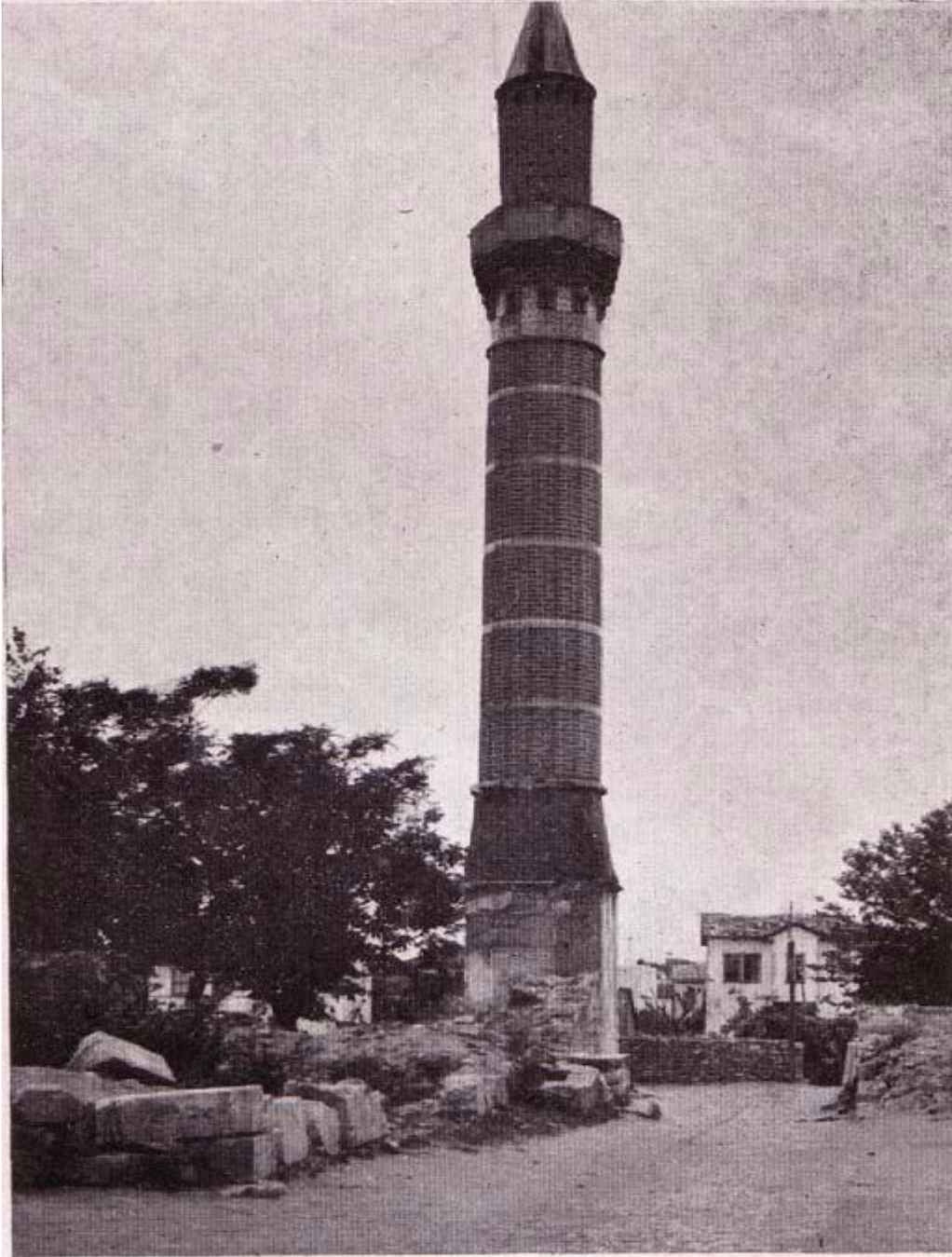
Ek 3: Eşrefoğlu Rûmî'nin İznik'de bulunan kabri. (*İznik belediyesinden alınmıştır.*)

Ek 4: İznik Eşrefzâde Külliyesinin Güneybatı kible duvarından Yunan tahribi sonrası kalanlar. (*İznik belediyesinden alınmıştır.*)

Ek 5: Yunan tahribinden geriye kalan minarenin doğudan çekilmiş eski bir resmi. (*İznik belediyesinden alınmıştır.*)

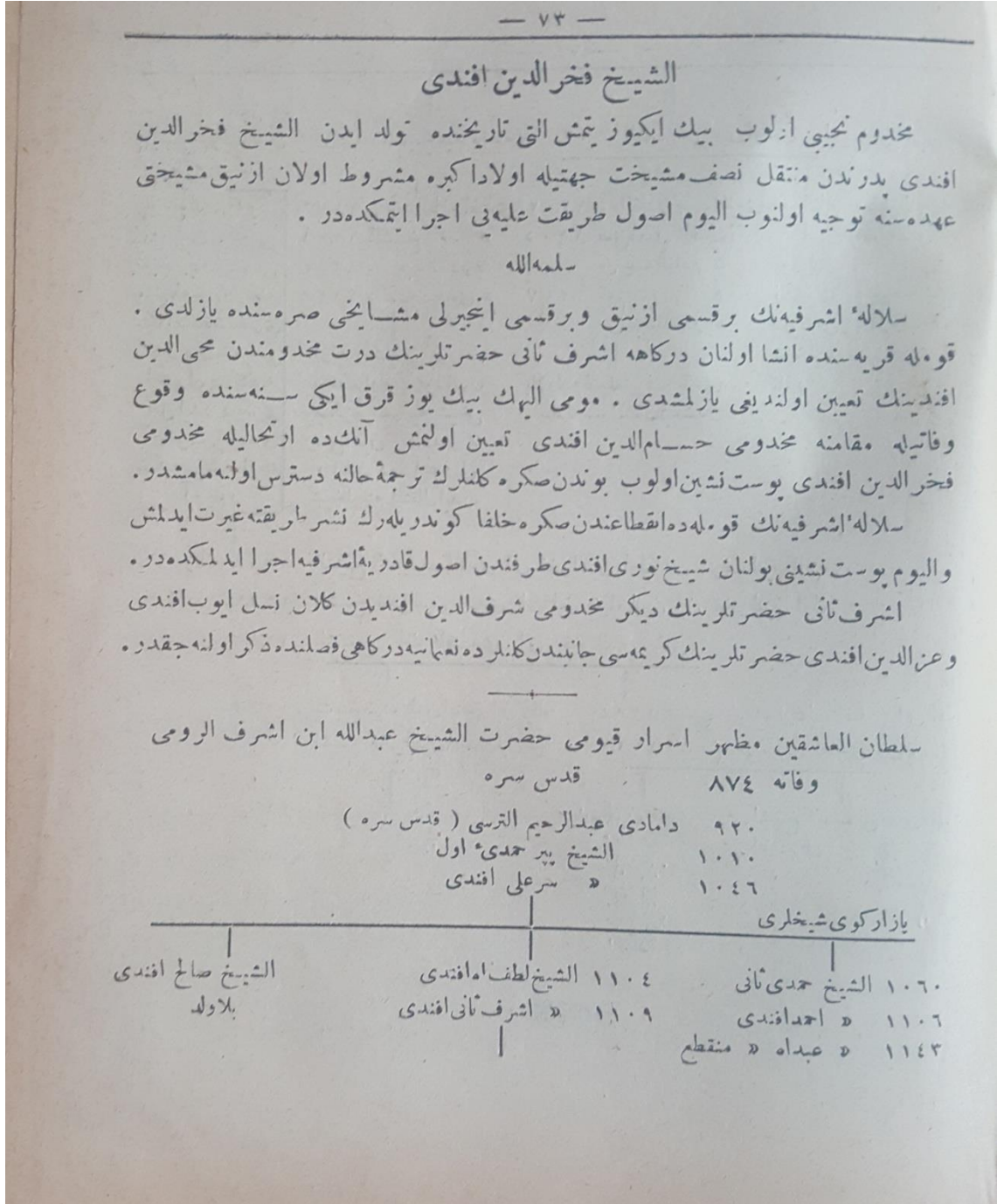
Ek 6: İznik Eşrefzâde Âsitânesi'nin yerinde bugün mevcut Eşrefzâde Camii. (*İznik belediyesinden alınmıştır.*)

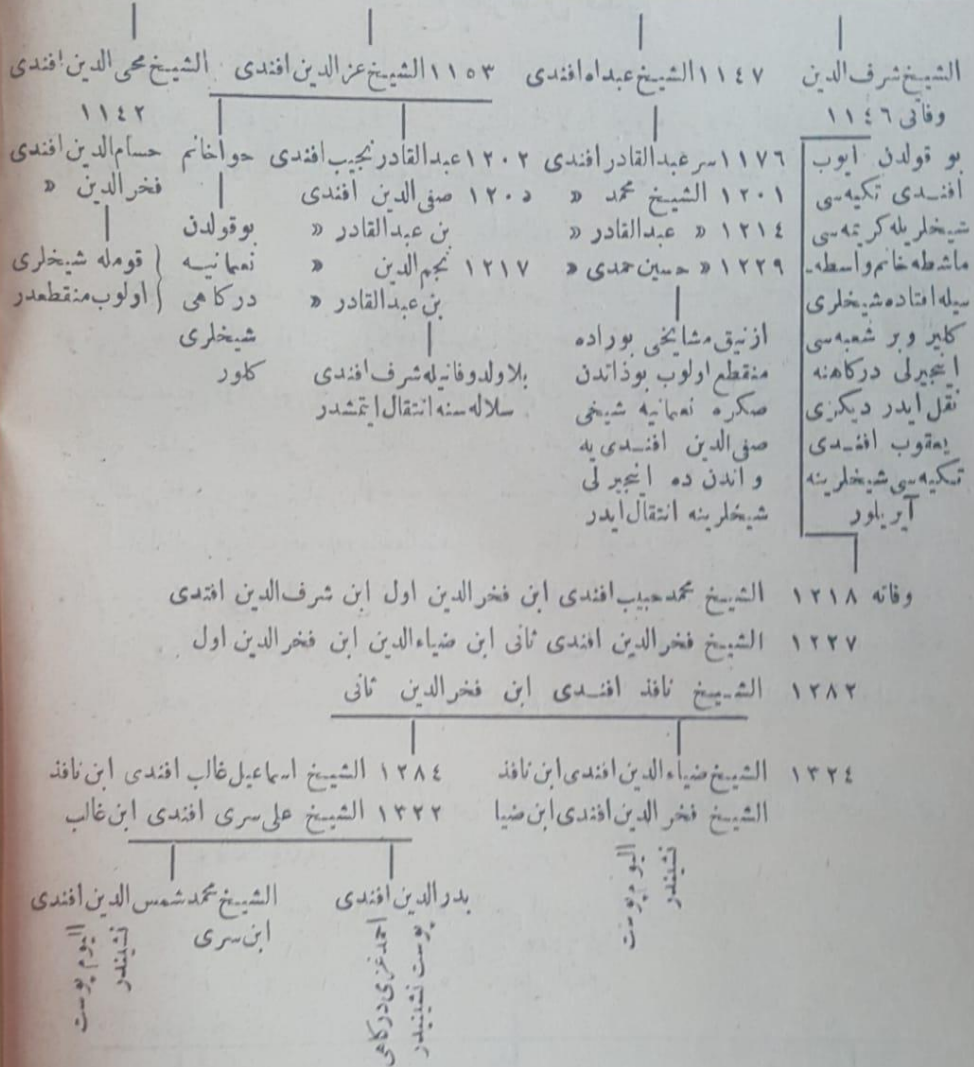

Ek 7: Eşrefoğlu'nun babası Ahmed Eşref'in İznik'de bulunan mezarı. (*İznik belediyesinden alınmıştır.*)

Ek 8: Silsile- i Eşrefiyye (Eşrefoğlu Rûmî'nin torunlarından Mehmed Safiyüddin Erhan bey'den alınmıştır.)

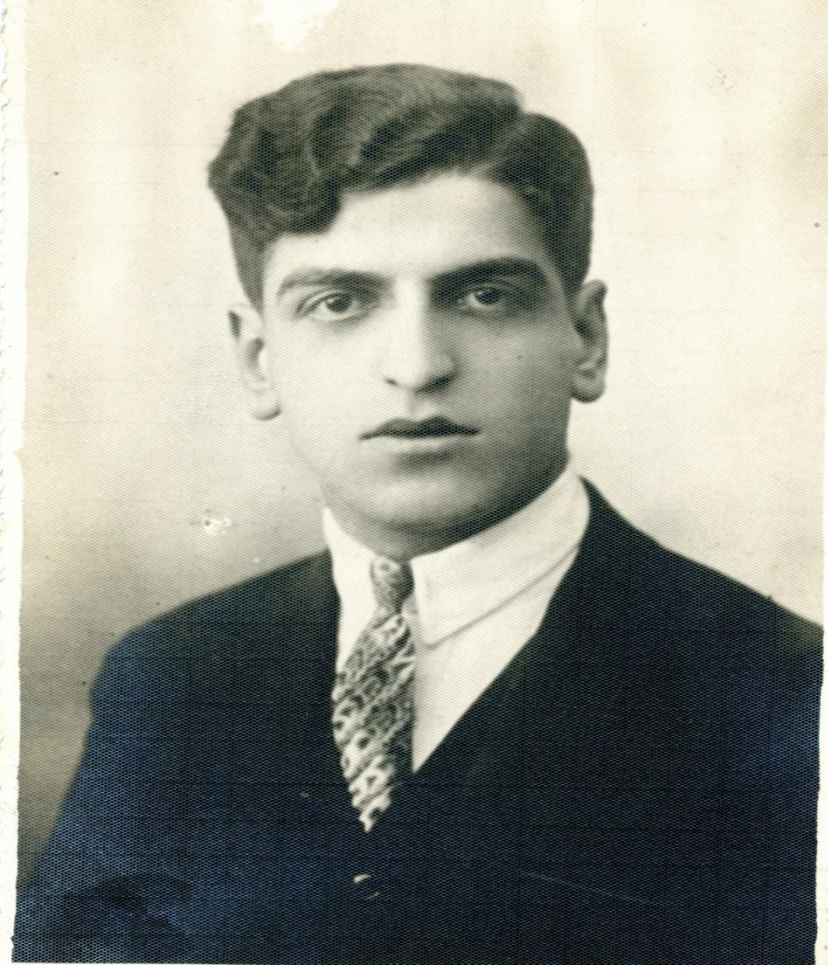

(Ek 8 'in devamı)

Ek 10: Mehmed Safiyüddin Erhan (d. 1954). *Fotoğraf, Safiyüddin bey'in kendisinden alınmıştır.*

Ek 11: 1950'de vefat eden Mehmet Safiyüddin Efendi'nin büyük oğlu Mehmet Ziyaeddin Eşrefoğlu eski Başbakanlık Arşivi Umum Müdürlüğü Muavinliğinden emekli. (ö. 1977)

KAYNAKÇA

Kitaplar

Bursa Büyükşehir Belediyesi Kültür Sanat ve Turizm Vakfı, *Bursa' da Dünden*

Bugüne Tasavvuf Kültürü, Kasım-2003.

Cağaloğlu Yayınevi, *Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı*, Fatih Matbaası: İstanbul. 1997.

Çelebi Asaf Halat, *Eşrefoğlu Dîvânı*, Türk Klasikleri Serisi:7. İstanbul: Ahmet Halit

Kitabevi, 1994.

Erhan Safiyüddin Mehmed, *İznik Eşrefzâde Âsitânesi*, Sufi Kitap, Mart, 2016.

Fidan A.Kasım, *Eşrefoğlu Rûmî*, 1. Baskı, İstanbul: Semerkand Yayınları,

Aralık,2013.

Güneş Mustafa, *İznikli Eşrefoğlu Rûmî Dîvân ve Menkıbeler*, 1.Basım. Hoşgörü

Yayınları:32, Haziran, 2014.

Güneş Mustafa, *Eşrefoğlu Rûmî Hayatı, Eserleri ve Dîvân 'ından Seçmeler*, T.C.

Kültür Bakanlığı, Ankara, 1999.

Güneş Mustafa, *Eşrefoğlu Rûmî*, İstanbul: Timaş Yayınları, 1998.

Güneş Mustafa (Ed.), *Eşrefoğlu Rûmî Bilgi Şöleni Bildirileri*, İznik-Bursa:

1-2 Haziran, 2001.

Kara Mustafa, *Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler*, Bursa: Sır Yayıncılık, 2001.

Özdamar Mustafa, *Eşrefoğlu Abdullah-ı Rûmî*, İstanbul: Kırkkandil Yayınları,
Ekim, 2002.

Tatcı Mustafa, *Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı İlahiyat*, İstanbul: h Yayınları, 2016.

Tatcı Mustafa, *Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı İlahiyat*, Ankara: DİB Yayınları, 2014.

Tercüman 1001 Temel Eser (4), *Eşrefoğlu Dîvân-ı*.

Uçman Abdullah, *Menâkıb-ı Eşrefzâde*, İstanbul: Kitabevi, 2009.

Sürelî yayınlar

Akdoğan Bayram, *15.yy. Osmanlı Döneminde Türk Mûsikîsi*, Diyanet İlim Dergi,
C:35, S:1, Ocak+Şubat+Mart, 1999.

Tek Abdurrezzak, *Bursa'da Kadirî Tekkeleri*, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Dergisi, Sayı.1, 2010.

Tezler

Çetintaş İbrahim, *Eşrefoğlu Rûmî' de Ahlak*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999.

Güneş Mustafa, *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvân'ı (İnceleme-Metin)*, Doktora Tezi, İnönü
Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1994.

Özkan Ahmet, *Eşrefoğlu Rûmî Hayatı, Tasavvufî Görüşleri ve Eşrefîyye
Tarikatı*, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013.

Özkan Enver, *Eşrefoğlu Rûmî Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*, Yüksek
Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1993.

Ansiklopediler

Aksoy Hasan, *Mehmed Şakir Efendi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.28, Ankara, 2003.

Erguner Süleyman, *Süleyman Erguner*, TDV İslam Ansiklopedisi, .C.11, İstanbul,1995.

Kara Mustafa, “*Tekke*”, TDV İslam Ansiklopedisi, C:40, Ankara, 2011.

Uçman Abdullah-Pekolcay A.Necla, “*Eşrefoğlu Rûmî*”, TDV İslam Ansiklopedisi, C:11, İstanbul,1995.

Özcan Nuri, *İyisan İhsan*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.23, İstanbul, 2001.

Özcan Nuri, *Mustafa İzzet Kazasker*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.31, İstanbul, 2006.

Özcan Nuri, *İsmail Efendi Dellalzade*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.23, İstanbul, 2001.

Özcan Nuri, *Hüseyin Halis Efendi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.18, İstanbul, 1998.

Özcan Nuri, *Yusuf Çelebi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.44, Ankara, 2013.

Özcan Nuri, *Ali Rıza Şengel*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.38, İstanbul, 2010.

Özcan Nuri, *Fehmi Efendi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C.12, İstanbul, 1995.

Özcan Nuri, *Nafiz Bey*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 32, İstanbul, 2006.

Özcan Nuri, *İsmail Dede Efendi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 23, İstanbul, 2001.

Özcan Nuri, *Hüseyin Halis Efendi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 18, İstanbul, 1998.

Özcan Nuri, *Bekir Sıtkı Sezgin*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 37, İstanbul, 209.

Özcan Nuri, *Ahmet Efendi*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 2, İstanbul, 1989.

Özcan Nuri, *Çinuçen Tanrıkörür*, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 39, Ankara, 2010

Özcan Nuri, *Abdi Efendi*, TDV İslâm Ansiklopedisi, C. 1, İstanbul, 1988.

Sanal Haydar, *H.Sadettin Arel*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 3, İstanbul, 1991.

Serin Muhittin, *Selahattin Gürer*, TDV İslam Ansiklopedisi, C. 14, İstanbul, 1996.

Elektronik Kaynaklar

<https://www.mehmetkemiksiz.com/biyografi> (25 Aralık 2018)

<http://www.itmt.org/itmt/mustafa-hakan-alvan/> (10 Ekim 2018)

<http://nagmeiask.blogspot.com/2015/05/seyh-rasid-efendi.html?m=1> (19 Kasım 2018)

<http://www.byografya.com/biyografi/19343> (19 Kasım 2018)

<http://www.biyografya.com/biyografi/12880> (25 Aralık 2018)

<http://www.oktayaras.com/refik-talat-alpman/tr/29518> (25 Aralık 2018)

<https://www.fatihkoca.com/biyografi> (19 Kasım 2018)

<http://www.musikidergisi.com/yazar-271->

[hulusi gokmenli 19021975 musikisinasgazelhanmevlithan... cemil altinbilek.html](http://www.musikidergisi.com/yazar-271-hulusi-gokmenli-19021975-musikisinasgazelhanmevlithan...-cemil-altinbilek.html) (19 Kasım 2018)

<http://www.hakanaltun.org/album/dedemin-ilahileri.html> (19 Kasım 2018)

<http://nagmeiask.blogspot.com/2015/04/hafz-kemal-tezergil.html> (20 Şubat 2019)

<http://www.biyografya.com/biyografi/3267> (20 Şubat 2019)

<https://ilahiyat.marmara.edu.tr/bolumler/islam-tarihi-ve-sanatlari/turk-din-musikisi/profdr-ahmet-hakki-turabi/> (20 Şubat 2019)